

8554 AA
60090201
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P. 132
66001 KOPER

Št. 33 (14.429) leto XLIX.
PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljem, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Gocvi pri Gorjanih Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.
TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600
GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382
ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190
1200 LIR
POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70
SREDA, 3. FEBRUARJA 1993

Gradimo skupaj.
BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

ITALIJA / SOCIALISTIČNA STRANKA

Mnogo besed a dogovora ni

Craxi in Martelli daleč narazen

VOJMIR TAVCAR

Craxi na ponedeljkovem zasedanju tajništva PSI (AP)

RIM - Sestanki na formalni in neformalni ravni so vse bolj pogosti, toda stališča so si se vedno narazen in nič ne kaže, da bi se lahko zblizala pred 10. februarjem, ko se sestane nacionalna skupščina. Socialistična stranka se tako pogreza v vse globljo krizo, medtem ko sodstvo vztrajno nadaljuje s preiskavo (včeraj je finančna straža preiskala upravne urade strankinega glasila Avanti) in medtem ko je na periferiji negotovanje vse ostreje. Kar sedem deželnih tajnikov (med njimi tudi tajnik FJK Alessandro Colautti) je včeraj sklenilo, da se ta teden sestanejo in spodbudijo strankino vodstvo k odločitvi. Slika stranke, ki je bila se do predvčerajšnjim ena od nosilnih stebrov vladne koalicije, je vse bolj zalostna in tudi posredovalna sposobnost predsednika vlade Giuliana Amata ni kos stališčem, ki so težko združljiva. To sta jasno potrdili včerajšnji srečanja predsednika vlade, ki se je dopoldne sesel s predstavniki Martellijevega krila, popoldne pa s somisljeniki Bettina Craxija. Opozicija je bila jasna. Postavila je kandidaturu Claudia Martellija za tajnika, zavrnila je možnost prehodnega tajništva ("Bilo bi grobar stranke"), predvsem pa je zavrnila vsakršno možnost odločitve sklicanja nacionalne skupščine. Pravo sodni minister in njegovi

namreč sumijo, da skusa Craxi z najrazlicnejšimi prevezami odlašati s sejo skupščine in z odstopom, da bi lahko ostal na celu PSI do kongresa. In nekaj govorici, ki so se razširile včeraj popoldne, je kazalo, da sum ni ravno nemestno. Craxi, ki mora pripraviti poročilo za nacionalno skupščino, naj bi se pritožil, da mu do 10. to ne bo uspelo, če da mora istocasno sestaviti daljši dokument o podkupniški aferi, vmes pa poleteti se v Atene na sejo socialistične internacionale. Precej jasno pa je bilo z amatom tudi tajnikovo krilo. Predvsem je predsedniku vlade, ki je bil za Martellijeve argumente bolj dovzeten, potrdilo dokaj jasen ne kandidaturi pravosodnega ministra. Kot možne kandidate za nasledstvo Bettinu Craxiju naj bi večina predlagala bivšega sindikalista Giorgia Benvenuta ali voditelja CGIL Ottaviana Del Turca, če drugače ne bi slo, pa bi

pristala tudi na prof. Gina Giugnija ali Valda Spinija, voditelja najmlajše interne opozicijske struje. Giuliano Amato pa naj bi v pogovoru s tajnikovimi somisljeniki podprl Giugnijevo kandidaturu, omenil pa naj bi se drugo možnost. Ime tega morebitnega kandidata ni bilo povedano ("Nocemo ga požgati"), slo pa naj bi vsekakor za ki do slej se ni bil kandidiran za vodstvo stranke. Tezave v dogovarjanju izhajajo tudi iz dejstva, da Martellijevo krilo ni kompaktno (nekateri pravosodnemu ministru zamirajo grozno, da zapusti stranko, če ne bo izvoljen za tajnika), pa tudi Craxijeva večina ni zelo trdna. In v tej situaciji ima Craxi kot dober taktik se nekaj manevrskega prostora. Med drugim, kot je poudaril v ponedeljek na seji tajništva, ni bil se uresničen eden od pogojev, ki jih je postavil za umik, in sicer enotnost stranke v prenavljanju.

BALKAN / DRUGAČNA POLITIKA ZDA?

Američani zavrnili Vancea in Owna

Clintonova administracija nasprotuje delitvi BiH po zamisli pogajalcev OZN in Evropske skupnosti

NEW YORK, BEOGRAD, ZADAR - Nova ameriška administracija predsednika Clintona zavrača mirovne načrte lorda Owna in Cyrusa Vancea in opozorja, da se sicer zavzema za odločnejše ukrepe, vendar na Balkan ne namerava poslati svoje kopenske vojske, predvsem pa za nove odločitve potrebuje več časa. Ameriški posrednik v balkanskih pogajanjih Vance, ki je bil zunanji minister v vladi demokratskega predsednika Carterja, je sedanjega ministra Christopherja ze kritiziral in od članic VS OZN celo zahteval pritisk na Washington. Novic, da bodo Vancea zamenjali, doslej v New Yorku se niso potrdili. Poveljnik modrih celad na Balkanu Satis Nambiar je na tiskovni konferenci v

Beogradu izjavil, da so modre celade OZN do nedavnega hrvatskega napada na tako imenovano rožnato območje pri Kninu uspešno opravljale svoje naloge, zdaj pa se je vse spremenilo. Hrvatje sicer zagotavljajo, da ofenzive ne bodo sili, vendar na Balkanu velja pravilo, da se ne spustuje noben dogovor. Razmere v Bosni in na Hrvaškem so po Nambiarjevem mnenju skrajno resne, prav mogoče pa je, da se bodo spopadi razširili na območja Karlovca, Korduna in Baranje, kjer Srbi in Hrvatje zadnje dni kopicijo orožje in zbirajo svoje čete. Hrvaške novice iz Zadra pa sporočajo, da se je Hrvatim posrečilo zlomiti srbsko ofenzivo na zadrskem območju. Na obeh straneh je veliko žrtve, vendar o

njih ni zanesljivih podatkov. General Bobetko je izjavil, da so Srbi s približno tisoč vojaki skušali zavzeti Novigrad in s tem ogroziti Masleniško ožino in cesto od Rovanske do Zadra. Poskus so preprečili, vseeno pa spopadi tudi v sredo niso prenehali. V poznih popoldanskih urah je prišlo do okrepljenih srbskih napadov na hrvaške položaje. V Zadru vlada prepričanje, da Srbi mesta ne morejo resneje ogroziti. Govorijo tudi, da so Srbi iz Benkovca poslali v Zadar poln vagon eksploziva, ki je ob vstopu v tunel, pri mestu Debeljak, eksplodiral in izdolbel 15 metrov globok krater. Opazovalci Evropske skupnosti so v Zagrebu na tiskovni konferenci zatrdili, da je stanje na obrobjih

območij UNPA skrajno napeto. Srbi so izvedli popolno mobilizacijo, prihajajo novi prostovoljci iz Srbije, orožja, ki so ga vzeli iz skladišč OZN, pa nimajo namena vrniti. Na Hrvaškem zelo veliko pozornost posvečajo jutrišnjemu obisku italijanskega zunanjega ministra Colomba, ki se bo, kot so napovedali, pogovarjal s Tudmanom. Hrvaški predsednik si prizadeva pripraviti tuje diplomate in veleposlanike v Zagrebu, da je hrvaška vojaška akcija legitimna, general Bobetko pa je izjavil, da njegovi vojaki v zadrskem zaledju samo odgovarjajo na napade srbske strani. V senci dogajanj na bojiščih poteka velika polemika med Hrvati in Muslimani. Uradni Zagreb obtožuje izetbegovića za vodenja Muslimanov v srednji Bosni, kjer ti menda vztrajno napadajo hrvaške sile. Dario Kordić, visoki funkcionar HVO, je danes popoldne objavil podatke, da je na področju Busovače, v hrvaško-muslimanskih spopadih doslej umrlo 60 Hrvatov, več kot 100 pa je bilo ranjenih. Izetbegović pa je obtožil hrvaško stran, če da satanizira Muslmane, v svojem odprtem pismu dr. Tudmanu pa zapisal, da Hrvati iz Hercegovine sistematično kradejo človekoljubno pomoč. Če tega ne bi bilo, bi bilo po izetbegovićevem mnenju Sarajevo že zdavnaj osvobojeno. Te obtožbe je zavrnil Mate Boban, ki zagotavlja, da zaradi spopadov v srednji Bosni, pomoč v notranjosti BiH sploh ni prihajala. Goran Moravček, Zarko Rajković in agencije

Pogajalca OZN in ES, Cyrus Vance in lord Owen sta v ZDA doživela hladen tuš - nova ameriška administracija njunih načrtov ne podpira (Telefoto: AP)

BLIŽNJI VZHOD / AMERIČANI ZADOVOLJNI Z REŠITVIJO

»Vsi ali nobeden« odgovor Palestincev na kompromis

JERUZALEM - »Vsi ali nobeden.« To je bil soglasni odgovor 396 palestinskih izgnancev v zasedenem taboru na nikogarsni zemlji severno od proizraelskega varnostnega pasu v južnem Libanonu na kompromisni predlog izraelskega premierja Rabina o vrnitvi sto izgnancev. V svetu so ocene tega izraelskega kompromisa deljene. Medtem ko ZDA pozdravljajo izraelsko odločitev, državni sekretar Warren Christopher pa je izjavil, da je sedaj odveč sklicanje Varnostnega sveta OZN, so Arabci razočarani. Arafat je poudaril, da kompromis ne izpolnjuje dolocil resolucije 799, ki zahteva vrnitev vseh izgnancev, isto je povedala glasnica palestinske delegacije na mirovnih pogajanjih Hanan Asrari, v Siriji, Libiji, Jordaniji, Iraku in Iranu so s pravo propagandno salvo ozigotali nesprejemljivi in od Washingtona vsiljeni kompromis.

Palestinci glasujejo proti predlogu Rabinove vlade (AP)

Kot vedno pa v arabskih vrstah prihaja do odstopanj, saj je libanonska vlada v precejšnji spravi s prvo pozitivno resolucijo 799, ki zahteva vrnitev vseh izgnancev, isto je povedala glasnica palestinske delegacije na mirovnih pogajanjih Hanan Asrari, v Siriji, Libiji, Jordaniji, Iraku in Iranu so s pravo propagandno salvo ozigotali nesprejemljivi in od Washingtona vsiljeni kompromis.

resolucijo 799. Trenutno ni jasno, če ta libanonska »spravljivost« odraza tudi mnenje vlade v Damasku, ki je propagandne salve poverila svojemu časopisu, da bi zadovoljila arabske množice, ali je le »samovoljna« pobuda libanonske vlade, ki je tudi sama sita Palestincev. Vsekakor pa je treba omeniti tudi izjavo egiptovskega zunanjega ministra Amra Mouisa,

TEDEN PO SKRIVNOSTNI IZGINITVI

V Nedžji našli truplo mladega Giampaola Domenisa iz Čedad

VIDEM - Izginotje 21-letnega Giampaola Domenisa iz Čedad se je izteklo s tragedijo. Fantovo truplo so včeraj zgodaj popoldne našli v reki Nedžji, blizu čistilne naprave v Grupignanu, komaj dva km od doma. Opazil ga je nek mimoidoči, ki je takoj obvestil čedajsko policijo in agente nato pospremil do mesta odkritja. Giampaolo Domenis, sin znanega pridelovalca zganja Pietra, je izginil z doma v noči med 26. in 27. januarjem, po večerji z domaćini, in zabilal vsako sled za seboj. Doma je pustil denarnico, vrhni jopič in svoj avtomobil, tako da je v začetku vse se najbolj kazalo na ugrabitev. Preiskava, ki se je med drugim poglabila tudi v fantovo osebnost in navade, je to možnost kasneje izključila, upanje, da je fant živ pa je zbujala cela serija prijav oseb, ki so trdile, da so ga videle v raznih krajih dežele. Včeraj se ni bilo mo-

goče ugotoviti zanesljivih vzrokov mladenceve smrti. V ospredju je vsekakor domneva o samomoru, vendar preiskovalci ne izključujejo drugih možnosti. Pravi vzrok in čas smrti bo torej pokazala obdukcija, preiskovalci pa so medtem zanikali vest, ki se je razširila takoj po najdbi trupla in po kateri naj bi imel fant zvezane noge. Okrog njegovih nog - so pojasnili - ni bila zavezana vrva, ampak so se preprosto nabrle alge.

Sinoči tesen poraz Olimpije

LJUBLJANA - Ljubljanski Smelt Olimpiji ni uspel veliki met, da bi se uvrstila v polfinale evropskega kosarkarskega pokala. Ljubljancani so namreč sinoči v nabito polni dvorani Tivoli po zelo napeti in izenačeni tekmi izgubili proti španski Zaragozi s 63:66 (30:34). Ljubljanske kosarkarje je izdala prevelika želja po zmagi, tako da so jim v končnici tekme zadržle roke predvsem pri izvajanju odločilnih prostih metov, medtem ko so Španci svoje realizirali; pri tem se je se zlasti izkazal Arsega. Najboljša strelca v ljubljanskih vrstah sta bila Hauptman (17 točk) in Horvat (13), pri gostih pa Arsega (18) in Turner (16).

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Danes razprava o nezaupnici vladi

Poslanska zbornica bo danes razpravljala o nezaupnici vladi. Zahtevo v tem smislu je postavil tajnik DSL Occhetto.

..... stran 4

Zaradi podkupnin aretacije v Rimu

Davčni odsek finančnih stražnikov je včeraj po nalogu rimskega sodnika Antonina Vincija aretirai odbornika za regulacijski načrt rimske občine Carmela Molinarija, ki ga obtožujejo, da je proti plačilu več sto milijonov lir omogočil prodajo zasebnih palač raznim ustanovam in pospešil izdajanje gradbenih dovoljenj.

..... stran 4

Tržaški dijaki o sožitju z morjem

V tržaški kinodvorani Ariston je bila včeraj manifestacija v okviru vsedrjavne akcije o spoznavanju morja Viveri il mare, ki sta jo organizirali ministrstvo za trgovinsko mornarico in ministrstvo za solstvo. Manifestacije so se udeležili tudi slovenski dijaki.

..... stran 6

Skupna strategija v obrambo Lloyda

Boj za ohranitev Tržaškega Lloyda se nadaljuje, v petek pa bo o tem problemu na izredni seji razpravljali mestni občinski svet. Občinski odbor medtem pripravlja poseben strateški dokument, o katerem bo danes tekle besede tudi na srečanju s sindikalnimi organizacijami in ki naj bi ga v petek dokončno svojila občinska skupščina.

..... stran 6

Koliko je gozdov v Brdih

V Brdih je okrog 2500 hektarjev gozda, največ robinije. Površina gozda pa v zadnjem času narašča. Briška gorska skupnost je naročila izdelavo podrobne študije. Predstavili so jo v ponedeljek.

..... stran 7

Intervju z Marcom Girardellijem

Avstrijski Luksemburčan Marc Girardelli ima skoraj zanesljivo v žepu že peti veliki kristalni globus svetovnega pokala, je pa tudi med največjimi favoriti za medalje na svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju v Morioki. V intervjuju govori o sebi in konkurentih iz »bele-ga cirka«.

..... stran 19

Vreme nagaja na SP v Morioki

Vreme se naprej nagaja organizatorjem smučarskega svetovnega prvenstva v Morioki na Japonskem. Snega je še preveč, zato so imeli organizatorji precej težav, da so kolikor toliko pripravili progo za trening smučarjev. Ker se vremenske razmere stalno spreminjajo, bodo najbolj »materialni« tisti, ki bodo odločali tudi o zmagovalcu. Uradno pa se je prvenstvo že začelo danes zgodaj zjutraj s kombinacijskim smukom za ženske.

..... stran 19

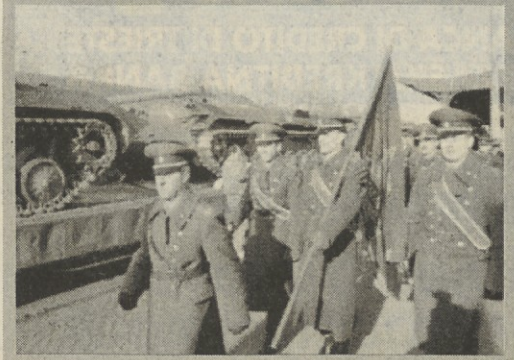
Klavirski duo Zonta-Zuppin

Na jutrišnjem, petem koncertu letošnjega abonmaja tržaške Glasbene matice bosta nastopili mladi tržaški pianisti Beatrice Zonta in Vesna Zuppin. V gledališču Miela bosta izvajali Skladbe za dva klavirja, od Clementija do Gelmetija. Pred jutrišnjim zahtevnim nastopom nekaj podrobnosti o šolanju (obiskovali sta šolo GM) in dosedanjih umetniških uspehih Beatrice Zonta in Vesne Zuppin.

..... stran 20

NOVICE

Ruska vojska odšla iz Saške

BERLIN - Zadnja bojna enota nekdanje Rdeče armade je včeraj zapustila Sasko, deželo bivše Nemske demokratične republike. Sicer pa se bo umik ruskih čet iz Nemčije nadaljeval vse do leta 1994. Do konca lanskega leta je zapustilo Nemčijo 60 odstotkov ruske vojske, letos pa se bo v Rusijo umaknilo še 30 odstotkov. Včeraj je poveljnik ruskih čet v Nemčiji potrdil, da bodo splošno predvidene roke. (Ansa)

Še ta teden osnutek statuta mednarodnega sodišča o vojnih zločinih na Balkanu

RIM - Pred koncem tedna bo izdelan osnutek statuta mednarodnega sodišča, ki naj bi obravnavalo vojne zločine na Balkanu. tako je sporočil Luigi Ferrari Bravo, član komisije, ki jo je ustanovila italijanska vlada z namenom, da pripravi statut posebnega sodišča. Ta statut bo Italija predlagala drugim državam in mednarodnim institucijam, ki naj bi tako sodišče ustanovile. Komisija, ki jo sestavlja devet strokovnjakov na področju mednarodnega in kazenskega prava je preučila vse aspekte zločinov, ki bi jih moralo obravnavati mednarodno sodišče, med temi tudi etnično čiščenje in množična posilstva. (Ansa)

Italija in Francija podpisali konvencijo o državljanstvu

STRASBOURG - Italija in Francija sta sinoči podpisali drugi protokol priloz evropski konvenciji o državljanstvu, ki določa, da imajo pravico do dvojnega državljanstva tudi potomci državljanov, njihovi zakonci in mladoletni otroci. Protokol bo formalno začel veljati po ratifikaciji parlamentov držav podpisnic. (Ansa)

Izvozniki banan protestirajo proti ES

CIUDAD MEXICO - Izvozniki banan devetih latinskoameriških držav so ocenili kot enostransko in samovoljno odločitev Evropske skupnosti, da uvede restrikcije na izvoz banan. Po njihovi oceni bodo morali po sedanjih restrikcijah najmanj milon ton banan preusmeriti na druga tržišča, predvsem v ZDA, kjer bo cena banan znatno padla. (Ansa)

Kanada priznala azil zaradi spolne diskriminacije

MONTREAL - Dve leti se je morala skrivati, a končno je zmagala. Gre za mlado žensko iz Saudske Arabije, ki je v Kanadi zaprosila za azil zaradi spolne diskriminacije. Pred dvema letoma so njeno prošnjo zavrnil, sedaj pa so spremenili zakonodajo in mlada Arabka bo lahko ostala v Kanadi.

Njen spor z domovino izhaja iz dejstva, da si ni hotela pokrivati obraza s feredžo, da ni hotela ostati zaprta v hiši, da je hotela potovati sama in da je hotela obiskovati univerzo. V svoji domovini tega ni mogla in zato se je med obiskom Kanade oddaljila od svojcev in se skrila. Pod pritiskom feministk je sedaj njeno vprašanje rešeno. Za Kanado je to zgodovinska sprememba stroge zakonodaje o priseljevanju. (Ansa)

V Beli hiši odslej brez kajenja

WASHINGTON - »Zdravje je prevec pomembno, da bi lahko komu dovolili kaditi.« Tako meni nova ameriška »first lady« Hillary Clinton, ki je v Beli hiši prepovedala kajenje. Prepoved velja seveda za vse, tudi za goste. Sicer pa je Hillary uvedla tudi nekatere druge novosti, med temi dovoljenje ženskam, ki so zaposlene v Beli hiši, da v službi nosijo hlače. Doslej sicer ni bilo nobene prepovedi v tem smislu, vendar je ustaljena praksa ženskam velevala, da oblačijo krilo. (Ansa)

Nesreča Diane

LONDON - Avto, v katerem se je princesa Diana peljala na obisk v neko bolnišnico je trčil v avtomobil s spremstvom. Diana ni utrpela poškodb, nerodnost pa je bila v tem, da ni bila pripeta z varnostnimi pasovi. Nerodnost je tem večja, ker je prav včeraj angleška vlada začela s kampanjo za obvezno rabo varnostnih pasov. (Ansa)

JUŽNA AFRIKA / DVA DNI DEMONSTRACIJ V SREDIŠČU JOHANNESBURGA

Mrtvi in ranjeni v neredih med protestom črnih taksistov

Policija je ubila najmanj dva demonstranta, kakih deset pa ranila. Taksisti zahtevajo razveljavitev glob, ki so jih prejeli v zadnjih šestih mesecih

JOHANNESBURG - Najmanj dve ubiti osebi in kakih deset ranjenih je obracun hudih neredov, ki so včeraj v središču Johannesburga izbruhnili med policijo in temnopoltimi taksisti. Agenti so se nad demonstrante najprej spravili s solzilcem, potem pa so začeli streljati proti barikadam, ki so jih taksisti pripravili po ulicah s svojimi nagradenimi vozili. Mestno središče je bilo tako popolnoma paralizirano, proti nebu pa so se vili gosti stebri dima.

Včerajšnji je bil že drugi dan demonstracij taksistov, ki obtožujejo policijo, da jih namenoma preganja z globami in drugimi disciplinskimi ukrepi. Tokrat pa je protest degeneriral do stopnje, ki je ministra za zakon in red Hernusa Kriela prisilila, da je v mestu razglasil izredno stanje. Minister je ukrep utemeljil z ugotovitvijo, da Johannesburg kot industrijsko in finančno jedro Južne Afrike nikakor ne sme postati »bojno polje«.

Po besedah policijskega glasnika so agenti streljali v trenutku, ko so se črni taksisti spravili nad nekega belega kolega, da bi mu zaplenili vozilo. Demonstranti pa v nasprotju s tem trdijo, da je policija streljala

Demonstrant z golimi rokami sam nad policijske agente v Johannesburgu (Telefoto AP)

kar vseprek in brez razloga. Pogajanja med njimi in predstavniki mestnih oblasti, ki so se bila začela včeraj zjutraj, so takoj propadla, in to kljub posegu vodje Afriskega nacionalnega kongresa (ANC) Nelsona Mandele.

Kot receno, so se demonstracije črnih taksistov začele že v ponedeljek, ko so neredi zahvaleli štiri ranjene v

njihovih vrstah. Demonstranti so lastniki ali najemniki majhnih avtobusov, s katerimi iz okoljskih satelitskih naselij vsak dan prevajajo tisoce črnih vozačev na delo v središče. Od mestnih oblasti zahtevajo, naj razveljavijo vse prometne kazni, ki so jih taksisti prejeli v zadnjih šestih mesecih, in naj osvobodijo njihove kolege, ki jih je policija zapr-

la med ponedeljkovimi neredi.

Kot poročajo agencije, je bilo včeraj na Johannesburgu videti scene panike, in to v trenutku, ko so policijski agenti začeli metati solzilne bombe in streljati. Vec sto demonstrantov se je zateklo v trgovine in v bliznja poslopja, medtem ko so se okrog prizorišč neredov nabirale dolge kolone vozil.

Belci že dolgo ne živijo več v Johannesburgu. Preselili so se v predmestne četrti, vendar se vsak dan vračajo v središče na delo. Mesto ima torej skoraj izključno črne prebivalce, obkrožajo pa ga tako imenovane »township«, satelitska naselja, v katerih žive milijoni (črnih) revežev in kjer je stopnja kriminalitete med najvišjimi na svetu.

POLEMIKA

Aziatski način mišljenja - denar ne smrdi

NEVEN BORAK

bliske) pri krvavem razdruževanju. Tisto, kar me moti in kar želim nevtalzirati, je površno in enostransko pojasnjevanje nekdanje jugoslovanske gospodarske stvarnosti (ki po Krasovcu doživlja vrhunec z »notranjim plenjenjem«) in nakazovanje morebitne prihodnosti po vojni oziroma udeležbe Slovenije pri obnovi spet po Krasovcu: »... Slovenci bomo zraven.

Denar namreč ne smrdi in to je manjše zlo ... kot pa ropanje z vojaško okupacijo in zunanjim plenjenjem.«) Ne vem, ali se tega zaveda ali ne, toda njegov opis gospodarske preteklosti in prihodnosti se da brez večjih težav prevesti na problem placilnobilanca prilagajanja med regijami (republikami) znotraj nekdanje države, ki je bil v ozadju razmerja razviti - manj razviti,

vendar ga nikoli nihče ni hotel tako razumeti, tudi v Sloveniji ne.

S takim pristopom bi morda lažje razumeli, da jug ni trpel samo pomanjkanja dinarjev za nakup deviz, temveč tudi pomanjkanja dinarjev za nakup slovenskega blaga. Ekspanzijo tega na jug je omogočala tudi jugoslovanska uvoznadomestitvena strategija (ne moremo jo imeti za balkansko ali bizan-

tinsko, ker so se zanj odločale države v razvoju (res ne vse, ne pa tudi razvite)!

Brez prostovoljnega ali prisilnega izvoza kapitala iz Slovenije na jug tudi slovenskega presežka v menjavi z jugom ne bi bilo, čeprav so ga na jugu imeli za izkoriščevalskega. Te podobnosti iz skupne zgodovine ne kaže spregledati in je pustiti nepojasnjene, kajti ce se to zgodi, tudi položaja po oblikovanju lastnega narodnega gospodarskega, gospodarskopolitnega in denarnega območja ne bomo razumeli.

Na dejstvo, da se to že dogaja, meri duhovita in

hudomušna opazka uglednega domačega ekonomista, čes da ponujamo območje proste trgovine vsakomur, ki ga srecamo, in da namesto opijanja z zmago rabimo streznitev ob spoznanju porazenosti, kajti samo na tem lahko zgradimo trdnjšo in obetavnejšo prihodnost. To, da je tolar vreden več od obeh dinarjev, ne rešuje problema prepričevanja Hrvatov in Jugoslovancev, da bi po vojni kupovali nase blago in ga placevali s tolarji.

Toda, ali nam morda tega ne sporoča tudi Sirc? Sicer pa, quod vis sileri, cuiquam noli dicere.

POGLED

Država blaginje - mit ali realnost?

GREGOR KOZOVINC

Nova slovenska vlada je bila sestavljena v najmanj primernem času. Stavkovni val, ki je kar nekaj casa veselo pljuska po Sloveniji - svoj vrhunec je dosegel v minulih stirinastih dneh - je neizpodbiten dokaz za to, da je gospodarstvo na psu.

Gospodarstveniki nas sicer tolažijo, da je recesija dosegla najnižjo možno točko in da se nam v prihodnje obeta le še pot navzgor. Toda, kaj ce se

motijo? Ali je sploh se lahko slabše? In ce je, kakšne bi bile socialne posledice? Revolucija? Ludizem?

Vlada se je znasla pred vsaj dvema neprijetnostima, pogosto izključujocima se nalogama. Treba je revitalizirati gospodarstvo, obenem pa zagotoviti socialni mir. Prvo zahteva racionalizacijo proizvodnje (beri odpuscanje presežne delovne sile in zapiranje neprofitnih podjetij), drugo pa socialno zašči-

to državljanov - tudi tistih, ki naj bi se (se bodo) znašli na cesti. Socialna zaščita vse večje rezervne armade delavcev bi se bolj obremenila zaposlene. Nujna posledica bi bila znižanje cene delovne sile in padec življenjskega standarda.

Ustvarjanje države blaginje je nedvomno mnogo lažje ob vsaj minimalni gospodarski rasti. V fazi prosperitete se večja tudi stopnja zaposlenosti, z njo pa se, razumljivo, manjša tudi

breme aktivnega prebivalstva.

Solski primer uspešnega ustvarjanja države blaginje je Švedska. Leta 1938 so socialdemokrati in agrarna stranka sklenili »zgodovinski sporazum«, ki je prvi ustoličil princip države blaginje. Slo je za kompromis. Socialdemokrati so morali sprejeti državne subvencije kmetom, agrarna stranka pa se je odrekla nasprotovanju kompenzacijam delavcem v času nezaposlenosti.

Seveda so bile okoliščine gospodarskega in socialnega razcveta Švedske specifične. Evropa se je zbudila iz najhujše gospodarske krize in v času bliskovite prosperitete so bile možnosti za gradnjo države blaginje naravnost idealne. Kljub upom, da je tudi pri nas prislo do svojevrstnega zgodovinskega sporazuma - ali je res tako, bo pokazal čas - se zdi, da je glede na gospodarska gibanja v svetu, pot do vzpostavitve socialnega miru kar predolga.

Vzpon neokonservativizma - poosebljen v disciplini »reaganomike« in »thatcherizma« - pomeni obenem tudi svojevrsten zaton države blaginje. V času vse večje globalne ekonomske kompetitivnosti je socialna zaščita delavcev nedvomno zgubila bitko s kapitalom.

Zaton države blaginje v svetu je toliko bolj presenetljiv, ker ne gre le za sindikalno filantropijo, pač pa politične in ekonomske elite z relativno

visokim standardom kupujejo socialni mir in se izogibajo »sindikalističnemu rovarjenju«.

Kljub svetovnim trendom je v Sloveniji nujno vzpostaviti določeno raven socialne varnosti. Ali bo to država blaginje v pravem pomenu besede, bomo pa se videli. Kajti položaj delojemalcev je vse od »bostonske cajanke« pomembna kategorija, ki determinira tudi položaj gospodarstva. In tega se naša nova vlada - tako vsaj upam - zaveda.

KOMENTAR

Strah in pogum

MILAN MEDEN

Tridesetega januarja leta 1933 je predsednik Paul von Hindenburg imenoval Adolfa Hitlerja za kancerja nemškega rajha. Ta je sestavil koalicijsko vlado iz nacionalnih socialistov in sredine, da bi dosegel politično enotnost nemškega naroda in njegovo moralno ozdravitev. Hitlerjeva avtoritarna načela v notranji politiki je katoliški episkopat pozdravil.

Cilji Hitlerjeve zunanje politike so bili: osvojitve življenjskega prostora ter uveljavitev rasizma in novega reda v Evropi, da bi prisla Nemčija na prvo mesto med svetovnimi silami. Potem ko si je ustvaril ugodne pogoje doma in v tujini, je začel odkrito izvajati napadalno in aneksijsko politiko, opirajoc se na močne skupine pangermansko in nacistično usmerjenih Avstrijcev in na nemško prebivalstvo v Sudetih na Ceskoslova-

skem. Operacije skrajnega ponizanja drugih narodov in svoje brezglavosti se je spomnila moderna Nemčija z množičnimi shodi, ne pa tudi tisti narodi na Vzhodu, ki jim je nacizem ogrozil eksistenco civilizacije. Njihovi voditelji so postavili med komunizem in nacizem enačaj. Konzervativni Winston Churchill se je leta 1941 odpovedal antikomunizmu. V trenutku, ko se zgodovinski spomin popolnoma pretрга, zasuje ljudi puscava blaznost.

Medtem ko Nemci ob obletnici prihoda Hitlerja na oblast glasno protestirajo tudi zoper vse njegove zavaznike in epigone, se poskusamo Slovenci po preizkuseni vzhodnoevropski maniri braniti z molkom.

Vendar problem ostaja se naprej nerazrešen - tako za Slovence kot Nemce.

LIKOVNA UMETNOST / RAZSTAVA

Metafizični prividi Giorgia De Chirica

Trinajst let po De Chiricovi smrti se je Rim, kjer je slikar v različnih obdobjih zivel in delal, oddolžil spominu velikega umetnika z obsežno antolosko raztavo Giorgio de Chirico, *pictor optimus*, kot se je s kančkom neskrupuloznosti rad postavljaj slikar. Povod za razstavo, ki bo odprta do 8. februarja v Rimski razstavnici, je bilo dejstvo, da je fundacija, poimenovana po mojstru in njegovi ženi Isi, lani poletni izročila rimski Nacionalni galeriji moderne umetnosti v varstvo kopico slikarjevih olj in skulptur, da so v galeriji lahko odprli dvorano, posvečeno njegovi umetnosti. To je vodstvo galerije spodbudilo k organizaciji razstave, ki jo je zaupalo kritiku Maurizio Calvesiju.

Razstava, ki privablja precejšnje število obiskovalcev, je urejena kronološko, po obdobjih, ki so značilna za slikarjevo umetniško pot. Tako je prva dvorana posvečena predmetafizičnemu obdobju, druga pa metafizičnim slikam (»Termin metafizika, s katerim sem imenoval svoja olja, je vzbudil v nekaterih pariskih umetnikih krogih odpor, v drugih pa odobravanje, kot na primer pri mojem prijatelju Apollinariu,« je med drugim zapisal De

Chirico v spominih). Razstavna zasnova vodi nato obiskovalca v vojno obdobje 1915-18, ko se je slikar preselil v Ferraro, nato v dvajseta in trideseta leta, ki jih je De Chirico preživel med Rimom in Parizom, konča pa se z neobarocnim in neometafizičnim obdobjem od začetka tridesetih pa vse do polovice sedemdesetih let.

Razstava (katere kronologija se v nekaterih dvorinah podreja uravnoteženemu zaporedju velikih in majhnih olj, usklajenosti praznin in slik, ne pa strogemu času nastanka del) je dokaj jasen odraz De Chiricovih izbir in včasih presenetljivega slogovnega razpona, ki ga je umetnik ob veliki razstavi leta 1970 v Milanu pojasnil takole: »V svojih prvih slikah sem skušal izraziti ideje. Pozneje mi je bila pri srcu predvsem kakovost slikanja. Vselej sem slikal samo metafizične in fizične slike, kot me je bila pac volja. In to je vse.«

Obsežno razstavo olj so pridedali dopolnili tudi z zbirko De Chiricovih risb in ilustracij, večplastnost slikarjevega umetniškega ustvarjanja pa ponazorili se s scenami in kostumi, ki jih je De Chirico pripravil za številne gledališke in operne predstave. Raz-

Giorgio De Chirico: Avtoportret, 1925 (Foto: arhiv)

stavo dopolnjuje bogat in obsežen katalog z esei številnih kritikov in ugodnim razmisljanjem Maurizio Calvesija.

Calvesi, ki je koordiniral prireditev, skuša v svojem eseju, kot sam poudarja, nakazati pot do drugega, bolj svetlega tolmačenja De Chiricovega slikarskega dela, predvsem pa se odločno izogiba nizanju spominov, ki »običajno dokazujejo le, da je pisec že v letih za upokojeve«. In ker »se tudi sam blizem tej starosti, bom skušal prikriti njene najbolj patetične znake«.

Zato Calvesi razmislja o vplivu Giovannija Papinija na slikarjevo delo, o umetniškem odnosu med prijateljem Giorgiom De Chiricom in Carlom Carrajem, o slikarjevem odnosu do muzeja, o njegovih »prividih v sobi«, ki jih je nato prenesel na platno, o ljubezni do antike, ki je usmerjala slikarsko delo. Prividi v sobi so po Calvesiju najbrž dobili »realno spodbudo za vizionarsko atmosfero z ostrim in domisljisko polnim občutkom za pripovedujoče čudenje, ki je cilj poezije. 'Nič ni bolj realističnega, kot naslikati to, kar smo si zamislili v svoji sobi,' je o De Chiricu zapisal Jean Cocteau«.

Tako demontiranje De Chiricove vizije v fragmente po Calvesiju ni reduktivno, pac pa vodi k sintezi, ki »razgalja ocarljiv mehanizem, kako 'izobraženo' domisljijo stimulirajo psiha, zgodovina in zive ter oblegajo prikazni«. In v tem pristopu »De Chiricove fantazije je enoten ključ za razumevanje slikarjeve umetniške poti, ki jo je shizofrenja kritike arbitrarno razkosala. De Chiricova umetniška pot ima za stalno obzorje

opazovanje preteklosti - globokega toka, katerega odsev skuša umetnik prikazovati - in vodilno umetnikovo težnjo, da se spozna v njenih vegetativnih, vendar konvergentnih aspektih.«

Po Calvesijevem mnenju se »obnavljanje antičnega sloga vse do bohotnega prikazovanja baroka ne oddaljuje preveč od obnavljanja in transformacije lastne preteklosti, ki jo umetnik prepleta v cudnih in kriznih časovnih perspektivah od 'zaskrbljene' metafizike do smejoče se, briljantne neometafizike.«

Giorgio De Chirico je, poudarja Calvesi, umetnik, ki je morda najbolje dojel kulturni smisel našega stoletja, »čudovito palaco nočnega vratarja, katere snovalci že spijo, vendar so pustili vse naokoli svoje prepolne torbe, svojo prtljago in skrinje. Umetnik jih je odprl in pobrskal po njih kot pajdas noči, ki prinaša moro, a tudi sanje.«

In temu razmisljanju, takšni predstavitvi De Chirica je Calvesi prilagodil rimsko razstavo, ki bo, kot vse velike in odmevne umetnostne razstave, najbrž vplivala na okus in izbire sodobne »civilizacije komuniciranja in podobe«, obenem pa je tudi odraz sedanjega okusa in slogovnih teženj.

GLASBA / CD PLOŠČA

Bliskovita vojna ljubljskih Madrigalistov

MIRJAM ŽGAVEC

Da, s hitropoteznim in taktičnim osvajalskim pohodom sta zbor in njegov dirigent Matjaz Scek začela bojevati bitko proti počasnosti in neodločnosti, dvema izvirnim grehom, ki zaznamujeta slovenski zborovski prostor in njegovo zoženo zavest o promocijski nuji. Prav toliko energije, kot je potrebno za petje, Madrigalisti vlagajo tudi v medijski preboj. Ne, to niso vojskaci, ki bi petje samo ljubili. Vedo, da je samo ljubezen premalo, da je casa malo in da je trenutek pravi. Zbor obstaja komaj dve leti, vendar se je njegova visoka pevska kultura že velikokrat potrdila, nazadnje z izidom njihove prve CD plošče, na kateri sta posneta Martinova in Scekova masa, istocasno pa je zbor pripravil tiskovno konferenco in se istega dne promocijski koncert obeh del v franciskanski cerkvi, ki ga je organiziralo Društvo za ohranjanje podobe starega mestnega jedra.

Da zboru gorijo tla pod nogami, bodo morali priznati tudi profesionalni pevci Slovenskega komornega zgora, ki kljub daljšemu stazu plošče se nimajo in jih bo morda kakšna iskra iz zerjavice Madrigalistov opomnila, da za njeni ne smejo zaostajati, če

se seveda ne bodo rajsi posuli s pepelom. Pravzaprav je kar tragikomicno, kako se naravni cut za pravičnost in ravnotežje poigrava s slovenskimi zbori: kjer vladata pripravljenost in naboj, primanjkuje teze zvoka in obratno. Ljubljanski madrigalisti so prikrajšani za voluminozno gostoto zvoka. Vendar pa zna dirigent slabost obmiti v prednost. S pomanjkanjem homogenega vibrata doseže bolj eteričen učinek, zvok torej, ki je podoben zvoku angleskih deskih zborov.

Scekovo odkritje Martinove Mase za stiri glasla zgora (nastajala je v letih 1922-26) zasluži gromko odobravanje. Frank Martin, svicarski skladatelj, se s sodobno svobodo giblje po robovih duševnih bitk za in proti bogu, notranjemu ali zunanemu, saj je vseeno. V trenutku, ko ga svetlobo prizna, ga že roti in ker čuti in zahteva preveč, pade; ko pade, pa-

da tudi v blasfemijo, vendar muzikalno. V tej ciklični dramaturgiji spremenjajočih se duševnih reakcij, v kontrastih med zvočno transparentnim in zvočno dramatičnim, gre Martinu v vsakem taktu zares. In Scek tu. Prav tako zboru. Druga skladba, slovenska masa Kristus je vstal, za mešani zbor in orgle (organist Matej Voje), ki je delo skladatelja Ivana Scka (s psevdonimom Stefan Kovac), ne tvori ravno srečne kombinacije s prvo, je pa navsezadnje dokument o nastajanju priloznostnih del za cerkev v 60. letih. Plošča je izšla pri založbi DADC, Anif / Salzburg, v nakladi 1000 izvodov, za ceno 1559 SIT jo lahko kupite v trgovini Muzikalije.

Ce smo Madrigaliste označili kot vojskake, omenimo nazadnje Anderssenovega stanovitnega kositnega vojaka. Le-ta je bil zaradi trajnozarečega notranjega ognja vržen v ogenj, od njega pa je ostalo samo kosito srce. Ljubljanski madrigalisti naj s tem dobijo potrdilo, da je njihova bitka ena najbolj vrednih bitk sploh, ki bo na vsak način - ce jo bodo s takšnim zarom tudi nadaljevali - ostala v genetskem zapisu slovenske zborovske glasbe.

ŽIVLJENJE METROPOL - LJUBLJANA (1)

Sprehod skozi mentalno topografijo ljubljansko

BRATKO BIBIC

Eden od ljubljanskih mitov je mit belega mesta, metaforično torej tistega, kar je Beograd dobesedno. Prav zabavno bi bilo raziskati, do kakšne mere je (bil) nastanek ali ohranjanje tega mita povezan s kaksno frustrirano ambicijo Ljubljane, da bi postala glavno mesto Jugoslavije. Kakorkoli že, bela Ljubljana postaja s postopnim barvnim prenavljanjem fasad starega mestnega jedra pastelna realnost Laibacha. Mediteransko cast in izročilo vsaj za silo in spomin rešujeta kakšna se neprepnena, na Stari trg obrnjena fasada Demsarjevega fotoateljaja (medtem ko se njen proti Ljubljanki obrnjen del ze utaplja v neprepnopravnost bele podlage), predvsem pa nezna roznatost franciscanske cerkve na Prešernovem trgu.

V zavratju polemik, ki jih je v javnosti sprožila slednja, je bilo mogoče zaslišati diha obscene (ne) lagodja. Zdi se, kakor da se mlada prestolnica oblaci podobno kot zardevajoča kmečka nevesta v konfekcijsko poročno obleko pred vstopom v zakon biti-kar-se-le-da-neprepnopravnost. Sem sodijo tudi prenovljen tla in novostara svetila ob Ljubljanki, ki povezuje ta in podaljšujeta traso razvejane cone za pesce:

ta »rezervat za preživelo obliko gibanja« vodi iz Ljubljane naravnost v podobo večine primerljivo povprečnih srednjeevropskih mest. Butično-delikatesna ponudba uvoženih velikoserijskih proizvodov sosednjih industrij krepi vtis, da se prizadevanja prenoviteljev starega mestnega jedra hote ali nehotе usmerjajo predvsem v to, da nam prihranijo pot v Celovec. In ne na Dunaj. Ce bi slo za Dunaj, ki je republiška prestolnica, bi se ne ustavili pri uvedbi konjskovpreznih, fijakarskih ogledov pločevinastih malikov. Ce bi slo za Dunaj, bi na nedavno zaostren problem (ne) ustreznosti klubske scene v Galeriji SKUC na Starem trgu od iste instance, na katero je Galerija naslovila tudi prošnjo za znižanje najemnine prostorov, verjetno ne dobila v obeh primerih brezprizivno negativnega odgovora. Odgovor, ki bi bil jasno motiviran z ohranjanjem in povečevanjem raznolike kulturne ponudbe mestnega središča, bi bil v prilaganju pravnih in najemnih pogojev razvojnimi nujam (in ne nasprotno): razstavni program samofinancira galerija iz dohodkov od klubske dejavnosti v tretjinskem deležu, predvsem glasbene klubske programe pa ve-

cinoma stoodstotno. V prevladujoči drobnogovovski in prejkone enolčni gostinski, z nastopom noci hitro druga za drugo ugasajoči ponudbi starega mestnega jedra predstavlja galerija se po petnajstih letih svojega obstoja eno od redkih vitalnih točk povezovanja umetniško-kulturnega in družabnega (klubskega) življenja. Prav to pa je bilo in ostaja zanimivo tudi za tistega Dunajčana, ki ga, ce ze ne dunajskoliki fijakar, potem pa trasa pešakov obvezno pripelje tod naokoli. Drži, da niso vsi Dunajčani(ke), pa tudi Ljubljancani(ke) ne.

Ce pa jim je kaj do ustvarjanja, sprejemanja in izmenjave kultur in umetnosti, ki uhajajo logiki razmerij sil med Dobrim, Lepim in Zlim, se lahko v Galeriji SKUC v sproščnem vzdušju, ki je pogoj za to, odlično (spo) razumejo v več kot enem (materinem) jeziku. Tudi o tem, da je bolj kot v oblikovanosti fontane pred Stiskim dvorcem Plečnikovo izročilo navzoče v lesenem, stožčasto-piramidalnem varovalu fontane pred zimskimi in vremenskimi nevsečnostmi. Prostorska sosesčina Galerije SKUC in fontane ima več opraviti z asociiranjem tega plečnikoliške stožca z eneskajevskimi

začetki poti v tista evropska in druga mesta, kjer kultura in umetnost kaj stejeta - ne nazadnje tudi denarce -, kakor pa s tem, da se je

s postavitev fontane sicer uresničil nov kraj zbiranja in srečevanja ljudi v odprtem ambientu stare Ljubljane, ne pa tudi spremljajoče pred-

stave o tem, kaksni in od kod prihajajo ljudje, ob katerem dnevno-nočnem in v katerem letnem casu. Meglam in mrazu navkljub se zbira

mladina na prostosti stare Ljubljane ob svetkih, predvsem pa ob petkih ponoci. To je »klasični« primer spontanega simbolno-realnega prisvajanja mestnega prostora po eni od v Ljubljani tradicionalno prostorsko deprivilegiranih skupin prebivalstva.

Ze njega dni je Barthes ugotovil, da ima mestno središče izrazito simbolno privlačno moc prav za mladino. In Ljubljana v tem pac ne more biti izjema. Po drugi strani lahko ze zgolj na ozadju golega sestevka srednjeolske in studentske populacije in izkustvenega vstopa v obstoječe stanje trdimo, da Ljubljana v celoti, središče mesta pa se posebej, ne nudita ustrezne količine in dovolj diferenciranega spektra kulturnih in drugih javnih programov ne zanje ne za druge. V tej luci je bila torej odločitev, da bo dobesedno na dvorišču KUD France Prešern, ki se je z lanskoletnim Trnfestom uveljavil tudi kot eno od osrednjih poletnih kulturnih in družabnih srečališč, dobil svojo lokacijo tudi materinski dom, v najboljsem primeru nepremisljena. V najslabšem primeru pa bomo ob soocenju s tako vnaprej programiranim konfliktom med dvema več kot potrebni-

ma ustanovama nemara prica sklicevanju na custva ljubezni, socutja in skrbi za matere z otroki v stiski kot gotovo monim »argumentom« omejevanja dejavnosti kulturne ustanove na nivo pogrebnega zavoda.

V kontrastu s prenavljanjem in oživljanjem starega, predmodernege mestnega jedra in z drugimi nanj nazvezujoci-mi, se oazami, kontrastu, ki ga najde kakšna sblodela skupina domacinov ali tujcev v ponoci izumrlem historičnem središču moderne Ljubljane, lahko odditamo simptom stanja ljubljanskih duhov. V Rautenku, pred petdesetimi leti prestiznem srednjeevropskem nebotičniku s kavarno dunajskega tipa, so po mniozici neuspelih programskih sprememb in letu brezdelnega uzivanja v panorami mesta nedavno končno obupali tudi Kitajci s svojo kuhinjo in jo prepustili ponoci zaprto odsotnim pogledom artistik in artistov v baru (zdej: cabaretu) nadstropje vise. Velikopotezni bog Mercator d. d. je zaspal s polnimi zepi drobiza tudi v svoji drugi za javno in nočno življenje modernege mestnega središča ključni lokaciji in ustanovi, kavarni Evropa. Kateri bog je zaspal v kavarnah Slon in Union, vedo sa-

mo tisti iz karavanseraja. Tam, kjer je bila nekoc kavarna Emona, spi zdaj Dairy Queen v vedno isti, a zmeraj svezi pidzami zraven Benettona - to pa je ze napredek evropskega vkljucevanja v strategije tako imenovane »urbanizacije (univerzalne) in transnacionalne) kapitala«, ki pusca za sabo drugo drugemu podoba »Voodoo - mesta« (Harvey). Bog ve, kaj se ji, njej, mlečni kraljici, sanja. Morda sanja, kakor pravi Heiner Mueller v podobni zvezi, da sedijo v njej zombiji, za katere je zanimiva zgolj se takšna misel, ki jo lahko takoj in neposredno prevedemo v hamburger. Toda Heiner govori o Mac Donaldsu, in ne o Dairy Queen, povrhu tega pa tudi Bog ni. De Certeau, ki je teolog, filozof in Francoz, je bolj pronicljiv s svojo teorijo protistrategij oziroma taktik, ki jih razvijajo segmenti množičnih potrošnikov serijskih in drugih - tudi urbanističnih - produktov skozi različne nacine (interpretacije) njihove praktične uporabe. Vsaj kar zadeva ohranjanje odprtih možnosti množično marginalizirane tihe večine, da s taktikami potrosnje-uporabe uveljavlja spretnost in fantazijo sibkejših, s katero iztrzi-jo korist iz tistega, kar jih doleti.

NOVICE

Deželni svet FJK potrdil izvolitev Jevnikarja (SSk)

Deželni svet Furlanije-Juljske krajine je na včerajšnjem zasedanju potrdil izvolitev svetovalca Iva Jevnikarja (Slovenska skupnost), ki je nasledil Bojanu Brezigarju, potem ko je slednji dal ostavko.

Z izvolitvijo se je pred tem ukvarjal odbor za imenovanje Deželnega sveta, ki je ugotovil, da je bilo vse regularno in v skladu s pravilnikom.

Avtomobilisti tožijo milanskega župana

MILAN - Tajnik italijanskega sindikata Luciano Cassan je sodišču prijavil milanskega župana Pietra Borghinija pod obtožbo prekoracenja uradnih pooblastil. Sodstvo naj obenem preveri, če je tudi predsednik Italijanskega avtomobilskega kluba (Aci) Piero Stucchi Prinetti zagrešil kaznivno dejanje. Po Cassonovih trditvah je občinska pobuda, ki je Aciju poverila v upravo parkirišča na javnem tlu nezakonita, ker parkiranje na javnem tlu mora biti brezplačno, ali pa vsaj cenovno sprejemljivo, tako da krije stroške. V milanskem primeru, ki je treba za eno uro parkiranja odsteti kar 2500 lir, so vse značilnosti prave spekulacije in oderstva.

Aretirali policijska agenta ki sta izrabljala priseljenke

NEAPELJ - V Neaplju so aretirali dva policijska agenta urada za tuje pri neapeljski kvesturi. Obtožnica ju bremeni, da sta spolno zlorabljala mlade tuje priseljenke, ki so morale izpolniti njune spolne želje, da so lahko uredile statusčasne priseljenke. Pred enim mesecem so pod enako obtožbo že aretirali nekega drugega agenta.

Katoliški lekarnarji ne prodajajo kondomov

MASSA - Lastnika lekarn v Massi, brata Vittorio in Pilade Stefanini nočeta prodajati kondomov, ker je to v nasprotju z moralnimi načeli katoliške vere. Med drugim trdita, da kondomi niso zdravilni preparati, tako da ju nihče ne more prisiliti, da bi jih prodajala.

Piaggio prodaja letala tudi francoskim družbam

RIM - Dvomotorni za poslovnice P 180 »avanti« zanima tudi francoske letalske družbe. Air Ennprise je tako naročila že šest teh propellerskih letal. Do sedaj je Piaggio prodala že 14 letal v ZDA, Kanado, Nemčijo, Španjo in Bolgarijo. Letalo lahko prevaja od 6 do 9 potnikov, preseže 700 kilometrov na uro in lahko leti do 13 tisoč metrov visoko.

RIM / NA ZAHTEVO TAJNIKA DSL OCCHETTA

Danes bodo v zbornici razpravljali o nezaupnici

Vendar DSL ni enotna glede odnosa do Amatove vlade

VOJIMIR TAVCAR

Tajnik DSL Achille Occhetto

Predsednik SKP Armando Cossutta

PR.

Predsednik vlade se zaveda svoje sibičnosti in včeraj je primerjal svoj ministrski svet hidrogliserju, ki pluje, dokler se ne zave, da sloni na zračni blazini. Prav zato ni izključeno, da se bo Amato zgledoval po svojem predhodniku Giuliu Andreottiju, ki se je večkrat posluževal odprtejših potez v zunanji politiki, da bi omilil odpor opozicije glede notranje politike. Zato ni izključeno, da bo večina odobrila tak gospodarski dokument, da bi si prikupila demokratične

levicarje. In včeraj sta se sestala načelnika demokratske in socialistične poslanske skupine Gerardo Bianco ter Giusy La Ganga, da bi preučila prav možnost te poteze. »DSL bi morala jasno povedati, kaj želi,« je dejal Bianco novinarjem in dodal, da »Occhettova stranka vsekakor ne more zahtevati na socialnem in gospodarskem področju takih ukrepov, ki ne bi bili v skladu z omejitvami proračuna in zmoglostmi državne blagajne«.

Achille Occhetto, ki

bo danes zelo verjetno osebno orisal vzroke nezaupnice, je v ponedeljek že poudaril, da bi bilo zblizanje možno, če bi se Amato ogradil od Craxijevega napada na sodnike, prilagodil svojo gospodarsko politiko in nakazal možnost presejanja zavezništva s KD. Toda stranka hrasta ni enotna glede odnosa do Amatove vlade. Medtem ko notranja levica pritiska za tesnejše zavezništvo z levicarskimi silami in za strnjene vrste opozicije, desno reformistično krilo teži k dialogu z večino. To je jasno

poudaril senator Gerardo Chiaromonte, k temu sta se povrnila Vittorio Foa in Antonio Giolitti in na možnost dogovora je namignil včeraj podpredsednik poslanske skupine Gianni Pellicani, ki je poudaril, bi se večina in nekatere opozicijske sile lahko zblizale ter začele pripravljati teren za novo fazo.

Ob tem glasovanju o nezaupnici bodo Giuliana Amata podprli tudi somisljeniki pravosodnega ministra Claudia Martellija, ki so se včeraj srečali s predsednikom vlade in mu napovedali nekaj svojih posegov v razpravo. Po glasovanju pa se bo moralo marsikaj spremeniti in, kot je dejal Mauro Sanguinetti »ne bodo podpirali več izbir, s katerimi ne so glasamo. Skrb nas namreč dejstvo, da Amatu ploskajo industriji, medtem ko so ga delavci izvizgali«. Martelli in njegovi se zavzemajo za dogovor z DSL in PRI in zato, da bi bilo zavezništvo s KD v tej zakonodajni dobi taktično (brez KD ni namreč vladne večine) ne pa strateska izbira kot s Craxijem.

Skoraj samoumevno je, da bodo proti vladi glasovali predstavniki Lige, MSI in z nasprotnega brega SKP in Mreže.

TRST / SRBSKA OBČINA

Bivšega popa Ilijo Ivića izgnali iz Italije

TRST - Ilija Ivić je nedvomno ena najbolj enigmatičnih osebnosti, ki jih je Trst poznal v zadnjih letih. V to mesto je prišel za popa srbske pravoslavne skupnosti, pred štirimi leti pa ga je skupnost odstranila, bil je izločen iz pravoslavne cerkve, v Trst je prišel drugi pop, Ivić pa je v Trstu še ostal. Vse do pred kakim mesecem, ko je izginil. Novinarjem, ki so ga iskali, so odgovorili, da je trenutno odsoten.

Včeraj pa je trzaski dnevnik Il Piccolo razodel nekaj ozadja. Ivića so izgnali iz Italije, ker je bil »nevaren za varnost države«. To se je zgodilo že pred približno mesecem dni, a doslej tega nihče ni sporočil javnosti, kar je za italijansko policijo, ki je do novinarjev običajno radodarna z informacijami, res izjema. Edino, kar je bilo dano izvedeti je, da je sklep o izgonu prišel naravnost iz notranjega ministrstva.

O vsem tem zaenkrat vsi molčijo. Trzaski dnevnik piše, da je novinarjev običajno radodarna z informacijami, res izjema. Edino, kar je bilo dano izvedeti je, da je sklep o izgonu prišel naravnost iz notranjega ministrstva.

Ivićeva žena Stana se vedno dela kot prodajalka v neki trzaski trgovini, obe hčerki sta prav tako v Trstu. Ivić pa naj bi bil neke v Bosni. Tako piše trzaski dnevnik, Ivićev odvetnik Sergio Serbo pa trdi, da ne ve, kjer je bivši pop, je pa prepričan, da je bil sklep o izgonu neutemeljen. »Vsaj v tem trenutku ne, saj vse kaže, da gre za lov na čarovnice,« pravi Serbo. Morda bo držalo, morda pa tudi ne, saj se je Ivić sam rad pohvalil, da v Trstu zastopa interese Srbije in da ima za to vsa pooblastila. Če jih je res imel, je treba morda tudi v tem iskati osnovo za izgon, kajti predstavniki Milosevića mimo uradnega jugoslovanskega konzulata v Trstu menda res niso dobroslošli. (jln)

BOSNA / POGOVOR S SNEMALCEM NIKIJEM FILIPOVIĆEM

»Granata je počila, ko smo bili na srečo daleč od avtomobila«

Preplah med novinarji BBC in CNN, ker je snemalna ekipa »izginila«

MARJAN KEMPERLE

TRST - »Nočem, da me fotografirate, da objavite mojo fotografijo. Če bi hotel biti protagonist, bi se odločil za igralski poklic, ne pa za snemalca. Snemalci ne vidis, snemalci so tisti, ki ostajajo v ozadju, za kulisami.« Tako je odgovoril Niki Filipović, televizijski snemalec trzaskega Videosta na novinarjev poziv, naj se pusti »slikati«, da bi lahko sliko objavili v dnevniku.

Filipović se je v ponedeljek vrnil z dvotedenskega službenega potovanja po vojnih poteh Bosne, Hercegovine in Hrvice, med katerim je bil - kljub njegovemu prepričanju o »zakulisnih snemalcih« - nehoti vsekakor protagonist vojne dogodka, ki se je zanj na srečo dobro končal. Po vrnitvi je moral Niki kolegom Videosta in drugim radovednežem seveda osvetliti dogodek, iz pripovedovanja pa je prišla tudi na dan zagonetka mednarodnih razsežnosti o njihovem »izginotju«.

»Vse se je pripetilo sredi preteklega tedna. Z novinarjo Retequattro Sabino Fedeli, organizatorico Anamarjo Muvrin, snemalcem Senadom Svrako pa je prišla tudi na dan zagonetka mednarodnih razsežnosti o njihovem »izginotju«.

Niki Filipović (levo) snema prenos ranjenega Novalića v avto; desno novinarka Retequattro Sabina Fedeli

nega Muslimani, prav vmes pa teče kak kilometer širok srbski koridor, ki služi Srbom za pronicanje na zahod. Do incidenta je prišlo prav v tem koridoru,« je pripovedoval Filipović.

»Ob povratku proti Tuzli smo se ustavili, da bi lahko snemali krater, ki ga je pravkar izdobil granata na pobočju pod cesto. Iz zemlje se je š kadilo. Z mano so prisli tudi ostali člani ekipe, le Novalić je ostal na cesti ob avtomobilu. Takrat je znova počilo. Granata je padla kakih 20 metrov od avtomobilov. Njen drobec je zadel Novalića v bok, drugi drobec so razbili sipe avtomobila Videosta, prebili v več krajih pločevino in preluknjali gumo. Nas granatni drobc niso mogli doseči, ker smo bili na srečo še na pobočju pod

cesto.«

»Tako smo se vrnili k avtomobilu, naložili Novalića v mercedes in jo - kljub preluknjani pnevmatiki - hitro popihali. Ranjenca smo odpeljali v bolnišnico v Tuzlo, malo verjetno pa je, da bo preživel. Ko se ti drobec pesadijske granate zarije v meso, se začne kar sam po sebi vrteti in luknja vse, kar dobi na poti, dokler se ne ustavi. Mustafa je prevrta pankreas in druge notranje organe. Z njim smo se že večkrat srečali: iz Gradacca je oddajal za radio BiH, bil je intelektualc, domači pesnik, pravili so, da bi moral postati minister v predvideni tuzlanski regiji,« se je prijatelja spominjal snemalec Videosta.

Nekaj ur kasneje je Radio Zagreb poročal o dogodku in povzročil pravi

preplah med novinarji in snemalci, ki v zbirno-odajnem centru v Kiseljaku že več kot leto sledijo konfliktu. Dopisnik Radia Zagreb je javil, da »četniki uničujejo pri Gradaccu z napalm bombami in topniškimi granatami vse, kar ni srbsko« ter omenil, da je bila zrtev napada tudi italijanska snemalna ekipa. Vest je zaključil s podatkom, da je bil Novalić ranjen, in da se o »italijanskih novinarjih nič ne ve«. Zelo »krokarsko« je dodal še, da je na tem območju izgubilo življenje že 12 domačin in tujih novinarjev...

Ko so izvedeli za vest, so novinarji BBC, CNN in drugih televizijskih mrež ter sile Unproforja začeli mrzlično iskati »izgubljeno« ekipo. Kakšno začudenje in seveda veselje, ko so

»naši« naslednjega dne nič hudega sluteč prispeili v Kiseljak!

»Novinarji in snemalci, ki sledimo vojni v bivši Jugoslaviji, se vsi dobro poznamo, zato je tudi vest povzročila tolikšen preplah,« je obrazložil Niki Filipović. Snemalec Videosta sledi konfliktu že od novembra 91. O svojem poklicu pravi, da mu je zelo všeč, da je zanimiv, ceprav tudi sila naporen. »Delati dva tedna v tihih krajih, je težavno kot dvomesečno delo doma,« pravi. Med njegovim zadnjim potovanjem je prevozil 3.500 kilometrov po raztrganih, zasneženih, nemogočih cestah s povprečno hitrostjo kakih 20 km na uro ob spremljavi streljanja in eksploziji in seveda z zvesto videokamero na ramenih...

Izvoz po listah C in D ostane

TRST - Na včerajšnjem zasedanju deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine je bil med drugim govor tudi o »omejitvah pri izvozu v republike bivše Jugoslavije«. Vprašanje v tem smislu je vložil svetovalec Donaggio, ki je omenil težave pri izvozu na Hrvaško in katerega je zanimalo, če Dežela namerava poseci pri pristojnih državnih organih, da bi ojašali birokratski postopek pri izvozu po avtonomnem računu v tisti del Istre, ki je sedaj pod Hrvaško.

Pojasnila v tem smislu je podal socialistični svetovalec Tersar, ki je orisal zapleten birokratski postopek pri izvozu v Bosno in Hercegovino, Hrvaško in v Makedonijo, da bo z odstopom preprečil komisarsko upravo nima neposrednih pristojnosti.

Tersar pa je pojasnil, da so glede carinskih olajšav za blago, predvideno v videmskem sporazumu (tako imenovani avtonomni račun), prav v teh dneh potrdili veljavnost seznamov C in D tudi za letosnje leto. Kontingenti seznama C bodo porazdelili v eni transi, zainteresirana podjetja pa morajo ustrezno prošnjo predstaviti do 26. t.m.

ITALIJA / PODKUPNINE

Nove aretacije v Rimu Preiskava pri Avantiju

Rimski občinski odbor bo moral odstopiti

RIM - Davčni odsek finančnih stražnikov je včeraj po nalogu rimskega sodnika Antonina Vincija aretirali odborника za regulacijski nacrt rimske občine Carmela Molinarija, ki ga obtožujejo, da je proti plačilu več sto milijonov lir omogočil prodajo zasebnih palač raznim ustanovam in pospešil izdajanje gradbenih dovoljenj. Podobna obtožnica bremeni podpredsednika ustanove Enasarca Francesca De Pasqualeja, ki so ga prav tako včeraj aretirali, medtem ko so obtožnico o korupciji delegiranemu upravitelju Intermetra Lucianu Scipioneju vročili v zaporu.

Aretracija demokristjana Carmela Molinarija je sprožila pravi potres v občinskem odboru, tako da je odstop skoraj neizbežen. To je vsaj razvidno iz izjav rimskega župana Franca Carrara, ki upa, da bo z odstopom preprečil komisarsko upravo, ker so v preiskavo o podkupninah vpleteni že štirje rimski odborniki.

V abruskem Chietiju pa se je za zapahi znalo kar šest občinskih odbornikov in dva občinska tehnikarji. Vsi so demokristjani, saj to občino od vedno upravlja enostrankarski demokristianski odbor. Naloga za preventivni pripor je podpisal preiskovalni sodnik Alberto Iachini, vse priprave pa obtožujejo nepravilnosti v javnih zakupih v zadnjih sedmih letih. Po aretacijah so karabinjerji izvedli številne hišne preiskave, ki bodo

Glavni urednik Avantija Gozzano (levo) med preiskavo

brzkone povzročile nove aretacije.

Hišno preiskavo pa so včeraj doživeli na zahtevo milanskih sodnikov tudi v upravnih prostorih socialističnega glasila Avanti. Preiskava je v zvezi s tretjim sodnim jamstvenim obvestilom za generalnega tajnika PSI Bettina Craxija. V sodnem obvestilu obtožujejo namreč Craxija korupcije v sodelovanju z upravnim tajnikom Vincenzom Balzomom in z Bartolomeom De Tomo. Sodno jamstveno obvestilo navaja znesek 550 milijonov lir, ki naj bi jih fakturalno Novo družbo mu dela arhitekt Alessandro Giani, bivši neovisni občinski svetovalec, ki so ga izvolili na listi nekdanje KPI. Dvojica se je znasla v zaporu zaradi večmesečne preiskave, ki je tudi na tem območju odkrila razvejan mrežo podkupovanj in izsiljevanj, tako da se je za zapahi znalo že več kot 10 oseb. (voc)

TRST / DEŽELNI SVETOVALCI PSI

Tajnik Craxi in vodstvo naj odstopita

TRST - Deželni svetovalci PSI zahtevajo takojšen odstop tajnika Craxija in celotnega državnega vodstva. V noti, ki so jo podpisali Luigi Blasig, Enrico Bulfone, Gianfranco Carbone, Gioacchino Francescutto, Lucio Cinti, Nemo Gonano, Paolina Lamberti, Bruno Lepre, Ferruccio Saro, Dario Tersar, Franco Vampa in Carlo Vespasiano, svetovalci poudarjajo, da mora do odstopa priti pred vsedravnim srečanjem, ki bo 11. in 12. februarja v Rimu. Na njem sedanje vodstvo ne sme več nastopiti kot "oblast", katero bo - na osnovi odločitve skupščine - prevzel poseben odbor garantov.

Dvanajst podpisnikov v sporočilu jasno opredeljuje prehodno fazo vodstvenih struktur od odstopa Craxija in njegovih najtesnejših sodelavcev do izoblikovanja novega vodstva.

Najprej bo vso odločilno funkcijo prevzela vsedravnna skupščina, ki bo izvolila odbor: po mnenju deželnih svetovalcev PSI pa ne bi smeli izvoliti v odbor nikogar, ki je ali je bil član vsedravnega vodstva stranke ali italijanske vlade.

Tako izvoljen odbor - pravi 12 deželnih svetovalcev - bi moral delovati v popolni avtonomiji in sprožiti oziroma nad-

zirati priprave za takojšen sklic kongresa stranke.

Pri tem bi moral najprej natančno preveriti upravno in organizacijsko stanje stranke in opredeliti pravila tako za sklic kot za potek kongresa, temeljiti pa bi morala na načelih demokracije. Glede vseh predstavnikov stranke, ki so opravljali odgovorne funkcije, bi veljalo pregledati - pise v noti - njihovo premoženjsko stanje, za vse, ki pa bodo v bodoče zastopali stranko v javnih upravah ali pa postali strankini voditelji, pa bi bilo treba predpisati stroga deontološka pravila.

Po oceni dvanajstih podpisnikov dokumenta bi morali nastete naloge opraviti cimprej in sele nato bi se lahko začela razprava o političnih programih. V prvi vrsti pa je nujno potrebno, tri skupina omenjenih deželnih svetovalcev, da pride v tem izredno težkem obdobju do resne politične pobude. Samo tako bo po eni strani iz stranke lahko izšlo novo politično vodstvo, ki bo jasen dokaz o pripravljenosti PSI, da se prenovi. Po drugi pa lahko samo taka resitev sedanjega položaja ustreza težnjam, ki odločno izhajajo iz sedanje italijanske družbe.

RADIKALCI / NAPOVED KONGRESA

Transnacionalni sen Pannelle

Radikalna stranka

RIM - »Moja politična usoda je vezana na usodo radikalne stranke. Če se ob koncu kongresa ne bodo uresnili pogoji za obstoj transnacionalne radikalne stranke, bom končal s svojo politično avanturo in bom povabil Bettina Craxija nekam na sprehod.« Marco Pannella je včeraj z običajno slikovitostjo in izzivalnostjo predstavil novinarjem 36. kongres transnacionalne radikalne stranke, ki se bo začel jutri v Rimu in bo trajal vse do ponedeljka.

V ospredju drugega dela kongresa (prvi del kongresa se je začel maja lani in je bil prekinjen, ker je vodstvo ocenilo, da ni pogojev za njegovo nadaljevanje) bo financno vprašanje. Po oceni voditeljev PR (s Pannello so bili prisotni na tiskovni konferenci poslanka Emma Bonino, tajnik Sergio Stanziani in blagajnik Paolo Videvano) stranka potrebuje od 8 do 10 milijard lir, da lahko uresniči svoj transnacionalni nacrt, kar pomeni okoli 30.000 članov. Toda odziv enkrat se zdalec ni bil tak, kot so ga pričakovali voditelji transnacionalnih radikalcev: za izkaznico se je doslej opredelilo okoli 1.500 ljudi.

»Ni več časa za salo, ne bo več izsiljevanja ali posebnih kampanj v cel-

lanjevanja. Prepričani smo namreč, da bi ustvarjali iluzije sebi in drugim, če se pogoji za resno uresničevanje nacrta ne bodo uresnili,« je dejal Pannella.

Teško je reči, ali se bo do ponedeljka odzvalo vabilu Marca Pannelle in njegovih somišljenikov skoraj 29.000 Italijanov. Dejstvo pa je, da je za ta strankin kongres, ki bi lahko bil poslednji, Pannelli uspelo vzbuditi pozornost v političnih krogih. Potrjena je prisotnost predsednika vlade

Giuliana Amata in pravosodnega ministra Claudia Martellija, potrjena je prisotnost predsednika senata Giovannija Spadolinija, medtem ko predsednik zbornice Giorgio Napolitano ni še dokončno potrdil udeležbe. Povabljeni so bili tudi vsi ostali vsedravniki tajniki strank, ki pa se niso odgovorili.

Na kongresu bo prisotnih 560 delegatov, od teh lepo število tujih. Na otvoritvi bo, kot kaže, sodeloval tudi sarajevski zupan Muhamed Kresevljaković.(VT)

ITALIJA / NOV USPEH

Karabinjerji odkrili zadnji Riinov dom

V samem srcu Palermo

PALERMO - Karabinjerji posebnega oddelka ROS so odkrili zadnje skrivališče sefa mafijske kupole Salvatoreja Riine. Palermski državni pravnik Giancarlo Caselli je moral novinarjem priznati, da so po vsemu sodec tokrat na pravi sledi.

Hisa, kjer naj bi Riina z zeno in stirimi otroki bival v zadnjem obdobju, se nahaja v rezidenčnem kompleksu v Ulici Bernini. Je prav v sredini in jo obdaja tri metre visoka živa meja, ki preprečuje pogled »nepoklicanim«. Levo od te enostanovanjske hiše so se tri nedokončana poslopja brez stanovalcev. Za razliko od drugih petnajstih hiš tega rezidenčnega kompleksa je Riinova imela lasten izhod. Da bi dodatno zastrli pogled nepoklicanim je pred vhodom, ki je obrnjen proti Ulici Bernini lesona lopa, ki se dodatno jamci zasebnosti.

Po mnenju preiskovalcev je to bilo idealno skrivališče za bossa iz Corleoneja, saj je bilo v samem srcu Palermo, a dovolj daleč od radovednih oči. Obenem so lahko Riinovi sodelavci brez večjih težav nadzorovali celotno območje in svoje-

mu sefu ob morebitni nevarnosti omogočili varen beg, saj je lokacija tega »skrivališča« kot nalašč.

Trenutno ni znano, ce so preiskovalci v poslopju odkrili kaj zanimivega, saj je preiskava zavita v najstrožjo tajnost. Vseeno se je izvedelo, da so preiskovalci prepričani, da je poslopje res Riinovo skrivališče, ker kljuki, ki so jih zasegli v Riinovi torbici po aretaciji 15. januarja odpirajo glavna vrata tega poslopja.

Medtem so v palermskem zaporu Ucciardone v teku dela za izgradnjo posebne »varnostne celice«, v katero bi iz rimskega zapora Rebibia premestili Riino, ki se bo moral udeležiti številnih procesov. Včeraj so morali tako odložiti sodno obravnavo o treh umorih sorodnikov mafijskega kolo-vodije iz Cinisija Gaetana Badalamenti, ki naj bi jih ubili po nalogu Totoja Riine. Razprava bo 8. marca, ko se je bo lahko udeležil tudi Riina. Predvčerajšnjim so morali zaradi istega razloga odložiti sodno obravnavo o tako imenovanih »vzporednih mascevanjih«. (voc)

NOVICE

Brezposelnost narašča

RIM - V letosnjem letu bi lahko ostalo brez službe 420 tisoč delavcev. Tako trdi sindikat CISL, ki je včeraj predstavil tisku svojo studijo, osnovano na podatkih državnega statističnega zavoda Istat, na podatkih pokojninskega zavoda Inps in na podatkih pokrajinskih sindikalnih struktur.

Po predvidevanjih izvedencev CISL se za letos obeta sledeci scenarij.

V dopolnilno blagajno je vpisanih 104 tisoč delavcev, 20 odstotkov teh bi lahko naslo novo zaposlitev, ostali pa bodo najbrž brez službe;

V mobilnosti je okoli 100 delavcev. Tudi v tem primeru jih bo 20 odstotkov najbrž dobilo zaposlitev, ostali pa ne;

V terciarnem sektorju (zlasti prevozninstvo, bančinstvo, trgovina in zavarovalništvo) je okoli 200 tisoč odvednih uslužbencev, polovica teh pa tvega, da ne bo dobila nove službe;

V malih industrijskih in obrtniških obratih je okoli 150 tisoč odvednih uslužbencev, 2/3 teh pa tvegata, da bosta ob delovno mesto.

Dramatične podatke o zaposlitvi je skušal nekoliko omiliti minister za delo Nino Cristofori, ki je včeraj poročal komisiji za delo pri poslanski zbornici. Minister je dejal, da ne gre za "divji ples podatkov", pač pa za različne ocene, ki temeljijo na različnih parametrih. V nadaljevanju je napovedal skorajšnji nacrt za pokojninske sklade in zopetni zacetek pogajanj s sindikati in industriji o ceni dela.

De Lorenzo ohranil imuniteto

RIM - Odbor za odvzem parlamentarne imunitete poslanske zbornice je včeraj zavrnil zahtevo sodnikov po sodnem pregonu ministra za zdravstvo Francesca De Lorenza. Minister, ki je bil leta 1981 član upravnega sveta Blagajne za Jug, je bil osumljen goljufije v obremenjenih okoliščinah.

Drevi zaseda deželni svet SSK

Drevi bo zasedal v Devinu deželni svet Slovenske skupnosti, torej najvišji strankin organ po dežel-nem kongresu. Na dnevnem redu ima tri zelo pomembna vprašanja. Predstavniki SSK bodo namreč razpravljali o manjšinski zaščiti in bližnjih slovensko-italijanskih pogajanjih, o predlogu deželne uprave glede reforme gorskih skupnosti in o pravi na upravne ter deželne volitve. Stranka bo ocenila dosedanje razgovore z ostalimi slovenskimi komponentami o zamisli SSK za osnove skupne nadstrankarske slovenske liste za junijske deželne volitve.

Na zasedanje so povabili tudi vse občinske svetovalec SSK, saj zadeva reforma gorskih skupnosti naše občinske uprave tako na Goriskem kot na Trzaskem.

SESLJAN / ŽLAHTNE RASTLINE, RAZVOJ ŽIVINOREJE IN KMEČKI TURIZEM

KGS pripravila pravilnik za izvajanje zakona o Krasu

Prispevki namenjeni tistim, ki se ukvarjajo s kmetijstvom

TRST - Kraska gorska skupnost je pripravila pravilnik za izvajanje 4. člena deželnega zakona st. 16 z dne 4.5.1992, to je takimenovanega zakona za Kras, ki je bil sprejet kot protivrednost za izgradnjo sinhotrona.

S sprejetim pravilnikom se odpirajo nove možnosti za podporo proizvodnih struktur primarnih dejavnosti, ki jih predvideva 4. člen deželnega zakona 16/92. Finančni prispevki, katerih cilj je kakovostna in in krepitev kmetijskih dejavnosti, zadevajo razvoj žlahtnih kultur, živinoreje in kmečko-turističnih dejavnosti. Pravilnik je namenjen vsem tistim, ki se redno ukvarjajo s primarnimi dejavnostmi, se posebej pa mladim, ki imajo stalno bivalisce na območju KGS. Prispevkov bodo deležni kmetijski podjetniki, ki so vpisani v seznam, kot predvideva deželni zakon 10/1972, drugi kmetijski delavci in pa kmetijske zadruge. Za dodelitev prispevkov (po 4. členu zakona 16/92) bodo upošteevane omejitve in kriteriji, ki jih predvidevata zakonodajni Dezele in EGS vključno s specifičnimi navodili 19. člena pravilnika EGS 797/85. Za dodeljevanje finančnih prispevkov velja naslednji vrstni red: cilji in obseg pobude, stroški in gospodarski elementi ter kakovostni in valorizacijski vpliv pobude na teritorij in krajevno proizvodnjo.

Prošnje na prostem papirju bo treba vložiti najkasneje do 31.3.1993; skupno s prošnjo bo treba dostaviti osebne podatke prositelja, katastrski izveček, zemljiskoknjižni izpisek, podrobni okvirni nacrt, cenitveni merosodni izracun, tehnično-gospodarsko poročilo o delu ter druge morebitne dopolnitvene dokumente.

Zadruge pa bodo morale poleg tega predložiti še naslednjo dokumentacijo: avtentično kopijo statuta in ustanovnega akta; potrdilo o vpisu v deželni register kmetijskih zadrug; sklep o porazdelitvi funkcij v zadrugi; avtentično kopijo sklepa upravnega sveta, ki dokazuje, da je bil okvirni nacrt sprejet in pa pooblastilo predsedniku, da predloži prošnjo za prispevek.

Predložene prošnje bodo izrocene pristojnemu organu, ki jih bo v roku 60 dni pregledal in ugotovil njihovo pravilnost. Prošnje, ki ne bodo predložene paravocasnno, ali pa ne bodo popolne, se ne bodo upoštevale. V nadaljnjih 20 dneh bo prošnje pregledal upravni svet, ki na osnovi kriterijev (po 2., 3. in 4. členu pravilnika) določil koristnike in jih bo v 15 dneh obvestil o rezultatu preiskav in o nadaljnji dokumentaciji, ki jo bo treba predložiti.

Dodelitev prispevka bo možna le v primeru, da koristniki v roku 180 dni po prejemu obvestila, predložijo naslednjo dokumentacijo: gradbeno dovoljenje, ki ga izda pristojna ustanova; odobreni izvršilni nacrt; potrdilo, ki ga predvideva deželni zakon st. 55/1990 ter drugo dopol-

Kraški motiv (foto Ferrari)

nitveno dokumentacijo. V primeru, da prositelj ne predloži dokumentacije pravocasnno, bo izgubil pravico do prispevka. Omenjeni prispevek bo dodeljen na osnovi sklepa upravnega sveta KGS, ki ga bo moral sprejeti v roku 30 dni po zapadlosti roka za pregled vseh prošenj. Po dodelitvi prispevka bodo morali koristniki predložiti izjavo o sprejemu finančnega prispevka; v primeru, da bi izjava ne prispela pravocasnno pomeni, da je bil prispevek odklonjen. Nacrte, za katere je predviden prispevek, bo treba začeti uresničevati v roku 12 mesecev in jih zaključiti v 36 mesecih od datuma odloka o dodelitvi prispevka. Slednji bo dodeljen na osnovi dokumentacije o dejanskih stroških koristnika in na osnovi preiskav, ki

jih bo opravil pristojni organ KGS.

Za izplacilo predujma bodo morali koristniki predložiti naslednjo dokumentacijo: prošnjo za izplacilo predujma; bančno poročilo ali kavcijsko menico za jamcenje vnaprej izplačanega zneska; zupanovo potrdilo o začetku del v zvezi z gradbeno-urbanističnimi posegi, za katere je predvideno gradbeno dovoljenje; druga dovoljenja pristojnih ustanov; navedbo placilnih naci-nov ter potrdilo, ki ga predvideva zakon 55/1990.

Prejemniki se bodo morali obvezati, da bodo nadaljevali s svojo dejavnostjo in da je ne bodo prekinili vsaj za pet let (za živino in orodje) in za vsaj deset let za infrastrukture in zemljiške posege).

REZIJA / SKLEP OBČINSKE UPRAVE

Slovenska imena odslej tudi na hišnih tablicah

Toponomastična študija Občine

LUGIA NEGRO

REZIJA - Konec minulega tedna se je sestal rezijski občinski svet na svojem drugem zasedanju v tem letu. Seje se je udeležilo vseh stiri-najst predstavnikov skupščine. Zaradi nezdružljivosti funkcij odbor-nika Nevja Madotta je bila za občinsko svetovalko imenovana Sonia Zanaga z Ravence kot prva neizvoljena, ki pa je takoj odstopila. Njenega mesta ne bo prevzel nihce od svetovalec, tako da bo občinski svet nadaljeval svojo dejavnost s stirinajstimi člani.

Občinska kupščina je nato imenovala na funkcije, za katere je doslej odgovarjal Nevio Madotto, nove članice: v občinski volilni komisiji bo Dino Di Lenardo, v komisiji garantov glasila "Giornale di Resia", preko katerega občinska uprava obvešča prebivalstvo o svoji dejavnosti, bo Siega Franco, ki bo obenem odgovoren za civilno zascito.

Zupan Luigi Paletti je poleg tega skupščino seznanil o novem občinskem davku na nepremičnine (sprejeta je bila na znanje) in obvestil, da bo večina poskrbela za namestitve novih tablic s hisnimi številkami z imeni ulic, ki bodo odslej dvojjezične. Za Rezijsko predstavljata odločitve pomemben korak naprej na poti uveljavljanja domačega jezika.

Zupan je skupščino tudi seznanil, da je

Luigi Paletti

občinska uprava naročila studijo o toponomastiki, ki jo bo pripravil Roberto Dapit iz Humina.

Glede tega vprašanja je bil predstavnik manjšine, svetovalec Beltrame, nasprotnega mnenja. Na dan je tako prisla običajna zaprtost, ki je se vedno občuten pojav v tem kakor tudi v drugih predelih videmske pokrajine. Izrekel se je namrec proti dvojjezičnim hisnim tablicam, medtem ko sta svetovalca Di Bernardo in Barbarino (oba predstavnik manjšine) soglasala z voljo večine, pri čimer pa sta zaprosila, da bi bil napis na omenjenih tablicah v čim večji meri podoben Rezijskinci. Občinski svet je nato odobril finančni nacrt celotnega omenjenega programa.

ODGOVARJA BORIS SIMONETA

Patronat INAC svetuje

»Ceprav nisem tip, ki bi objokoval samega sebe, pa ugotavljam, da res nimam sreče z INPS-om. Ze takoj po dokončani osemletki sem se zaposlil kot vajenec, nato pa sem vse do pretekega decembra, ko sem bil star 60 let, bil zavarovan kot obrtnik. Ker sem v zadnjih petih letih zaradi bolehnosti le simbolično opravljal svojo dejavnost in sem ostal vpisan le zaradi prispevkov, sem pred stirim leti vložil prošnjo za invalidsko pokojnino, ki pa mi je INPS ni priznal. Pred enim letom sem vložil novo prošnjo za predčasno upokožitev, vendar je bil odgovor spet negativen, ker ni zame prvi gosporad redno poravnal vseh prispevkov in tako nisem se imel 35 let delovne dobe. Decembra lani sem vendarle uradno presegel 35 let in vložil novo prošnjo, ki pa so mi jo spet odbili zaradi nove zakonodaje. To se mi ne zdi pravično in se nameravam temu upreti. Kaj naj po vašem naredim?«

M.B.

jevalni in casovno določeni ukrep zakonodajalca nesporen in zakonit, se bo se morala izreci in izjasniti sodna oblast, ko bo kdo od oskodovalnih upravicencev zahteval splošno splošno-nega normativa pokojninskega zakona. Ne da bi si delali prevelikih iluzij pa vendar imate pravico, da vložite pritožbo na INPS in zahtevate takojšnje priznanje pokojnine. Tako bi ob ugodnem razpletu sodnega postopka ohranili pravico do uveljavitve pokojnine z retroaktivnim učinkom.

V nasprotnem primeru pa boste v skladu z novim zakonom pridobili pravico do predcasne upokožitev od 1. januarja 1994 dalje (prošnjo morate vložiti decembra le-

tos). Sicer bo od leta 1994 dalje mogoče uveljavljati predcasno pokojnino (anzianità) le dvakrat letno: s 1. majem (za upravičence nad 57. letom oziroma za ženske nad 52. letom starosti), in s 1. novembrom. Izjemoma lahko pridobi pokojnino ze januarja 1994 zavarovanec, ki je 31. decembra 1992 ze dopolnil 35-letno delovno dobo, kot je vas primer. V kolikor bi se slučajno izkazalo, da vam manjka se kak prispevek, boste lahko doplacali prostovoljne prispevke. Ce ste vložili prošnjo za pokojnino pred zbrisom iz seznama obrtnikov, je bolje, da za vsak slučaj vložite se prošnjo za samoplačevanje prispevkov.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796611, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisok 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 300.000 LIT plačljiva do 31.1.93.
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.-12-1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Minister Barucci podpisal dekret o jamstvih za škedenjsko železarno

Zakladni minister Barucci je včeraj podpisal dekret o jamstvih za škedenjsko železarno. Minister je o podpisu obvestil trzaskega poslanca Colonija. Današnji ukrep zagotavlja nadaljevanje industrijske dejavnosti v železarni za prihodnjih šest mesecev.

Prav včeraj so se pokrajinske sindikalne federacije CGIL, CISL, UIL srečale s komisarjem de Ferro, da bi ocenili sedanjí položaj železarne. Na dnevnem redu srečanja je bilo prav vprašanje jamstev, brez katerih vodstvo podjetja ne bi moglo več prejeti posojil pri bankah. S podpisom ustreznega dekreta se je sedaj vprašanje končno razrešilo in dalo delavcem železarne nekaj kisika.

Kulturni odnosi med Trstom in Avstrijo

Vprašanje kulturnih odnosov med Trstom in Avstrijo je bilo v središču pogovora med občinskim odbornikom za kulturo Alessandrom Perellijem in generalnim avstrijskim konzulom Ingom Mussijem. Perelli in Mussi sta govorila o vrsti pobud, ki jih bodo uresnili v naslednjih mesecih za ovrednotenje kulturnih izmenjav med Trstom in Avstrijo v okviru pobud, ki se bodo lahko razširile tudi na druge dežele Delovne skupnosti Alpe-Jadran. Odbornik Perelli je ob tej priložnosti tudi najavil, da bo mesto Trst formalno pristopilo k pobudi "Cultural City Network", ki predstavlja (s sedežem na pedagoškem inštitutu za umetnost v Gradcu) organizem, ki razvija kulturno mrežo odnosov med srednjeevropskimi mesti. Operativno srečanje bo že meseca maja. Občinska uprava bo tudi vpostavila stike z različnimi muzejskimi in knjižničarskimi ustanovami. Občinsko odbornništvo za kulturo širi svojo dejavnost tudi v Avstrijo; kdaj bomo v Trstu doživeli podobno zanimanje tudi za kulturne stike s sosednjo Slovenijo?

Aktiv PSI o podjetju ACEGA

Na sedezu PSI je bil sestanek socialistične celice ACEGA; prisotni so bili koordinator Franco Toderio, načelnik svetovalske skupine v občinskem svetu Ladi Minin, odbornik Alessandro Perelli in predsednik podjetja Sergio Covi. Razprava se je razvila o problematiki podjetja ACEGA, predvsem pa o vprašanju privatizacije. Poudarjeno je bilo, da bo potrebno soočanje med družbenimi silami za rešitev vprašanj, ki so povezana z osebjem. Poleg tega bo treba po mnenju PSI koordinirati upravljanje javnih občinskih industrijskih služb, tako glede smetarske službe kot glede upepeljevalnika in preureditve podjetja.

Na Pokrajini ženska konzulta

V petek se je v sejni dvorani pokrajinskega sveta začel tečaj "Ženske, zdravje, zdravstvo". V okviru te pobude bo danes ob 16.30 mesečno srečanje ženske konzulte trzaskе občine: na sporodu bo javna avdicija z odgovornimi za občinske jasi.

Trst ni davčni paradiz

Trsta ni mogoče spremeniti v prosto mesto, v davčni paradiz, vse, kar je s tem v zvezi obljubljala Severna liga, je brez vsake osnove. Tako je na včerajšnjem zasедanju deželnega sveta menil socialistični odbornik Dario Tersar v odgovoru na vprašanje svetovalca Gambassinija (LpT). Tersar je pri tem podrobno naštel dogovore in dolocila Evropske skupnosti.

Tersar je zatem orisal zgodovino devinsko-nabrežinske obrtnega centra in dejal, da je deželna direkcija zavrnila izgradnjo cestne povezave. Pri tem je podal nekaj indikacij v zvezi z varstvom narave, ki se jih morajo držati ob morebitni novi predložitvi.

Deželni svet, ki se bo znova sestal danes, se je včeraj ukvarjal tudi s poročilom predsednika Gonana o aktualnem vprašanju dražb in javnih del, pri čemer je bilo zlasti poudarjeno, da treba zagotoviti največjo prozornost.

V trenutku obupa je skočil z mostu pri Katinari

Včeraj malo po 14. uri se je moški v trenutku obupa vrغل s katinarskega mostu na Trbisko cesto. Nesrečen je oblezel na asfaltu, bil je pri prici mrtvev. Na kraju tragicnega dogodka so poslegli karabinjerji in sodni zdravnik Costantini-des. Do večera niso se ugotovili istovetnosti mrtvega, ker moški ni imel pri sebi dokumentov. Po zdravnikovem mnenju je bil star kakih 40 let. Ob uri nesreče je bil promet na tem odseku Trbiške ceste upočasnen.

TRŽAŠKI LLOYD / OHRANITEV ZA VSAKO CENO

Z Občine vabilo za skupen nastop

Predlogi sindikatov in deželnih svetovalcev

Pred petkovim izrednim zasédanjem trzaskеga občinskega sveta, ki bo v celoti posvečeno nujnemu vprašanju ohranitve Trzaskęga Lloydja v mestu, kjer je bil ustanovljen, je župan Staffieri oznanil skupno taktiko za zaščito povne družbe. Po ponedeljkovem sestanku vodstev strank, ki upravljajo občino, in trzaskih parlamentarcev, se je včeraj na to temo sestal občinski odbor in potrdil nujnost enotnega in s parlamentarci dogovorjenega posega pri rimski vladi. Za cim večjo učinkovitost tega nastopa pa je po prepricanju občinskih moz treba doseči cim sirše soglasje, zato bo odbor občinskemu svetu v odboritve predložil specifično resolucijo. Se prej pa bodo danes dokument pretresli načelniki svetovalskih skupin, medtem ko ga bodo jutri obravnavali na srečanju s sindikalnimi organizacijami. Na koncu naj bi torej prisli do enotnega stališča vseh političnih, ekonomskih in družbenih sil oziroma do natančne strategije za ohranitev in zaščito operativnosti Trzaskęga Lloydja.

O trzaskem ladjarju in o dramatični finančni krizi družbe Finmare sta včeraj razpravljali tudi tajništvi pokrajinskega sindikata CGIL in sin-

dikata transportnih delavcev FILT, ki v prvi vrsti poudarjata, da mora vsako sanacijo spremljati globok notranji preustroj, v pričakovanju objave nacрта o preureditvi finančne družbe Finmare (ki je zaenkrat se neznan), pa sindikata vsekakor opozarjata na nekatera temeljna izhodišča: da je treba potrditi strateško vlogo javnega brodovja nasploh, zajamčiti navzočnost državnega linijskega brodovja v Trstu in na Jadranu, opredeliti tako družbeno obliko (npr. holdinsko), ki bo Lloydju zajamčila avtonomnost in ki bo omogočila uporabo vseh sinergij in priložnosti za razširitev pomorskega prevoza, in kočno, da je treba zagotoviti sredstva za procese sanacije in relansiranja brodovja. Tajništvi CGIL in FILT na koncu svoje tiskovne note kritizirata zadržanje Dezele do tega problema, saj po njunem mnenju ne gre zapostaviti možnosti samostojne rešitve za Lloyd z mešaním družbenim, v katerega bi lahko vključili tudi evropske partnerje.

V okviru zunanjetrgovinske politike do držav srednje in vzhodne Evrope pa vidijo prihodnost Trzaskęga Lloydja deželni svetovalci DSL, KD in PSI, ki so deželnemu odboru že decembra lani

posredovali skupno resolucijo. Odbor je dokument sprejel in tako osvojil njihovo stališče, sedaj pa svetovalci pričakujejo, da bo cimprej prislo do konkretnih dejanj.

Svetovalec DSL Poli vsekakor predlaga, da VII. svetovalska komisija, ki ji predseduje, povabi na avdicijo predstavnike vodstva Trzaskęga Lloydja in sindikalne zastopnike zaposlenih, medtem ko bi bilo po njegovem mnenju se posebno zanimivo slišati ministrskega podtajnika za prevoze Camberja, da bi izvedeli - nadaljuje Poli - na osnovi katerih zakonskih osnov smatra, da je danes mogoče pokriti izgube trzaskę plovne družbe. Se zlasti - dodaja - glede na nedavne razsodbe razsodišča Evropske skupnosti, na stališče italijanske konfederacije zasebnih ladjarjev, na ovire, ki jih je postavila rimska vlada na področju privatizacije in na deželno zakonodajo v zvezi z vlogo finančne družbe Friulia. Samo tako pojasnilo - zaključuje Poli - bi omogočilo najti nadomestne finančne vire, kot na primer posebno obligacijsko posojilo, s katerim bi lahko večinski delniški delež Trzaskęga Lloydja odkupili (zainteresirani) Trzaskani sami.

Spet kaos sredi Trsta

Mestno središče je bilo včeraj spet zaprto za promet, zaprtje pa je spet povzročilo velike zastoje in preglativce avtomobilistom. Občinska uprava se je odločila za torkovo in petkovo zaprtje središča že pred mesecem, tudi brez tega ukrepa pa bi morali včeraj omejiti promet v središču, saj so ponedeljkove meritve zraka pokazale, da je bil zrak v središču prekomerno onesažen.

Tako zjutraj (od 7. do 9. ure) kot tudi popoldne in zvečer (od 16. do 20. ure) so se znasli avtomobilisti spet v kasi. Mestnih redarjev že spet ni bilo ob premetnih ograjah, ki so opozarjale voznike na zaprtje. Mnogi avtomobilisti z vozili s katalizatorjem, ki jim je bil dovoljen vstop v prepevovano cono, so zato kar na lastno pest odstranili ograje. Ob pomanjkanju ograj so tudi drugi vozniki zavozili v središče, prav mestnim redarjem in slani globi naproti.

ŠOLSTVO / V KINODVORANI ARISTON

Dijaki za boljše sožitje z morjem

Manifestacija ima vsedrjavni okvir

Kinodvorana Ariston je bila včeraj dopolnena prepolna dijakov, pa ceprav ni bilo na programu nobenega filma. Mladi so prisli, da bi slišali, kaj jim imajo »starejši« povedati o morju v okviru vsedrjavne akcije z naslovom Vivere il mare (po naše bi temu rekli Ziveti z morjem), ki so ga priredili ministrstvo za trgovinsko mornarico, ministrstvo za solstvo in številne ustanove.

Podobne manifestacije so doslej opravili že v številnih italijanskih mestih in povsod so žele velik uspeh med tistimi, ki so jim namenjene. Tako je bilo tudi v Trstu, mestu ob morju, ki se je v zadnjih letih nekajkrat že znaslo pred vprašanjem onesaženosti morja in se verjetno tudi v bodočnosti ne bo moglo izogniti novim podobnim pojavom (beri: napovedana preusmeritev tankerjev iz beneske lagune v Trzaski zaliv...).

Morje je naravni element, ki je tukajsnji mladini takorekoč »prirojen«, saj je znano, kako zelo radi se mladi kopajo, zadnji čas pa se tudi vse bolj ukvarjajo tudi z drugimi morskimi dejavnostmi, kot so na primer jadrnanje, deskanje, potapljanje, sportni ribolov. Nic cudnega torej, ce so trzaski dijaki, med katerimi so bili tudi dijaki

nekaterih slovenskih visjih srednjih sol, pozorno prisluhnili tistemu, kar so jim imeli povedati »starejši«; podtajnik ministrstva za trgovinsko mornarico Camber, poveljnik trzaskę luske kapitanije Albane-se in vodja laboratorija za morsko biologijo trzaskę univerze prof. Brambati.

»Predavatelji« so seznanili mlade poslušalce z nevarnostmi onesaženosti morja, z ukrepi, ki jih gre sprejeti za zaščito morja in njenih prebivalcev, apelirali pa so na mlade, da bi bili s svojo kulturo nositelji novega kvaliteteznega odnosa do morja, elementa, ki prek-

riva 71 odstotkov zemeljske oble.

Mladi so zastavili trem predstavnikom vrsto vprašanj, prejeli pa so tudi licno publikacijo (Vivere il mare), ki vsebuje vrsto informacij za boljše »sožitje« z morjem (v njej so zanimivi napotki o kopanju in potapljanju).

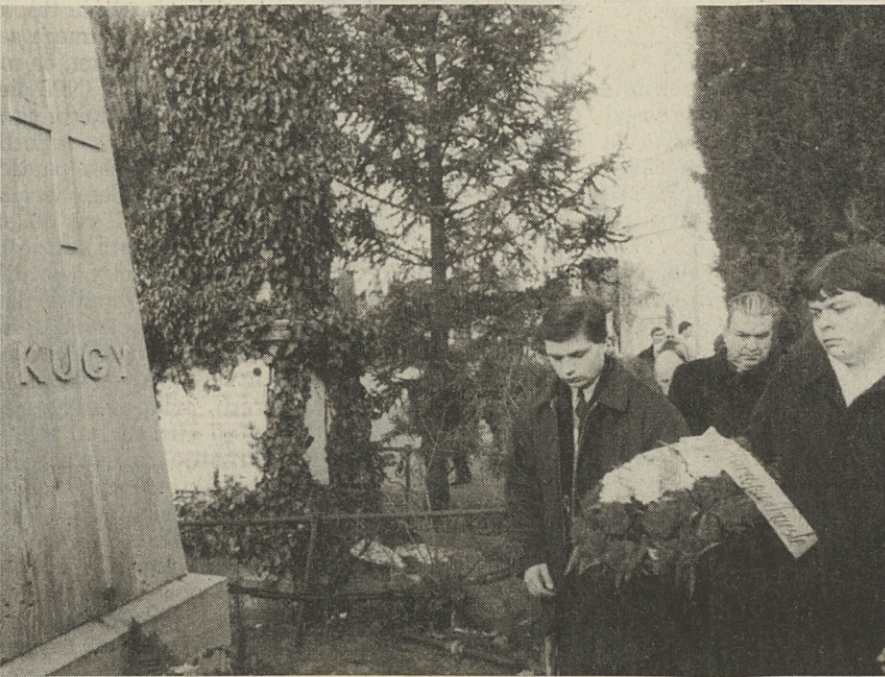
V okviru te vsedrjavne akcije so organizatorji razpisali tudi natečaj za videofilm na morsko tematico.

Sole, ki bi se zezele udeležiti natečaja, naj posljejo videofilme najkasneje do 30. aprila na organizacijski sedež (Geaprogram, Ul. Messina 15, 00198 Rim).

SVEČANOST / PRIREDILO JO JE KULTURNO ZDRUŽENJE MITTELEUROPA

Na pokopališču pri Sv. Ani poklon »pesniku Julijskih Alp« Juliusu Kugyju

Bil je pristaš bratskega sožitja med Italijani, Nemci in Slovenci teh krajev

Spominu Juliusa Kugyja so se poklonili s cvetjem (foto Krizmančič)

Na trzaskem pokopališču pri Sv. Ani so se včeraj spomnili Juliusa Kugyja, »pesnika Julijskih Alp«, kot so ga mnogi poimenovali. Spominska manifestacija je potekala ob 49-letnici njegove smrti, priredilo pa jo je Kulturno združenje Mitteleuropa.

Organizatorji so ob tem izdali tiskovno sporočilo, v katerem omenjajo, da Mitteleuropa že tretje leto zapored začena svojo družbeno dejavnost v Kugyjevem znamenju. Kugy je bil velik ljubitelj gora, a bil je tudi pisatelj, skladatelj, naravoslovec, vsepomeni kulturni delavec, ki je bil zagledan v avstro-ogrski red in je bil zagovornik Trsta kot velikega avstroogrskega pri-

stanisča, v katerem naj bi ob gospodarskih dejavnostih cvetele tudi široke kulturne dejavnosti. Ob tem je bil tudi izredno razgledan in odprt clovek. Bil je pristaš bratskega sožitja med Italijani, Nemci in Slovenci iz teh krajev.

Poklon njegovemu liku je zato po mnenju Kulturnega združenja Mitteleuropa odgovor tistim trzaskim silam, ki poskusajo že spet ustvariti ozračje etnične konfrontacije v Trstu, da bi tako zadostili lastnim interesom v škodo celotnemu mestu in njenemu nadaljnjemu razvoju. Na spominski svečanosti je med drugimi spregovoril tudi skofov vikar za slovenske vernike Franc Voncina.

POKRAJINA / KONVENCIJA

Izdelali bodo raziskavo za gospodarsko konferenco

Na sedezu Trzaskę pokrajine so včeraj v prisotnosti prot. Borrusa in dr. Favaretta podpisali konvencijo, s katero so dve-ma specializiranimi ustanovama, CeRESS in ISDEE, poverili nalogo o propedeutični raziskavi za 3. pokrajinsko gospodarsko konferenco, na kateri bo predstavljala informativno osnovo kot tudi osnovo za razpravo.

Pogodba, ki sta jo podpisala pravna zastopnika omenjenih ustanov, dr. Maestro in prof. Calzolari, predvideva dve fazi: v prvi se bodo ukvarjali s splosno analizo pokrajinskega sistema, v drugi pa bodo preverjali, ce obstaja konkretna možnost uresnitivne hipoteze o srednjeročni strategiji, ki bodo izšle iz prve faze.

Za pobudo se je pred časom zavzela že izvoljena skupščina, svojo uresnitciv pa bo doživela pod sedanjo komisarsko upravo, potem ko so nedavno resili nekaj težav, zlasti finančnega znacaja.

Cep rav ima nekaj sticnih in komplementarnih točk s predvideno deželno konferenco, pa bo potekala na različnih nivojih in ima tudi drugačne cilje.

PROSEK / SVEČE V PEČINI, KI JE BILA ZAPRTA VEČ KOT 40 LET

Sugestiven verski obred v počastitev svečnice

Mašo je daroval domači župnik Rudi Bogatec ob vokalni spremljavi skupine proseških skavtov

Včerajsnje praznovanje svečnice je bilo se posebno sugestivno na Proseku. Stevilni domaćini so jo počastili v jami Pečina, ki so jo lani prav ob tem verskem prazniku odprli prvič po dolgih štiridesetih letih.

Letos so obred ponovili, se prej pa so jamo pocistili in nekoliko prenovili, tako da je bila prireditve se lepša. Udeleženci, ki jih je bilo - kot receno - kar precej, so se zbrali ob 18. uri s svecami, ki jih je blagoslovil domači župnik Rudi Bogatec.

V njihovem siju je duhovnik nato daroval sveto mašo, ki so jo s petjem ob spremljavi kitare popestrili proseški skavti.

Proseska svečnica je bila torej letos izredno sugestivna in svecana, zato ni naključje, da so prireditelji sklenili nadaljevati to tradicijo in jo seveda se popestriti in obogatiti.

Na sliki (foto Ferrari): sinocnji slovenski obred v proseski Pečini, kjer so domaćini z župnikom Bogatcem počastili svečnico.

OBČINA / NOVA POBUDA

Rajonski sveti bodo nosilci tekmovanj med mestnimi predeli

Začela naj bi se ob letošnjem pustu

Tudi Trst bo morda imel svoje igre, takoimenovani »palio«: o tem je tekla beseda na Občini, kjer sta se odbornik za decentralizacijo Giovanni Fusco in odbornik za rekreativne dejavnosti Roberto de Gioia sestal s predsedniki 12 rajonskih svetov, katerim sta obrazložila novo pobudo. V bistvu gre za vrsto družabnih, kulturnih in sportnih manifestacij, ki bi skozi vse leto omogočale prebivalcem mestnih četrti, da se pomerijo v raznih disciplinah.

Kot je povedal de Gioia, naj bi sedaj ustanovili odbor, v katerem bi bili odborniki za kulturo, za sport in decentralizacijo ter rajonski predsedniki, cilj pa je dejanska decentralizacija družbeno-rek-

reativnih dejavnosti. S svoje strani je Fusco naglasil pripravljenost, ki so jo izrazili rajonski predsedniki, kar zbujajo upanje, da bo zamisel uspešna.

Za promocijo in organizacijo bodo skrbeli prav rajonski sveti, ki se bodo zavzemali za razne družbene, kulturne in sportne pobude. Začeli naj bi ob letošnjem pustu in končali decembra, ko bodo sestavili končne lestvice in podelili kolajne.

Kot je omenil odbornik Fusco, so že pomislili na kolesarske dirke, na igre s kartami, na nogometne tekme. Vsekakor, je s svoje strani poudaril de Gioia, bo pobuda uveljavila vlogo samih rajonskih svetov in kviru posameznih četrti.

NOVICE

Ženske CGIL proti nasilju in za pomoč žrtvam vojne

Koordinacijski odbor ženskega gibanja CGIL, zahteva, da se posilstva in druge oblike nasilja nad ženskami in otroki uvrstijo med vojne zločine in da se vsi tisti, ki so ta dejanja počeli in počenjajo kaznujejo. Tak sklep je koordinacijski odbor goriske CGIL sprejel na seji v petek, kjer so razpravljali prav o nezaslišanih grozodejstvih, ki se dogajajo na tleh nekdanje Jugoslavije in kjer so množična posilstva del ustrahovalne politike in etičnega ciscenja. Usoda žensk in otrok, žrtv nasilja, je toliko bolj nečloveška, ker jih odklanjajo tudi njihove skupnosti. Koordinacijski odbor CGIL si bo prizadeval za nudenje pomoči vsem žrtvam vojne in opozarja na nujnost posega mednarodnih organizacij za zaščito otrok žrtv vojne.

Rajonski sveti razpravljajo o preureditvi prometa

V rajonskih svetih se nadaljuje niz posvetovalnih srečanj v zvezi s pripravo studije za preureditev prometa v Gorici. Jutri bo temu vprašanju posvečena glavna točka seje rajonskega sveta za Rojce, ki se bo sestala ob 20. uri na sedežu v Ul. Pasubio 8, v torek, 9. februarja, pa bo isto vprašanje na dnevnem redu rajonskega sveta v Podgorici, ki bo zasedal ob 20.30 v bivši osnovni soli v Ul. Slata-per.

Preiskovalci priprli domnevno razpečevalko

V priporu je 33-letna Ivana Brandolin iz Locnika. Osumljena je, da je posredovala usodno dozo mamila 31-letnemu Ugu Burgnichu, ki so ga našli decembra lani mrtvega v stanovanju v ulici Torriani. Zagovornik Brandolinove je že vložil instanco za izpustitev iz pripora, kar pa je sodisce zavrnilo. Brandolinova je bila v preteklosti že obojena zaradi kaznivih dejanj v zvezi z razpečevanjem mamil.

V nedeljo 8. netekmovalni pohod Bismarcia

Društvo »Gruppo marciatori Gorizia« prireja v nedeljo, 7. februarja, 8. pohod Bismarcia na 8 in 13 kilometrov dolgi progi. Začetek prireditve bo ob 9.30 izpred telovadnice v dolini Korna, start pa pri sedežu društva GMG. Progi sta speljani v smeri Pevme, Pevmskega mosta in Grojne. Prijavitelj se je mogoče tudi neposredno pred startom.

Obletnica smrti Vilme Cigoi

Danes poteka prva obletnica smrti Vilme Cigoi, vd. Hlede, ki je bila več kot dvajset let cenjena in priljubljena tajnica goriskih županov Martine, De Simoneja in nazadnje Scarana. Župan Tuzzi, odborniki in prijatelji ter znanci se je bodo spomnili z maso nocoj ob 18.30 v cerkvi sv. Justa.

TROVINA / ŽUPAN NI IZDAL DOVOLJENJA

Tudi sodni zapleti glede veleblagovnice COOP

Odprtje odloženo za nedoločen čas

Nova hala COOP v Ul. Lungo Isonzo v Gorici (foto Studio Reportage)

Napovedanega odprtja veleblagovnice zadrage Coop-Consumatori v Gorici danes popoldne ne bo. Vabljeni člani in klienti se bodo najbrž zbrali pred veliko stavbo ali v njej, da bi nazdravili tej pobudi, trgovina pa ne bo še pričela poslovati. Župan Tuzzi ni namrec včeraj podpisal dovoljenja za odprtje trgovine. To je povedal voditeljem zadrage, ki so bili včeraj zjutraj pri njem, o tem je govoril tudi s člani občinskega odbora. Župan je sele za prihodnji torek sklical sejo občinske komisije za trgovino. Na seji hoče župan dobiti jasno sliko, kaj se v zvezi s tem dogaja, pa čeprav ima komisija le posvetovalni glas. Dokončno odločitev mora namrec sprejeti župan sam. Na seji komisije pred tednom dni,

vodil jo je odbornik Bre-scia, je za dovoljenje bilo 5 članov, 4 so bili proti, 3 so se vzdržali. Sicer pa se je včeraj zgodilo še nekaj hudega s tem v zvezi. Neznani ljudje podpisani kot "Gruppo commercianti" so državnemu pravdniku poslali anonimno prijavo v kateri občinsko upravo obtožujejo "lobijskega delovanja". Gre za napad na občinski svet, ki je lanskega 2. novembra s 26 glasovi za, enim vzdržanim in enim proti, dal svojo interpretacijo občinskega pravilnika v zvezi z zadevo v veleblagovnici kot odgovor Dezelu. Župan Tuzzi je včeraj sklenil, da vloži sodno prijavo proti neznanecem zaradi žaljenja občinskega sveta. Zadruga Coop-Consumatori, ki ima 23 prodajal in več kot 20.000

članov, z Gorico nima sreče. Ze pred leti so hoteli odpreti veleblagovnico v naselju sv. Ane, pa jim je to spodletelo. Lani so za svoje potrebe zgradili stavbo z 2.000 kvadratnimi metri pokritega prostora v ulici Lungo Isonzo Argentina. Gradbeni urad na zupanstvu je nekemu videmskemu podjetniku dal dovoljenje, da tam zgradi stavbo. Ko so v njem nameravali že poleti urediti veleblagovnico, se je uprla Dežela. Na tem kraju veleblagovnica ni predvidena. Med Obcino in Dezelu je prišlo do spora. Prepoved naj bi obsli tako, da bi v novih prostorih delali z obrtniki zadrage iz Stražic in treh drugih trgovin. Vsaka od njih pa bi morala poslovati ločeno od drugih.

MARKO WALTRITSCH

ŠTUDIJA / FINANCIRALA JO JE BRIŠKA GORSKA SKUPNOST

Na območju Brd je skoro 2500 ha gozda

Dve tretjini gozdov sestavlja robinija (akacija)

VLADO KLEMSE

Na območju Briske gorske skupnosti je skoraj 2.500 hektarjev gozda, največ v občini Gorica (849 hektarjev). Gozdnate površine se povečujejo, predvsem zaradi restriktivnega tolačenja zakonov, pa tudi zaradi opuščanja manjših in malih zemljskih parcel. V gozdovih prevladuje robinija (akacija), saj je gozdov s tem sestavom kar dve tretjini skupne površine.

Tako po podatkih raziskave, ki jo je po nalogu Briske gorske skupnosti opravil gozdarski strokovnjak Giancarlo Quaglia. V ponedeljek so o tej raziskavi, ki dopolnjuje niz podobnih raziskav, ki jih je glede poznavanja in odslikavanja teritorija naročila Briska gorska skupnost, predstavili novinarjem, na srečanju v prostorih enoteke v Krminu. V petek bodo o studiji spregovorili na srečanju z upravitelji sedmih občin, članic Briske gorske skupnosti.

Raziskava o stanju gozdov na območju BGS ni sama sebi namen, ampak je osnova, ki jo bo treba upoštevati ob načrtovanju razvoja v Brdih, zlasti kar zadeva kmetij-

Vinograd in dreve v Brdih (foto Studio Reportage)

ske dejavnost, oziroma vinogradništvo, so poudarili na ponedeljkovem srečanju, ki ga je vodil predsednik Briske gorske skupnosti Hadrijan Corsi in ki se ga je, poleg avtorja studije, Giancarla Quaglie, udeležil tudi predstavnik deželne ustanove za gozdove Kravina.

Torej gre za nekakšen delovni instrument glede posegov v okolje, okrog katerega naj bi uskladili potrebe in koristi zasebnikov, lastnikov parcel, občin, kmetijskega nadzornstva in deželne službe za gozdove.

Z gospodarskega vidika so gozdovi na območju Brd nepomembni (z izjemo akacijevih, v funkciji pridobivanja lesa za vinograde), njihova vloga je danes pretežno estetskega značaja, v ohranjanju značilnosti kulturne krajine, je povedal predstavnik deželne službe za gozdove Kravina. Razlog je v sestavi gozdov, (razmeroma malo zlatih drevesnih vrst) in pa v dejstvu, da gre za razmeroma mlade gozdove. S primernimi ukrepi pa bi tudi gozdovi v Brdih v prihodnjih desetletjih postali zani-

mivi z gospodarskega vidika.

"Studija gozdne tipologije" je bogato opremljena s kartografskim materialom, izdelanim na osnovi posnetkov iz zraka in kasesnejšega preverjanja na terenu. To je bilo potrebno zlasti za mešane sestoj.

Fotointerpretacija je bila opravljena na podlagi dveh snemanj, ki so bila opravljena v razdalji treh let (prvo 1987). Prav primerjava podatkov dokazuje, da se gozd na briskem območju siri.

Glede gozdnega sestaja velja zabeležiti, da upošteva studija devet razvrstitev. Po površini prevladujejo gozdovi robinije (akacije) (1568 hektarjev od skupnih 2484), na drugem mestu je mešan hrastov gozd (351 hektarjev), sledi kostanjev gozd (296 hektarjev) itd. Pogozdovanja na briskem območju v zadnjih letih skorajda ni bilo, saj je takih površin na celotnem območju le nekaj nad šest hektarjev.

Od skupne gozdnate površine na območju Briske gorske skupnosti, odpade na obcino Gorica (območje Kalvarije in Sance), kar 34 odstotkov, na Krmin 21 odstotkov, na Dolenje 21 odstotkov in na Steverjan (Kresavnik in Gmajna) 13 odstotkov.

SODELOVANJE OB MEJI

Pogovori med Saccavinijem in Pelhanom

Predsednik goriske pokrajinske uprave Gino Saccavini se je v petek, v Novi Gorici, srečal z ministrom za kulturo Republike Slovenije in do nedavna županom Nove Gorice Sergijem Pelhanom. Na srečanju, ki se ga je udeležila tudi odbornica Aleksandra Devetak, je tekla beseda o mednarodni politiki, zlasti o položaju na Balkanu, dalje o posledicah vojne in skrbi za begunce, pri čemer se je Saccavini obvezal, da bo Pokrajina skusala poiskati konkretne oblike pomoči.

Sogovornika sta ocenila dosedanje sodelovanje na gospodarskem in kulturnem področju, pri čemer sta znova poudarila pomen čim-

prejšnje dograditve avtocestne povezave med Gorico in Razdrtim za gospodarski razvoj goriskih in novogoriskih območij.

Glede sodelovanja na področju kulture sta sogovornika izrazila potrebo po intenzivnejših stikih, saj so prav na tem območju se mnoge neizkoriščene možnosti.

Glede priprave na pogovore o posodobitvi osimskega sporazuma pa sta Pelhan in Saccavini mnenja, da bi morali pri tem upoštevati dosedanje pozitivne izkušnje sodelovanja med Gorico in Novo Gorico. Gre za območje, ki ga je mogoče smatrati kot uspešen laboratorij sodelovanja na gospodarskem in socialnem področju v Evropi.

KRAJA / V PONEDELJEK

Tatovi v slačilnici

Okradli so kašarkarje Doma

Medtem ko so fantje Doma trenirali v telovadnici so se neznani storilci prikradli v slačilnico in si prisvojili, kar jih je pac zanimalo. Zgodilo se je v ponedeljek zvečer v Kulturnem domu, okrog 20. ure. Nastradala sta Dušan Košuta iz Gorice in Mauro Covi s Peci. Dusanu so izpred Kulturnega doma odpeljali avtomobil golf, temnomodre barve GO 201947, ki je bil parkiran pred vhodom. Uporabili so ključ, ki so ga vzeli skupaj z denarnico, v kateri je bilo okrog 130 tisoč lir in dokumenti.

Do včeraj popoldne ukradenega avta se niso našli, nam je povedal Dušan, ki je že ob koncu treninga, ugotovil kaj se pravzaprav zgodilo. Dokumente so tatovi odvrgli v ulici Diaz. Postenji najditelji so fantu telefonirali na dom. 18-letnemu Mauru Coviju s Peci so tatovi ukradli denarnico v kateri je bila manjša vsota denarja in dokumenti. Vozniko in osebno izkaznico so včeraj našli v bližnji ulici. Ključev fiat 126 pa se tatovi niso dotaknili.

STAVKA / OB OBISKU VLADNE DELEGACIJE

Sindikati so oklicali splošno stavko 22. t.m.

Pasivnost političnih in gospodarskih krogov

Cez tri tedne, točneje 22. februarja napovedujejo na Goriskem obisk vladne delegacije. Od obiska si tukajšnji politični krogi obetajo marsikaj, predvsem pa, da bo "injekcija" v obliki obljub ali kakšnih izrednih ukrepov pomagala premagati težave v katerih se je znašlo tukajšnje gospodarstvo. Sindikalne zveze CGIL/CISL/UIL bodo vladno delegacijo pričakale s splošno stavko, nam je včeraj po telefonu napovedal pokrajinski tajnik delavske zbornice CGIL za Gorisko Giuliano Bon. Slo bo za stiriurno splošno stavko v industrijskem sektorju, verjetno pa se ji bodo pridružili tudi zaposleni v drugih dejavnostih, saj je gospo-

darska kriza splošna in prizadeva pravzaprav že vsa področja. V prihodnjih dneh napovedujejo vrsto srečanj kjer jih bodo seznanili s cilji in nameni protestne pobude. O možnostih splošne stavke so sindikati v zadnjih tednih že nekajkrat opozorili, zadnjič v petek, na odprti skupščini v tovarni Filatura di Gorizia.

Zakaj stavka? Prvic kot opozorilo na izredno težaven gospodarski položaj, drugič kot protest sprico dejstva da v zadnjih starih mesecih ni bil izdelan niti okvirni nacrt za zaustavitev nadalnje recesije in za izhod iz krize.

Sindikati se ne nameravajo udeležiti srečanja, kjer bi tukajšnji politiki

in gospodarstveniki spet zaigrali staro in preizkušeno karto o izjemnih razmerah, ki terjajo izjemne ukrepe in ugodnosti.

Malo verjetnosti je, da bi v dveh tednih nadoknadili večmesne zamude, in se na srečanju predstavili s stvarnim nacrtom, ugotavljajo sindikati, ki ob enem napovedujejo, da se bodo sami pogovarjali z vladno delegacijo in ji izpostavili svoje poglede, oziroma osnovne smernice. Če bo prišlo do menjave datuma obiska vladne delegacije, bodo menjali, oziroma prilagodili tudi datum stavke. Vsekakor bo slo za stiriurno splošno stavko, ki naj bi se odvijala v dopoldanskem času.

PROSTA CONA / PORABA BENCINA

Lani nekorisčenih 300 tisoč litrov

Dodali jih bodo k letošnjemu kontingentu - Enotni boni niso oškodovali črpalkarjev

MARKO MARINIC

Medtem ko se v uradih ACI na Trzaski ulici in v področnih uradih v drugih centrih v pokrajini nadaljuje razdeljevanje prvega letosnjega kontingenta bonov za bencin proste cone, je Posebno podjetje za prosto cono, ki deluje v okviru Trgovinske zbornice, včeraj objavilo podatke o porabi bencina v lanskem letu tako v Gorici kot v preostalih občinah.

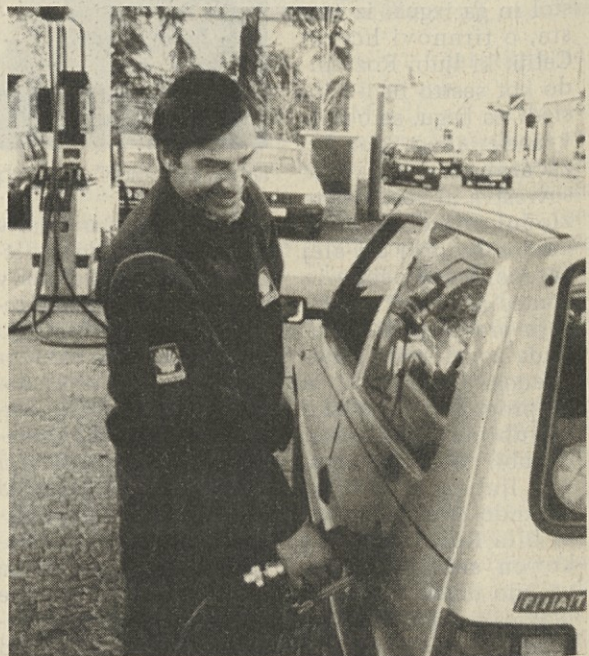
V lanskem letu so natisnili bone za skupnih 48 milijonov 149 tisoč litrov bencina, od tega pa so avtomobilisti dejansko natocili 47 milijonov 834 tisoč litrov. Zanimiv je podatek o porabi v Gorici in Sovodnjah - 15 milijonov 738 tisoč litrov v primerjavi s 15 milijoni 371 tisoč iz leta 1991, ter skupni podatek za vse druge občine v pokrajini, kjer so upravitelji nabavili lani 32 milijonov 96 tisoč litrov bencina, leto prej pa 31. milijonov 36 tisoč.

Povprečno je torej poraba narasla v enaki meri v Gorici kot drugod v pokrajini. S tem podatkom Trgovinska zbornica odgovarja na kritike iz vrst upraviteljev bencinskih črpalk v Gorici, ki so se bali, da jih ne bi lanska uvedba enotnih bencinskih bonov za celo

pokrajino prevec oškodovala. Obracunici danes jasno kažejo, ugotavljajo pri zbornici, da ni bilo večjega razmaha med letoma 1991 (ko so bili boni za Gorico in Sovodnje različni od bonov za druge občine) in letom 1992, ko je prišlo do poenotenja bonov. Po drugi strani pa je to poenotenje dobrodošlo za upravitelje, ki lahko dobijo bencin po znizani ceni kjerkoli v pokrajini.

V lanskem obracunu

izstopa tudi podatek o neizrabljenih bonih: okrog 300 tisoč litrov bencina proste cone (kar sicer predstavlja le skromnih 0,6% celoletnega kontingenta) je bilo neizkoriščenih. Trgovinska zbornica s tem v zvezi pojasnjuje, da je vsekakor tudi ta bencin prevzela v prosto cono pred 31. decembrom lani in bodo tako teh neizrabljenih 300 tisoč litrov pristeli k letošnjemu kontingentu.

Goriski črpalkarji so zadovoljni (foto S. Reportage)

Družini Leban se je v teh dneh pridružila krepka

Andrejka

Srečnima staršema Nevji in Mauru ter malemu Simonu iz srca čestitajo

odborniki in osebje Sklada Mitja Cuk»

KONCERTI

OBCINSKO GLEDALISCE V TRZICU: nocoj ob 20.30 koncert pianista Grigorija Sokolova. Izvajal bo skladbe F. Chopina, S. Rachmaninova in I. Stravinskega.

KINO

GORICA VITTORIA 20.10-22.00 »La notte ti fa bella«. I. Meryl Streep, Bruce Willis, Goldie Hawn.
CORSO 17.15-22.00 »Dracula«. **VERDI** 17.15-22.00 »Guardia del corpo«. **TRZIC COMUNALE** 20.30 Koncert pianista Grigorija Sokolova.
EXCELSIOR Danes zaprto. Jutri 17.30 - 22.00 »Analitè proibite«.

PIREDDIVE

V CITALNICI KNJIZNICE D. FEIGEL bo jutri ob 20.30 predavanje in praktični prikaz masaze shatsu. Predavala bo prof. Helena Bizjak.

DRUSTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV priredi v soboto, 20. februarja pustovanje v restavraciji Pri skofu v Podbocesku. Vesela zabava in skupna večerja. Prijave na sedežu društva in pri poverjenikih samo se danes, 3. februarja.

SD SOVODNJE priredi 20. februarja veselo pustovanje v Kulturnem domu v Sovodnjah. Ples s ansamblom Biljard, večerja, zrebanje nagrad, zazelene maske. Vabila pri Davorinu, Lucijanu, Gianniju, Mirici in Mirjam.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
OBCINSKA ST. 1 - Standrez - ul. sv. Mihaela - tel. 21074.
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
CENTRALE - Trg Republike, 26 - tel. 410341.
DEZURNA LEKARNA V DOBERDOBU
PRI JEZERU - Vrtna ulica 2 - tel. 78300.

POGREBI

Danes, 10.10 Aduilio Gobet iz splosne bolnisnice v Ronke, 12.00 Giuseppe Farfoglia iz splosne bolnisnice v cerkev na Placuti in na glavno pokopališce.

Slavnik bo vozil bolj poceni

ROBERT RAKAR

KOPER - V podjetju Slavnik teče vse po ustaljenem redu. Delavci stavkajo, ceprav avtobusi redno in normalno vozijo. V petek bo na koprskem temeljnem sodišču prvi narok, na katerem bo najbrž padla odločitev o stecaju ali sanaciji podjetja. Za slednje je le malo možnosti. Upravni odbor bo predlog za stecaj umaknil le, če bodo upniki pripravili dovolj dober sanacijski program. Za uporabnike Slavnikovih avtobusov bo dobrodošla novica, da bodo februarске vozovnice cenejše, saj bodo upoštevali dejstvo, da jih potniki dva tedna niso mogli uporabiti. Spor med koprsko in ilirskobistriško enoto se bo, kot kaže, zgledil. Bistričani želijo na svoje in v Kopru jim tega koraka ne nasprotujejo. Ugotovili so, da v Ilirski Bistrici niso dobili novembrskih plač, ker niso nakazali januarskega inkasa. Svoje mnenje o odcepitvi morajo povedati se pravniki.

"ČRNE" ZAPOSLOTITVE / V ITALIJI DELA VSAJ ŠEST TISOČ NAŠIH DELAVCEV

Čez mejo na delo

Pobude iz Nove Gorice in Gorice o legalizaciji tovrstne zaposlitve. Nekaj razmišljanj pred pogajanjem, s katerimi naj bi obogatili Osimske sporazume

NOVA GORICA - Slovenija in Italija sta imele posebnosti komisiji, sestavljeni iz politikov in strokovnjakov, ki se bosta pogajali o morebitnih spremembah raznih aktov med državama. Gre za pogoje, sporazume, dogovore in druge pravne akte, ki sta jih v preteklosti sklenili nekdanja Jugoslavija in Italija, po osamosvojitvi Slovenije pa je omenjene sporazume prevzela naša država. Dogovore, ki se nanašajo na stike in sodelovanje med državama, bodo posodobili, morda dopolnili oziroma "nadgradili" (pojem iz najnovejšega političnega besednjaka), to je obogatili.

Gre torej, za več različnih dogovorov iz preteklosti, pri čemer so zagotovo najpomembnejši tako imenovani Osimski sporazumi iz leta 1975. Ti so obsežni in zaradi tega tudi najbolj spodbujajo sodelovanje na raznih področjih. V Novi Gorici se ze dalj časa zavzemajo, da bi omenjene sporazume dopolnili z novimi konkretnimi določili, s katerimi bi povečevali življenjsko Osima, njegov duh in razsežnosti ter s tem koristili prebivalstvu na območjih obeh držav.

Tako naj bi Osimski sporazumi, uzakonili

možnost zaposlovanja čez mejo. Delavci iz naših območjih krajev in območij od Pirana, Izole, Kopra, Sezane, pa do Nove Gorice, Tolmina, Kobarida in Bovca, ki zdaj delajo "na črno" v Italiji, bi tako uredili delovni status in si s tem pridobili tudi razne pravice, oziroma socialno zaščito. Po mnenju predstojnika novogoriške območne enote republiškega zavoda za zaposlovanje Andreja Franceskina, je iz območjih krajev na Primorskem v sosednjih območjih krajev zaposlenih vsaj okrog 6 tisoč delavcev. Gre za nepopolne podatke, saj je po nekaterih znakih in pokazateljih sodeč zaposlovanje čez slovensko-italijansko mejo, se bolj razširjeno. Zaradi takega zaposlovanja je tudi gospodarska kriza na Primorskem manjša in manj boleča.

Za uzakonjenje zaposlovanja čez državno mejo, se ze dalj časa zavzema Sergij Pelhan, do nedavnega predsednik novogoriške občinske skupščine, zdaj pa v novi slovenski vladi minister za kulturo, ki je tako možnost predvidel tudi v svojem projektu za sodelovanje oziroma spojitve Nove Gorice in Gorice, v skupno mesto na goriskem območju slovensko-italijanske meje.

MARIJAN DROBEZ

Pri tem je imel soglasje in podporo tudi v Gorici. Njegove pobude (uzakonili naj bi tudi solanje slovenskih učencev in dijakov iz slovenskih ob-

močjih krajev) čez mejo sta podprla tudi zupan iz Gorice Erminio Tuzzi in predsednik Goriske pokrajine Gino Saccavini.

Pri sosedih dela nekaj tisoč naših ljudi (Foto: O' Hara)

V Novi Gorici so v območni enoti Republiškega zavoda za zaposlovanje izdelali ze prvi osnutek sporazuma med Italijo in Slovenijo, o delavcih iz obmejnega območja. Pri njegovi izdelavi oziroma zasnovi je sodeloval tudi eden od najbolj znanih italijanskih strokovnjakov za delovno pravo, ki v sedanjih fazah se ne želi biti imenovan. Omenjeni osnutek sporazuma upošteva izkušnje, ki si jih je pridobila Italija pri zaposlovanju svojih delavcev na območjih sosednjih držav, kot so San Marino, Francija in zlasti Svica. Osnutek izhaja iz pobud in nactov "za tesnejše odnose gospodarskega sodelovanja, ki bi omogočili hitrejši razvoj obeh gospodarstev, ter sporazumno in v interesu obeh držav uredili formalnosti za zaposlovanje delavcev iz obmejnega območja Slovenije." Omenjeni sporazum bi se nanašal izključno na delavce iz območjih, ki živijo v Italiji ali v Sloveniji, in se lahko zaposlijo pri delodajalcih v sosednjih državah. Tiste ki so sedaj zaposleni "na črno", nemara zelo zanima tudi predvideno določilo: "Delavec iz sosednjega območja za vstop v Italijo ne potrebuje niti

vstopne niti delovne vi-ze saj njegov vstop v Italijo urejajo določila o prostem gibanju oseb, ki imajo stalno bivalisce v obmejnem območju in so imetniki prepustnice". Pomemben se zdi tudi tretji člen osnutka sporazuma. Glasi se: "Delavci iz obmejnega območja, ki se nameravajo zaposliti v Italiji, morajo poslati vlogo na pokrajinski urad za delo in zaposlovanje tiste pokrajine, kjer nameravajo delati. Delavec mora vlogi priložiti potrdila Republike Slovenije o neoporečnosti in nezakazovanosti". V Novi Gorici menijo, da bi ta določila lahko vključili bodisi v Osimske sporazume ali v Videmski sporazum. V slednjem sporazumu ze sedaj poseben člen (42.a) obravnava socialna in zdravstvena vprasanja prebivalstva ob meji.

Obogatitev sporazumov (Osimskih, Videmskih) bo mogoče tudi sprico pripravljenosti in politične volje Italije. Nekaj taksnega je izrekel oziroma potrdil tudi predsednik italijanske vlade Giuliano Amato med sobotnim obiskom v Trstu in Vidmu, kjer se je udeležil slovesnosti ob 30-letnici potrditve posebnega statuta dežele Furlanije-Juljske krajine.

NOVICE

Avtocenter širi ponudbo

IDRIJA - Avtocenter, bivši Prometov servis osebnih vozil, ki od lanskega aprila deluje kot samostojno podjetje, širi svojo prodajno ponudbo z avtomobili znamke Hyundai. Zanimanje za ta vozila je bilo ze doslej precejšnje, saj je po številu prodanih tujih vozil pri nas ta znamka po besedah novega direktorja, Andreja Krena, na četrtem mestu. Tudi z dosedanjim prodajo škod in fiatov, za katere nudijo kompletno servisno službo in prodajo nadomestnih delov, so po njegovih besedah zelo zadovoljni. Poleg prodaje in servisiranja vozil opravljajo tudi zaščito vozil z dinitrolom, tehnične preglede, pranje vozil in druge atomehanske storitve, kar voznikom omogoča, da opravijo vse potrebno na enem mestu. (RB)

Ob kulturnem prazniku

NOVA GORICA - Stirje prireditelji - občina, Goriski muzej, Kulturni dom (vsi iz Nove Gorice) in Svet slovenskih organizacij Trst, Gorice, Cedadada bodo pripravili predstavo ob letošnjem kulturnem prazniku 8. februarja. Predstavo bodo priredili v petek, 5. februarja ob 19. uri v Gradu Kromberk pri Novi Gorici. Tam bodo namreč odprli pregledno razstavo del slovenskega slikarja in ilustratorja Milka Bambica (1905 - 1991). Prireditve bo izvenela s koncertom violinista Roka Klopčica, ki bo igral skladbe Tartinija, Bacha in primorskega rojaka - skladatelja Alojza Srebotnjaka. Slavnostno besedo k prazniku bo imel umetnostni zgodovinar dr. Peter Krecic. Pregledna razstava Bambicevih del bo na ogled do konec marca. (VC)

Stop za končno odločitev

AJDOVSCINA - Prometna ureditev v Ajdovščini in Vipavi je ze večkrat razburjala prebivalstvo. Občinska vlada je ponovno obravnavala nekaj prometnih rešitev - z njimi naj bi za enosmerni promet določili Slomskovo in Gorisko ulico ter Lokarjev drevored; Ker pa so prišli se dodatni predlogi, s katerimi naj bi dosegli razbremenitev prometnega pritiska na nekatere ulice in pa večjo varnost, so se odločili, da bodo o preureditvi prometa odločili potem, ko bodo zbrali vse pobude. Tedaj bi upoštevali tudi napovedane pobude ajdovske krajevne skupnosti. Prometni režim kaže reševati celovito in ne parcialno, je bilo rečeno na seji IS. S postavitvijo oznak je cesta ob solskem centru spet odprta na obe strani. (AL)

Predsednik Kučan o stankah

LUCIJA - Predsednika Kučana smo v soboto, ko se je udeležil slovesnosti ob ustanovitvi slovenske vojne mornarice v lučijski marini, vprašali kaj meni o stanki v Slavniku in o sedanjem stavkovnem valu nasploh. Skrbim me to, ker delavci ne dobijo tistega, kar jim pripada. Socioloske analize stank, nam sicer lahko pojasnijo vzroke in mehanizme tega dogajanja, za delavce, ki ostajajo brez sredstev za preživljanje, pa je to irelevantno. Ob tem me se posebej skrbijo sedanjí procesi lastninjenja, ker je pri tem nedorečeno, kako bodo lahko delavci uveljavljali svoje zahteve in pravice v novih lastninskih odnosih... (BV)

Občinska službena stanovanja

AJDOVSCINA - Občinska vlada je sprejela pravilnik o oddaji službenih stanovanj, namenjenih za reševanje tovrstnih težav kadrov javnih zavodov družbenih dejavnosti, upravnih organov in poklicne gasilske enote. Službena stanovanja bodo oddajali v najem za določen čas, torej za čas trajanja delovnega razmerja, nacerlna pa naj bi imela neprofitni status. Ajdovska občina je sicer poslovne stavbe dal v upravljanje posameznim zavodom, najemnikom neodprodana stanovanja (teh je ta hip nekaj več kot 50) so oddali v najem in z njimi upravljajo skupni fond za gospodarstvo. Prazna stanovanja bodo kot kadrovska namenili zaposlenim v solstvu, zdravstvu, socialnem varstvu, kulturi, v upravnih organih in izvršnem svetu. (AL)

Kvačkarica

BOVEC - Zofija Komac, ena najboljših kvačkaric na Bovskem, kljub svojim 89. letom se vedno dela prave kvačkane umetnine. Lani poleti na razstavi ob 800-letnici bovske fare so njena dela mnogi ocenili kot najbolj izvirna in zvesta tradicionalni vzorec. Kvačkanje ji pomeni kratek čas, njene umetnine pa ljudje od vsepovsod radi kupujejo. Tudi po videzu ji je priredili kakih 15 let manj. Njene vrline so prikupnost in zgovornost, je pa tudi pravi leksikon ljudskega izročila. (MM)

Z BURJO NI ŠALE / ŠKODO ŠE OCENJUJEJO

V Trnovskem gozdu padlo 33 000 kubikov

TRNOVO - Včeraj smo na kratko poročali o zapletih med Trnovci in Lokvarji ter med SCG. V tem zapisu sporočamo samo podatke o nastali

škodi. Dokončni podatki bodo zbrani do konca naslednjega tedna, vendar je po ocenah obeh gospodarskih enot (Trnovo in Predmeja) burja

3. januarja unicila okrog 1.500 hektarov površin. Tako je v enoti Trnovo 17.600 kubikov lesa; medtem ko predvidevajo za odkaz se 8.000 kubik-

nih metrov. Najhuje jo je odnesla jelka. Na Predmeji pa ugotavljajo 15.000 kubičnih metrov polomljenega - večina smrekovega - lesa. »Veter je najbolj prizadel robove pomlajenih in zajelovljenih površin, «pravi vodja trnovske enote dipl. ing. Janko Zigon. Poleg vitalnih dreves je največ polomljenih od 120 do 160 let starih dreves. Delavci gozdnega gospodarstva delajo skupaj z domačini tudi ob sobotah in nedeljah, da bi poškodovani les čimprej spravili iz gozda ter ga tako rešili pred napadi škodljivcev. Kupci zanj so predvsem lesna podjetja, ki so ze doslej sodelovala s SCG. Dnevno ga odpremiijo tudi po 300 kubikov.

Žalosten pogled na porušene stoletne jelke v Trnovskem gozdu (Foto: O' Hara)

TURIZEM / ZIMSKO SPANJE

Portoroški hoteli v glavnem samevajo, nekaj več gostov bo konec meseca

PORTOROŽ - Portorož se je pogreznil v pravo zimsko spanje. Po mnenju tamkajšnjih turističnih delavcev naj bi se zimski turizem naslonil predvsem na termalno-zdravilisko ponudbo ter na možnost kongresnega centra, ki jo nudi Avditorij, toda letosnja zima je ponovno pokazala, da teh prednosti se nismo znali izkoristiti. Minuli vikend se je v Portorožu zadrževalo le okrog 750 gostov, od tega več kot pol tujih. Med tednom pa je število še manjše - v ponedeljek, na primer, jih je bilo le

350. Hoteli Riviera in Bernardin so zaprti, nekoliko živahnije je le v Grand hotelu Palce, hotelu Lucija (Metropol) ter v zdravilišču Strunjan. V Palacu pričakujejo več gostov v drugi polovici februarja, ko nase kraje obišče precej Avstrijcev in Italijanov. Za domače goste so v Grand hotelu Palace organizirali program "mila zima", ki vključuje sedemdnevni polpenzion ter vrsto animacijskega in rekreacijskega programa, stane pa 245 nemških mark. Za slovenske turiste so se potrudili tu-

di v Metropolovem hotelu Lucija: za 99 nemških mark ponujajo tridnevni paket, v katerem je vključen polpenzion, bazen in savna. Sicer pa je Metropol ob delavnikih zelo slabo zaseden - v njem se tu pa tam zadrži kak poslovnež - ob sobotah in nedeljah pa se se kar napolni. Pohvalo za služi Krkino zdravilišče Strunjan, ki ima tudi med tednom popolnoma zaseden hotel. V teh dneh nameravajo odpreti tudi svoje hotelske dependance in bungalove, ker pričakujejo večje skupine sportnikov.

48 prosilcev dobilo kredite za zidavo ali obnovo domov

AJDOVSCINA - Izvršni svet se je odločil povečati sredstva za kreditiranje nakupa, prenove in odkupa stanovanj in zasebnih his v občini. Razpisana vsota je znašala 20 milijonov tolarjev. Od 57 prosilcev jih je pogoje izpolnjevalo 38. Ker med njimi ni bilo interesentov za nakup, se je IS odločil sredstva razporediti na novogradnje. Tako bo pomagano se desetim prosilecem. (AL)

DEZINFORMACIJE O SEŽANSKI TKM

Direktor Masten: »Ne vem, komu koristijo laži o naši firmi«

OLGA KNEZ STOJKOVIC

SEŽANA - V zadnjem času je v sredstvih javnega obveščanja zaslediti prevec dezinformacij o sežanski Tovarni kmetijske mehanizacije (TKM), kar se poslabšuje njen položaj in tudi odganja dolgoletne poslovne partnerje. Tezave v poslovanju so nastale zaradi velikega padca prodaje na nekdanja jugoslovanska tržišča, kamor so plasirali približno 70 do 80 odstotkov vseh svojih izdelkov. Velika kriza je tudi v slovenskem kmetijstvu, ki se kaže pri prodaji kmetijske mehanizacije.

Boris Masten, direktor TKM, pravi, da je povezava z nekdanjim Krametalom samo ta, da je firma Krametal v stecaju kupil Finor iz Kopra, ki je nato ustanovil TKM. Stečajna masa ne vpliva na poslovanje TKM, ker sta to dve ločeni zadevi. Iz stečajne mase so bili v celoti poplačani upniki. Kolikor pa jo je še ostalo, je namenjena za sporne

terjatve, katerih postopki potekajo na sodišču v Kopru. Firma seveda pripada kupcem ali družbenopolitični skupnosti (občini ali republik), v nobenem primeru pa ne delavcem, kot je bilo to večkrat narobe tolmačeno.

O zaposlitvi delavcev pa pravi Masten, da so bili na delo sprejeti ti delavci, ki so jih potrebovali in so se zeleli zaposliti v novi firmi TKM. Takrat je proizvodnja stekla s 120 delavci. Glede na obseg oziroma potrebe tržišča pa danes ugotavljajo, da je to prevelika številka. O prodaji pa pravi, da je slovensko tržišče ze zasičeno. Pojavljajo se posamezniki, ki prodajajo stare kmetijske stroje. Firmi je na novo uspelo dobiti tržišče v Avstriji, ki pa je žal po dokaj dobrem začetku zopet upada, saj se je tudi v sosednjih državah pojavila kriza v kmetijstvu oziroma recesija v gospodarstvu.

DELAMARIS / ODPUSTI IN STAVKA

Na naslednji sestanek v torek so povabili tudi predsednika izolskega IS

FRANC ORESNIK

IZOLA - Medtem ko so zaposleni v tovarni hiteli izpolnjevati izvozna naročila, sta stavkovni odbor in direktor holdinga Delamaris 2100dpuscenim delavcem včeraj pojasnjevala, da pričakovanih odgovorov na njihove zahteve se nista pripravila. SDK namreč se ni povedala, kdaj bo pripravila revizijo zaključnega računa za leto 1990, ko je Delamaris posloval z izgubo, ki jo je pokrtil z izdajo internih delnic zaposlenim. Denarja za izplačilo 20 odstotkov plač zadnjih 15 mesecev (zaposleni so jih

namenili za ohranitev delovnih mest) v podjetju ni. Upajo, da se enkrat pomagala vlada, a dogovora o tem se ni. Boljše seznane za odpuste oziroma zaposlitve sta sedanje vodstvo in stavkovni odbor začela pripravljati, a delo se ni končano. 28 invalidnim druge in tretje kategorije so pojasnili, da bodo potem, ko nadomestil za brezposelnost ne bodo več dobivali, upravičeni do pomoči invalidnim, ki znaša 80 odstotkov

pokojninske osnove. Dogovorili so se, da se spet dobijo čez teden dni, v torek. Takrat bosta vodstvo podjetja in stavkovni odbor medse povabila tudi predsednika izolskega izvršnega sveta in obalne poselnice v državnem zboru (z Bredom Pecan, dosedanjim direktorico likvidiranega Delamarisovega podjetja Iris).

V Delamarisu zdaj dela 380 ljudi. Pred leti jih je bilo 1.200. Leta 1939 jih je bilo 1.413 in takrat so imeli poleg ribiskega tudi dve transportni ladji za prevoz ribjega ulova.

NOVICE

Rusija dolguje 80 milijard dolarjev

DAVOS - Rusija si lahko v tem letu privoščiti samo 2, 5 milijarde ameriških dolarjev za odplacovanje dolgov tujini. Ti znašajo 80 milijard ameriških dolarjev, so v torek izjavili finančni predstavniki Rusije. »V letu 1993 smo upnikom sposobni zagotoviti 2, 5 milijarde ameriških dolarjev,« je povedal Konstantin Kagalovsky, izvršni direktor za Rusijo v Mednarodnem denarnem skladu na Svetovnem gospodarskem forumu. Kagalovsky, ki ga je Rusija tudi pooblastila za sodelovanje z mednarodnimi denarnimi ustanovami, je tudi povedal, da se bo ruski finančni primanjkljaj v tem letu povečal na 30 milijard ameriških dolarjev, medtem ko je leta 1992 znašal 24 milijard. Izjavil je, da podatek o 30 milijardah ameriških dolarjev pomeni, da Rusija prevzema nase breme vsega nekdanjega sovjetskega dolga. (Reuters)

Pomanjkanje gotovinskih sredstev

MELBOURNE - Avstralsko vlado in denarno tržišče je decembra lani nekoliko prizadel primanjkljaj gotovinskih sredstev, gospodarstveniki pa menijo, da obstajajo zelo majhne možnosti, da bi se obrestne mere znova znižale. Povedali so, da je ta primanjkljaj povsem v skladu s trznimi pričakovanji in s sikhkostjo avstralskega dolarja, vsaj kar zadeva nadaljnje zniževanje obrestnih mer. »Ni verjetno, da bi centralna banka nekoliko sprostila denarno politiko,« je povedal Stephen Roberts, eden vodilnih ekonomistov. Uradna obrestna mera za gotovino je bila zadnjic znižana 8. julija lani, in sicer na 5, 75 odstotka od prejšnje, ki je znašala 6, 5 odstotka. (Reuters)

Porast brezposelnosti na Japonskem

TOKIO - Med znamenji, da na Japonskem gospodarstvo peša in že pobira svoj socialni davek, je tudi vladna objava podatkov, da se je lani prvič v zadnjih šestih letih povečalo število brezposelnih. Gospodarstveniki so napovedali, da utegne brezposelnost, ki je dobro znana na Zahodu, ne pa tudi na Japonskem, postati nadvse občutljiv pojav, ki bo kmalu povzročil hude skbi japonskim politikom. Pravijo tudi, da brezposelnost utegne prisiliti vlado, da bi v letu, ko se bližajo tudi volitve, vendarle preobrnila navzgor krivuljo, ki pada že dve leti. (Reuters)

Česko-slovaško krono umaknili iz prometa

PRAGA - Češki parlament je v torek izglasoval zakon, ki odpravlja česko-slovaško krono kot skupno valuto Česko-slovaške republike. V Bratislavi se je slovaški parlament spredel podoben sklep. Za zdaj ni natančnejših napovedi o tem, kdaj se bo skupna valuta dokončno umaknila iz prometa. (Reuters)

SLOVENIJA / PROJEKT MARIBOR JUTRI

Radi bi vedeli, kaj misli država

Tujci pričakujejo, da bo edini slovenski regionalni projekt podprla tudi vlada

UROS MENCINGER

MARIBOR - V Sloveniji vsako leto zakurimo milijardo mark! To je denar, ki gre iz proračuna (ali pa vanj ne pride) različnim tovarnam, ki imajo le velike izgube in prevec zaposlenih, nimajo pa programov, izdelkov, kupcev, strokovnjakov, prihodnosti. Ta milijarda mark je nas gasilski davek.

Maribor k temu znesku, zal, kar znatno prispeva. Je torej Maribor mesto brez prihodnosti?

Z majhno zamudo, ker je pac tudi prihodnost morala počakati, da so minile volitve, se je spet zacelo premikati pri projektu mariborske prihodnosti. V prihodnjih dneh bo ustanovljena Mariborska razvojna agencija, ki bo glavni dejavnik uresničevanja projekta Maribor jutri, aktivirali bodo Mariborski razvojni sklad, dogovarjajo se o financiranju posameznih projektov s strani mednarodnih finančnih investicij, ki bi naj odvezale svoje mošnje že v kratkem.

V Mariboru, ki ima v Korzetovem skladu kar 16 tisoč delavcev, torej vizija upanja obstaja. Ravno zaradi projekta Maribor jutri, ki je edini slovenski regionalni strateški projekt. Ali lahko dobimo Metalna ali TVT denar za svoje več kot nujno prestrukturiranje (odpušitev velikega števila delavcev, novi programi, novi trgi, nov menedžment) v tujini? Nikoli! Denar v tujini pa lahko dobi projekt Maribor jutri. Od britanskega Know-How sklada, od flamske vlade, od Evropske komisije iz projekta PLATO in programa Ouverture, od Evropske banke za obnovo in razvoj. Toda ...

Glavna zahteva vseh tujih finančnih institucij, ki iz svojih razvojnih skladov ponujajo denar, je, da mariborski regionalni strateški projekt podpira tudi država. Te (ljublanske) podpore pa doslej Mariborcanom se ni uspelo zagrabiti.

Na kakšen način si lahko slovenska vlada zmanjša milijardni (v markah) »gasilski davek«? S prakso ohranjanja neoperspektivnih

zelezarskih delovnih mest nikakor ne! In zakaj potemtakem jasno, glasno in javno ne prizna edinega slovenskega regionalnega projekta ustvarjanja nove (konkurenčne) gospodarske prihodnosti za slovenski pilotski projekt, ki ne bo pomagal iz krize le Mariboru, temveč tudi drugim slovenskim mestom in regijam? Saj v težavah, zal, ni več samo Maribor.

Iz Maribora so kot kaksni berači dolgo trkali na ministrska vrata v Ljubljani; za denar za plače, za denar za preprečevanje strajkov, za denar za socialni mir. To je bilo kurjenje denarja!

Zdaj Maribor končno prihaja s konkretnimi projekti. Zdaj ne prosijo, zdaj nekaj ponujajo.

Pogovori Mariborcanov (ki jim ob strani stojijo strokovnjaki Stanfordskega raziskovalnega instituta) pri ministrih dr. Kracunu, dr. Tajnikarju in dr. Bohincu so najavljeni v prihodnjih dneh.

POBOT

Iztekel se je letošnji prvi krog

LJUBLJANA - Služba družbenega knjigovodstva Slovenije je 23. januarja organizirala in opravila prvi krog obveznega večstranskega pobota obveznosti in terjatev med pravnimi osebami v republiki. Za prvi letošnji krog pobota je svoje obveznosti prijavilo 3.299 podjetij, ki imajo neporavnane dolge do 95.933 upnikov. Neporavnane obveznosti, prijavljene za pobot, so bile skupaj vredne skoraj 74 milijard tolarjev. Podjetja s področja gospodarstva so za pobot prijavila nekaj manj kot 72 milijard tolarjev dolga, banke 12 milijonov, podjetja s področja negospodarstva nekaj manj kot dve milijardi in zavarovalne organizacije 65 milijonov tolarjev. V prvem pobotnem krogu je bilo poravnanih za 7 milijard 680 milijonov tolarjev obveznosti, ki predstavljajo 10, 4 odstotka vseh prijavljenih. Podjetja s področja gospodarstva so v prvem krogu pobota poravnala 10, 3 odstotka prijavljenih obveznosti, podjetja s področja negospodarstva 10, 1 odstotka, banke 64 odstotka in zavarovalne ustanove 77, 3 odstotka prijavljenih obveznosti. Podjetja, ki pred prvim letošnjim krogom pobota niso imela neporavnanih obveznosti, so morala Službi družbenega knjigovodstva predložiti posebno izjavo. (STA)

TURIZEM / PRED SEZONO

Milijoni za promocijo

Za učinkovito predstavitev bi rabili vsaj 4 milijone DEM

NATASA PEROVIC

LJUBLJANA - »Ministrstva za turizem sicer res ni več, toda kljub temu potekajo intenzivne priprave na pričetek poletne sezone,« pravi Bogomir Umek, zadolžen za področje promocije v dosedanjem ministru za turizem. »V lanskem letu smo za turistično promocijo porabili 1,8 mio DEM, kar je toliko, kot potrosijo v Avstriji za promocijo kakega bolj razvitega turističnega kraja,« meni Umek in dodaja, da naj bi v letošnjem letu za učinkovito izpeljano promocijo potrebovali veliko več vrednost promotivnih aktivnosti, ki bi morale biti krite iz proračuna, so ocenili na 4 milijone nemških mark, kar pa je v primerjavi z razvitimi evropskimi državami se vedno zelo malo.

Se vedno pa ni jasno, kdo bo tisti, ki bo odslej vodil turistično promocijo. Tako Umek kakor tudi dosedanjí turistični minister Sirse se zavzemata za ustanovitev novega telesa za omenjeno področje, toda lahko se zgodi, da bo ministristvo za gospodarstvo, kjer bo odslej deloval sekretariat za turizem, prevzelo tudi to področje pod svoje okrilje.

Kljub temu, da mini-

strstvo za turizem formalno ne obstaja, pa se slovenska turistična ponudba predstavlja na številnih sejnih in borzahn v tujini. Toda, kot pravi Umek, ni dovolj le tamkajšnja prisotnost, pomembnejše je, kako se slovenska ponudba predstavlja.

Zaradi pomanjkanja sredstev pa ni dovolj propagandnega materiala za izvedbo kokovostne predstavitev nasploh. Na nedavnih turističnih borzi na Dunaju je bila Slovenija sicer prisotna, toda brez novinarske konference, ki je na tovrstnih prireditvah zelo pomemben del promocije.

Tudi s turističnimi predstavništvii v tujini ni nič novega. Zaenkrat sta obstajala le dva, eno v Frankfurtu in drugo v ZDA, toda to so bile le začasne rešitve. »Predstavnštva, kot si jih mi predstavljamo, bi morala obstajati v okviru gospodarskih ali pa konzularnih predstavništev Slovenije, saj bi lahko le na tak način zagotovili najnujnejše dejavnosti za promocijo Slovenije v tujini. V nasprotnem primeru lahko katastrofalni zimski sezoni sledi še ena takšna v poletnih mesecih.

ŽELEZARNE

Železarji hodijo na delo pozneje

LJUBLJANA - Zaposleni v družbah in podjetjih koncerna Slovenske železarne, ki ne delajo v proizvodnji, so po zapletih v ponedeljek včeraj upoštevali novi, tako imenovani evropski delovni čas. Kot je povedal direktor za kadre in pravne zadeve pri koncernu Brane Zerdoner, so delavci na vseh treh lokacijah - se pravi na Jesenicah, Ravnah in v Storah - včeraj upoštevali novi delovnik in v glavnem normalno prihajali na delo. Zerdoner je poudaril, da so zaplete na Jesenicah v zvezi z novim delovnim časom v glavnem razrešili. Dokončen dogovor med vodstvom koncerna Slovenske železarne, ki ga bo predstavljal Zerdoner in predstavniki vodstev vseh sindikatov, naj bi dosegli danes na Jesenicah. Predstavnik Neodvisnih sindikatov na Jesenicah Miran Bregar je poudaril, da sploh ni vprašljiv, ali bodo v železarnah začeli delati po novem delovnem času. Vendar Bregar meni, da je novi delovnik le treba prilagoditi potrebam, saj ga ne bi smeli uveljavljati kar povprek. Tudi po mnenju Toneta Motoha, predstavnika Svobodnih sindikatov v Storah, sindikati pravzaprav niso proti novemu delovnemu času. Menijo pa, da bi se bilo treba za takšen prehod pred tem bolj temeljito pripraviti. (M. C.)

SDGZ / IZTEKA SE SERIJA IZREDNO DOBRO OBISKANIH SREČANJ

Drevi in v petek še zadnja sestanaka o težavah z novo davčno zakonodajo

Največ pozornosti za minimum tax, dohodkovnik in novosti pri davku IVA

Izteka se niz srečanj, ki jih je Slovensko deželno gospodarsko združenje pripravilo za svoje člane v zvezi s perečimi problemi nove davčne zakonodaje, kot so zlasti minimum tax, dohodkovnik in spremembe pri davku IVA. Drevi ob 20. uri bo sestanek v dvorani KD Valentin Vodnik v Dolini, v petek (5. februarja) ob 20. uri pa bo še zadnje srečanje v Prosvetnem domu na Opcinah. Na Združenju so zelo zadovoljni z odzivom, na katerega je imela valeda med člani, saj je udeležba izredno velika, kot dokazuje tudi posnetek s sestanka, ki je bil 26. januarja v Nabrezini (foto Ferrar). Ljudje so zelo zaskrbljeni - dodajajo pri SDGZ - zato izvajanjem strokovnjakov sledijo z veliko pozornostjo in s številnimi vprašanji.

DOLINA / NOV GOSPODARSKI PROSTOR POSTOPOMA OŽIVLJA

Slovesnost ob novi vselitvi v dolinsko obrtno cono

Walterju Žerjalu so delovni uspeh zaželeli Voljko Kocjancič, Dušan Pangerc in župan Marino Pečenik

Po dobrem mesecu je v dolinski obrtni coni prišlo do novega odprtja delovnih prostorov: svojo dejavnost je tja preselil Walter Žerjal, podjetnik, ki z družinskimi člani že dolgo let upravlja kemično čistilnico, povrhu pa se ukvarja tudi z zunanjetrgovinsko dejavnostjo. Na slovesnosti ob odprtju (na sliki - foto Ferrar) so Žerjalu zaželeli obilo poslovnih uspehov ravnatelj Slovenskega deželnega gospodarskega združenja Voljko Kocjancič, predsednik konzorcia dolinskih obrtnikov (ki so pobudniki in uresničevalci ta nov gospodarski prostor) Dušan Pangerc in dolinski župan Marino Pečenik. (dam)

Iz zmešnjave na davčnem obzorju samo s korenito in resno davčno reformo

BORIS SIMONETA

Gospodarska dejavnost "Made in Italy" preživlja zelo težke case in kazalci na ekonomskem barometru ne napovedujejo skorajšnjega zasluka na bolje. Finančna stiska državne blagajne, ki zaradi narasčajočega javnega primanjkljaja nikakor ne more ugnati proračunske "luknje", sili vlado, da daje duska neizmerni domisljivosti in si vsepriek izmišlja nove davčnine, terjatve, finančne mehanizme in kolicnike, kot da bi bil državljani molzna krava in ne bi imel drugih skrbi, ki mu se sicer grenijo življenje. V splošno zavest se je prav gotovo vsidrilo spoznanje, da nas čaka obdobje prisilnega samoopovedovanja in posledičnega padca življenjskega standarda. Vendar pa se vse bolj vsiljuje tudi občutek, da zrtvovanje ni enakovredno porazdeljevanju, naproti, nekateri elementi neizpodbitno kažejo, da gre to privijanje davčnega vijaka v napadno smer. Posledica take politike pa bo se povečala razkorak med industrijskimi mogotci in velikim kapitalom na eni strani in mikroproizvodnimi gospodarskimi enotami, ki so zdrava osnova in pljuča ekonomske stvarnosti, na drugi.

Mala industrija, trgovinski, gostinski in obrtni sektor so se znašli v slepi ulici, iz katere se bo v danih okoliščinah bolj problematično izvleči. Namesto da bi podjetnik posvetil vse energije uresničevanju in konsolidaciji svoje dejavnosti, mora ogromno časa, denarja in miselnega napora zrtvovati nevzdržni stopnji birokratskih in seveda finančnih obveznosti, ki presegajo vse meje potrpežljivosti. Ze doslej je samostojnega delavca v teku leta bremenilo več kot sto najrazličnejših obveznosti in zapadlosti, davčni odliv pa mu je "pozrl" skoraj 60 odstotkov zaslužka.

Z novo davčno zakonodajo, ki jo prinaša oziroma dopolnjuje fi-

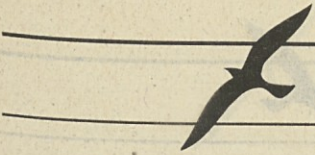
skalni manever, se je pritisk se okrepil, vendar pa z izhodišč, ki dopuščajo sum oziroma pomisleke glede zakonitosti novih postopkov, zato se bo o njihovi pravni neoporečnosti brzkone moralo izreči tudi sodstvo. Ker je teh ukrepov nič koliko in se vseprek križajo oziroma prepletajo, je tudi apliciranje oziroma spostovanje kompleksnega razdrobljenega in kaotičnega normativa postala že prava umetnost, tako da tudi pošteni in precizni davkoplacevalec tvega, da se kar čez noc znajde na zatožni klopi.

Koncept in merila, ki jih je uvedla država, ne sadijo v davčno reformo in s tako kratkovidno davčno politiko bodo učinki kvečjemu nasprotni od pričakovanih. Zgrešen je že sam pristop do problema davčnega utajevanja. Na osnovi novega režima bodo "stopili na prste" le najmanjšim proizvodnim enotam in tako storili marsikateremu podjetniku tudi krivico, medtem ko bodo velike "ribe" lahko se mirneje kot doslej plavale na odprtem morju neugotovljenih profitov. Povečalo se bo število javnih organov fiskalnega pregona, ki bodo ugotavljali prekrške pri malih podjetniških strukturah, tako da bo najbrž zmanjkalo časa in osebja za preverjanje pri večjih zavezancih...

Namesto da bi država stremela po ugotavljanju realnih dohodkov in zaslužka, je za ugotavljanje najnižjega dohodkovnega praga raje ubrala pot avtomatizmov. Tako je mali podjetnik podvržen kar stirim sistemom, ki se prepletajo in dopolnjujejo, vsekakor pa prekomerno komplicirajo celotno zadevo. Poleg obveznih knjigovodskih izkazov, bodo pri določanju v marsikaterem primeru napihne-nih minimalnih dohodkov upoštevani kar tri avtomatične sisteme, in sicer domnevne dohodkovne kolicnike, dohodkovnik in minimum tax. Na kolicnik vpliva bla-

govni promet podjetja, plače uslužbenecv, poraba električne energije, minimum tax in drugi stroški. Dohodkovnik, kateremu so podvrzene tudi fizične osebe, pa določa višino domnevnega dohodka na osnovi stanovanja (ne glede, ali je zavezanec lastnik ali najemnik), avtomobila, stanovanjske prikolice in kamperja, morebitnih luksuznih motornih vozil, sodelovanja družinske pomočnice in raznih oblik zavarovanja. Se najbolj nepopularna in krivica pa je minimum tax, ki določa najnižji možni dohodek za posamezno dejavnost ne glede na dejanski promet, in to tako, da se zneski povisajo za 5 odstotkov za vsakega uslužbenca, na družinskega sodelavca pa odpade 50-odstotni delež. Posledica tega bo, da se bo večina odločila za družinsko vodena podjetja, obstaja pa tudi nevarnost, da bo zaradi tega poskocila cena storitev. Malostevilni podjetniki brez uslužbenecv, ki zadosočajo dokaj restriktivnim pogojem, lahko sicer do 28. februarja vložijo prošnjo za oprostitev minimum taxa, vendar bodo v tem primeru samostojno dejavnost postavili pod drobnogled z vsemi predvidljivimi posledicami.

Z etičnega in tudi s pravnega vidika lahko torej oporekamo sedanjí davčni opredelitvi, saj so vloge dejansko obremene na glavo. Država na papirju določa minimalne dohodkovne pasove, dokazovanje morebitnega manjšega obsega pa je v izključno breme davkoplacevalca. Kdor pravilno prijaví svoje prihodke, se tako kaj lahko znajde na zatožni klopi kot navidezni utajevalec. Koliko nepotrebnih skrbi in gorja bo povzročila ta fiskalni koncept, si torej ni težko predstavljati. Upati pa je, da bo čimprej le prišlo do resnične davčne reforme z uvedbo poenostavitve režima in z bistveno bolj pravilno porazdelitvijo prispevnih bremen.

MENJALNIŠKI TEČAJI

2. februar 1993

	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica						
A Banka	61,45	62,35	8,72	8,85	6,35	6,67
Avtohisa Ljubljana*	61,90	62,30	8,70	8,83	6,50	6,75
Avai Bled	61,70	62,45	8,70	8,90	6,50	6,85
Azur*	61,80	62,50	8,72	8,89	6,58	6,75
Banka Vipra	61,69	62,39	8,72	8,81	6,35	6,63
Bela vrtnica	61,90	62,70	8,75	8,90	6,60	6,90
Bobr Fuzine	61,80	62,35	8,75	8,88	6,55	6,80
Bobr Trzin	61,80	62,20	8,75	8,88	6,55	6,80
Brdar Koper*	61,85	62,35	8,66	8,80	6,49	6,65
BTC terminal Sezana	61,50	62,40	8,70	8,85	6,40	6,65
BTC d.d. Ljubljana	61,60	62,60	8,70	8,95	6,70	7,00
Burin Center*	62,00	62,55	8,65	8,85	6,65	6,75
Burin Moste*	61,95	62,55	8,60	8,85	6,55	6,75
Come 2 Us*	62,00	62,60	8,75	8,85	6,50	6,80
Creditanstalt - Nova banka d.d.	61,70	62,40	8,75	8,95	6,40	6,80
Dom na trgu	62,06	62,39	8,77	8,84	6,50	6,75
Dom Kaffe Domžale*	61,85	62,15	8,77	8,85	6,60	6,75
Dom Kaffe Kranjska gora*	61,80	62,30	8,73	8,88	6,55	6,80
Emona Globtour	61,50	62,50	8,70	8,90	6,30	6,65
Eros Ljubljana*	62,00	62,25	8,75	8,85	6,60	6,70
Eros Kranj*	61,90	62,30	8,75	8,85	6,60	6,70
Eurotours International*	61,85	62,65	8,75	8,85	6,60	6,80
Euroservis	61,95	62,35	8,70	8,80	6,52	6,68
Feniks Portoroz*	61,78	62,35	8,65	8,86	6,48	6,66
Feniks Koper*	61,82	62,35	8,66	8,86	6,48	6,66
Feniks Markovec Koper*	61,78	62,35	8,65	8,86	6,48	6,66
Fiba d.o.o. Koper	61,80	62,34	8,65	8,78	6,47	6,64
Firadas Idrija	61,80	62,60	8,83	8,95	6,60	6,75
Golfturist Ljubljana	61,95	62,65	8,73	8,88	6,40	6,80
Golfturist Domžale	61,80	62,30	8,70	8,90	6,50	6,90
Hida	62,05	62,25	8,77	8,83	6,55	6,75
Hipotekarna banka Koper*	61,80	62,50	8,60	8,80	6,45	6,80
Hram Rozice Mengeš	61,95	62,25	8,70	8,90	6,30	6,80
Ilirika Ilirska Bistrica	61,70	62,00	8,57	8,77	6,35	6,64
Ilirika Slovenj Gradec	61,82	62,38	8,73	8,80	6,35	6,64
Ilirika Postojna	61,78	62,58	8,67	8,77	6,49	6,64
Ilirika Sezana	61,96	62,34	8,71	8,79	6,56	6,66
Invest	61,70	62,70	8,75	8,90	6,50	6,85
Italdesign Nova Gorica*	61,70	62,30	8,71	8,82	6,55	6,65
Klub Slovenijales*	61,80	62,40	8,75	8,90	6,60	6,75
Komercialna banka Triglav	61,61	62,61	8,70	8,90	6,40	6,80
Kompas Hertz Celje*	62,05	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Velenje*	62,05	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Idrija*	62,05	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	62,05	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	62,05	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Krško*	62,05	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Bled*	62,05	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Fintrade	61,70	62,59	8,60	8,89	6,60	6,95
Kompas Holidays	62,00	62,40	8,70	8,85	6,50	6,90
Ljubljanska banka d.d. Lj.	61,50	62,70	8,69	8,91	6,52	6,75
LB Banka Zasavje Trbovlje	61,50	62,65	8,74	8,88	6,50	6,90
LB Dolenjska banka N.M.	61,70	62,70	8,75	8,90	6,54	6,77
LB Komercialna banka N.G.	61,51	62,70	8,62	8,93	6,36	6,65
LB Kreditna banka Maribor d.d.	61,45	62,85	8,70	8,90	6,30	6,85
LB Splošna banka Koper d.d.*	61,32	62,54	8,58	8,79	6,32	6,66
LB Splošna banka Celje	61,80	62,50	8,74	8,85	6,40	6,80
Libertas Koper*	61,80	62,30	8,67	8,80	6,50	6,65
MA Vir	61,90	62,40	8,70	8,88	6,50	6,85
Madai Nova Gorica*	61,70	62,35	8,70	8,80	6,55	6,63
Media*	62,00	62,30	8,75	8,85	6,60	6,80
Mercator Turist	62,00	62,60	8,70	8,86	6,46	6,80
Otok Bled	61,63	62,40	8,70	8,80	6,53	6,75
Panna	61,90	62,30	8,70	8,88	6,50	6,80
Petrol*	61,90	62,35	8,75	8,85	6,50	6,75
Pošna banka Slovenije	61,40	62,50	8,44	8,79	6,00	6,60
Probanka	61,43	62,75	8,68	8,86	6,60	6,85
Publikum Ljubljana	62,00	62,19	8,72	8,84	6,56	6,83
Publikum Celje	62,05	62,35	8,76	8,84	6,58	6,75
Publikum Dobova	61,80	62,50	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Kosanjevica	61,80	62,50	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Krško	61,80	62,50	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Maribor	62,12	62,29	8,78	8,82	6,29	6,70
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,70	8,85	6,30	6,70
Publikum Mozirje	61,90	62,35	8,76	8,84	6,28	6,70
Publikum Novo Mesto	61,90	62,50	8,70	8,90	6,45	6,75
Publikum Piran	61,65	62,50	8,60	8,76	6,45	6,65
Publikum Ptuj	61,80	62,50	8,73	8,82	6,30	6,70
Publikum Sevnica	62,00	62,70	8,65	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	62,12	62,30	8,78	8,83	6,29	6,70
Publikum Šentjur pri Celju	62,07	62,40	8,76	8,84	6,58	6,79
Publikum Trebnje	61,80	62,60	8,69	8,84	6,40	6,75
Publikum Zagorje	62,00	62,40	8,76	8,85	6,60	6,85
Publikum Zalec	62,05	62,34	8,74	8,84	6,58	6,79
Roja	61,80	62,30	8,75	8,84	6,50	6,75
Simotisk	62,00	62,50	8,70	8,85	6,40	6,80
SKB banka d.d. Ljubljana**	62,16	62,19	8,83	8,83	6,57	6,68
Slovenijaturist	62,00	62,35	8,75	8,83	6,62	6,75
Slovenska investicijska banka*	61,75	62,35	8,70	8,83	6,35	6,80
Slovenska hran. in pos. Kranj	62,00	62,30	8,70	8,88	6,10	6,80
Sonce	62,00	62,50	8,70	8,88	6,50	6,78
Tartarus Postojna	61,66	62,62	8,63	8,77	6,42	6,65
Tentours Domžale	61,90	62,30	8,70	8,90	6,50	6,90
Tori*	62,00	62,40	8,75	8,88	6,62	6,90
Tourist service	62,05	62,20	8,70	8,85	6,50	6,70
Trias	62,00	62,30	8,70	8,90	6,50	6,80
Upimo	62,00	62,15	8,75	8,85	6,60	6,70
Wolf	61,80	62,10	8,73	8,82	6,50	6,75
Wilfan Kranj	62,00	62,30	8,77	8,85	6,60	6,75

Tečaj velja danes: * Zaračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKÉ, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOŽI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 23 z dne 2. februarja — Tečaji veljajo od 3. 2. 1993 od 00.00 ure dalje

				ZA DEVIZE		
država	sifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	67,5987	67,8021	68,0055
Avstrija	040	šiling	100	871,9918	874,6156	877,9394
Belgija	056	frank	100	297,7802	298,6762	299,5722
Kanada	124	dolar	1	79,0154	79,2532	79,4910
Danska	208	krona	100	1590,4310	1595,2166	1600,0022
Finska	246	marka	100	1779,0741	1784,4274	1789,7807
Francija	250	frank	100	1814,3489	1819,8183	1825,2677
Nemčija	280	marka	100	6134,7385	6153,1981	6171,6577
Grčija	300	drahma	100	—	45,9582	46,0961
Irska	372	funt	1	—	150,0150	150,4650
Italija	380	lira	100	6,6132	6,6331	6,6530
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	10,0000	—
Japonska	392	jen	100	80,0583	80,2992	80,5401
Nizozemska	528	gulden	100	5452,2488	5468,6548	5485,0608
Norveška	578	krona	100	1443,1973	1447,5399	1451,8825
Portugalska	620	escudo	100	68,0343	68,2390	68,4437
Švedska	752	krona	100	1356,6975	1360,7798	1364,8621
Švica	756	frank	100	6619,3828	6639,3007	6659,2186
Velika Britanija	826	funt šterling	1	146,3135	146,7538	147,1941
ZDA	840	dolar	1	99,9594	100,2602	100,5610
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,7195	120,0797	120,4399
Španija	995	peseta	100	86,4998	86,7601	87,0204

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenje-na valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 3. FEBRUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNISKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA 1993:					1,000,000	599,346	610,152	1,208,516
40		119,8727%	121,0304%	120,9516%	100,000	59,936	61,015	120,952

Od 31. 12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10.12.1992.
Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10.12.1995 enak znesku na dan 31.12.1992

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

2. FEBRUAR 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Azur*	8,00	10,00
Fiba	9,00	12,50
Hida	7,00	10,50
Invest	7,00	11,50
Kompas Fintrade	7,00	11,90
Kompas Holidays	8,00	13,00
LB Banka Zasavje Trbovlje	8,00	14,00
Otok Bled	6,10	11,10
Sonce	8,00	11,00
Tentours Domžale	7,00	12,00
Tori*	8,00	12,00

Tečaj velja danes: *, Zaračunavajo provizijo: **

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

2. FEBRUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1490,00	1535,00
nemška marka	915,00	935,00
francoski frank	269,00	278,00
holandski gulden	810,00	835,00
belgijski frank	44,25	45,60
funt šterling	2175,00	2245,00
irski šterling	2220,00	2290,00
danska krona	236,00	244,00
grška drahma	6,30	7,25
kanadski dolar	1170,00	1210,00
japonski jen	11,55	12,30
švicarski frank	980,00	1015,00
avstrijski šiling	129,50	133,50
norveška krona	214,00	221,00
švedska krona	200,00	206,00
portugalski escudo	9,30	10,60
španska peseta	12,25	13,20
avstralski dolar	1000,00	1040,00
madžarski forint	11,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,00	1,75

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

2. FEBRUAR 1993				
država	banka	nakupni	prodajni	
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	11,00	
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70	11,70	
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,25	11,50	
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,70	11,70	
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,70	
Italija	Kmečka banka Gorica	14,80	15,30	
Italija	Tržaška kreditna banka	14,50	15,00	

DEVIZNI TRG BEOGRAD

2. FEBRUAR 1993

NOVICE

Izredno zasedanje Kevsa

PRAGA - V torek se je v Pragi zacelo devetnajsto izredno zasedanje Konference o varnosti in sodelovanju v Evropi. Na petdnevem srečanju bo 52 držav članic razpravljalo o razmerah v nekdanji Jugoslaviji in v Skupnosti neodvisnih držav, predvsem o Gornjem Karabahu, Moldovi in Gruziji. (Reuter)

Prisegel Češki predsednik

PRAGA - Na praskem gradu, od leta 1990 rezidenci češko-slovaškega predsednika, je v torek slavnostno prisegel novi predsednik zdaj samostojne Republike Češke Vaclav Havel. Čehi so v torek tudi dobili navodila za zamenjavo denarja. Vsi češki državljani v starosti od 15 let bodo lahko zamenjali po 4000 českoslovaških kron gotovine v razmerju 1:1. Za otroke velja omejitvev 1000 kron. Uradno sporočilo o menjavi bodo javnosti predstavili v sredo, hkrati pa upajo, da bo menjava potekala v obeh republikah, torej tudi na Slovaškem, usklajeno in pod enakimi pogoji. (Reuter, STA)

Indija in Malezija podpisali vojaški sporazum

KUALA LUMPUR - Malezijski obrambni minister Najib Razak in njegov indijski kolega Sharan Pawar sta v torek podpisala sporazum o vojaškem sodelovanju. Sporazum med drugim vsebuje indijsko pomoč v usposabljanju malezijskih vojakov in izmenjavo dosezkov v vojaški industriji. Do sporazuma je prislo, ker Malezija ni hotela biti odvisna od Rusije in ji je Indija, ki licenčno izdeluje ruska letala, pri tem v veliko pomoč. Malezija v prihodnje namerava v Indiji nakupiti 30 ruskih letal mig-29. (Reuter)

Odstavili armenskega premiera

MOSKVA - Armenski predsednik Levon Petrosjan je sporočil, da bo s posebnim odlokom, ki ga je podpisal že v torek, odstavlil predsednika vlade Kosrova Arutunjana in razpustil parlament. Petrosjana je razjezila izjava ministrskega predsednika, da se ne strinja s programom gospodarskih reform za leto 1993. Armenija se namreč spopada z veliko gospodarsko krizo, ki jo je s tem programom hotela ublažiti. Zaloge elektrike in plina so posle, zato so njuno uporabo kar najbolj omejili. Več kot sto podjetij so zaprli, ker jim je primanjkovalo surovin. Petrosjan je tudi obljubil, da bo v enem tednu imenoval novo vlado. (Reuter)

V Afganistanu ubili predstavnik ZN

ISLAMABAD - Predstavniki ZN v Afganistanu so sporočili, da so v ponedeljek oboroženi neznanci nedaleč od mesta Džalalabad streljali na konvoj ZN in pri tem ubili dva predstavnika ZN in njuna voznika. Britanski in nizozemski inženir, ki sta izgubila življenje, sta v Afganistanu v okviru ZN opravljala raziskave podzemeljskih nahajališč vode. Peti član konvoja je napad preživel. (AFP, APA)

Ameriška administracija obsežnejša

WASHINGTON - Ameriški predsednik Bill Clinton je povečal svoj kabinet za 7 članov. V Bushovi administraciji je bilo zaposlenih le 14 ljudi. Iz Bele hiše tudi sporočajo, da bo Clinton svoj nacrt proračuna za leto 1994 predstavil sele 23. marca letos. V ponedeljek pa je v Washingtonu prisegel novi obrambni minister ZDA Les Aspin. (AFP)

Izbruhn timerkan na Filipinih

LEGAZIPI - Uradno sporočilo filipinskih oblasti, ki so ga objavili v torek, navaja, da se je izbruhn timerkan Mayo v provinci Albay, 330 kilometrov jugovzhodno od Manile. Zarec pepel, ki se dviga petsto metrov visoko in pada po okolici, je terjal pet življenj, več kot 30 ljudi pa je huje poškodovanih. Enajst ljudi pogrešajo; med njimi tudi dva nemška turista in enega Izraelca, ki so se pred dnevi povzpeli na vulkansko goro. Zadnjič je vulkan Mayo izbruhn timerkan leta 1984. Na srečo zrtev ni bilo. V predzadnjem izbruhu leta 1814 pa je umrlo 1200 ljudi. (Reuter)

V Zairu ubitih več kot tisoč ljudi

KINSASA - Zacasna zairska vlada je sporočila, da je v nemirih v prestolnici izgubilo življenje več kot tisoč ljudi. Zairski zunanji minister Pierre Lumbi je mednarodno skupnost, se posebej Belgijo, ZDA in Francijo, pozval, naj Zairu pošlje vojaško pomoč. Krivca za razmere v državi je zairska vlada obtožila predsednika Mobutu. Rusija pa je iz Kinsase v minulih dveh dneh izsella sorodstvo svojih diplomatov in tehnično osebje, sporoča uradna Moskva. (STA, Reuter)

BRUSELJ / ZASEDANJE ES

Evropa se boji ZDA

Kako odgovoriti Beli hiši?

BRUSELJ - Ministri za zunanjo trgovino držav Evropske skupnosti so danes v Bruslju razpravljali o čedalje bolj nevarnem trgovinskem sporu med Evropo in Združenimi državami Amerike. Po odločitvi Clintonove administracije, da bo zaprla ameriška vrata nekaterim proizvajalcem jekla in prepovedala ministrstvom nakupe evropskega blaga in storitev, se v evropskih prestolnicah bojijo propada urugvajskega kroga pogovorov o liberalizaciji svetovne trgovine in se hujših zapletov na mednarodnih trgih. V Evropski skupnosti so washingtonske ukrepe obsodili kot novi protekcionizem in zagrozili z odgovorom: »Ministrski svet si pridruže vsa pravico, da ukrepa, kot se mu bo zdelo potrebno,« so diplomatsko zapisali v skupnem sporočilu.

V Bruslju bodo zato poskušali oblikovati skupno stališče o teh vprašanjih, preden bo posebni odposlanec ES sir Leon Brittan enajstega februarja odpotoval na pogovore v Washington. Trgovinski ministri menijo, da so ameriški ukrepi nepravilni in nepotrebni, saj naj bi nova evropska zakonodaja, ki moti Američane, pravzaprav bolj na široko odpirala evropska vrata ameri-

skim izdelkom. Ministri so prepričani, da skuša Clintonova administracija predvsem okrepiti svoja pogajalske možnosti pred zaključkom pogajanj o liberalizaciji trgovine, zato so se vedno prepričani, da bodo šest let pogajanj uspešno zaključili.

V Bruslju bodo danes objavili tudi najnovejše gospodarske kazalce v državah članicah ES. Napovedi niso roznate. Povprečna inflacija bo tudi v letosnjem letu približno 4, 6 odstotka, gospodarska rast pa se bo še naprej zmanjševala. Najbolje kaže Irski z rastjo v visini 2, 1 odstotka, sledijo ji Luksemburg, Danska in Grčija, na dnu lestvice pa so Italija z gospodarsko rastjo 0, 8 odstotka, Nizozemska z 0, 6, Belgija z 0, 5 in Nemčija z ničto gospodarsko rastjo. Povprečna stopnja nezaposlenosti pa se bo v državah članicah Evropske skupnosti povzpela na enajst odstotkov.

Evropska komisija, ki je prav tako zasedala v Bruslju, se je z romunskim ministrskim predsednikom Vacaroiujem in zunanjim ministrom Malescanujem pogovarjala o tem, kako naj Romunija uresničuje sankcije proti Zvezni republiki Jugoslaviji, ki jih določajo resolucije Združenih narodov. (Reuter)

Brandenburška vrata

PISMO IZ LONDONA

Vreme in gospodarsko stanje se nista ujela

ALJA KOSAK

dlagi priporočil parlamentarne komisije, svojo odločitev pa bo objavila čez 14 dni.

Za dobro novico prejšnjega tedna je poskrbel 27-letni Anglež Nigel Short, ki je v šahovskem dvoboju premagal Nizozemca Jana Timmana in se kot prvi Britanec v tem stoletju uvrstil v svetovni šahovski finale s pravico, da se pomeri s svetovnim prvakom Garijem Kasparovom. Dosežek navdaja Britance s ponosom, zato so podvojili prizadevanja, da bi zbrali denar za srečanje v Londonu.

Tudi vreme se je medtem umirilo, in čeprav so prerokovali hudo zimo, v Londonu že cvetijo zvončki in kmalu bodo zacvetle se narcise. Zeleni pogankji v naravi silijo na plano, politiki in ekonomisti pa si še vedno niso edini, kje so zeleni pogankji gospodarske obnove, ki jih je minister Lamont napovedal že pred enim letom. Podatek o recesiji v Britaniji pa je prejšnji teden uradno potrdila tudi statistika. Centralni statistični urad je objavil vsakoletni pregled z naslovom Družbeni trendi, ki so ga imenovali Biografija naroda, saj kaže, da so posledice recesije prizadele vsa področja britanskega življenja. Pretirano potrnostništvo in zadolževanje s kreditnimi karticami, značilno za drugo polovi-

co osemdesetih let, se je zmanjšalo pod vplivom naraščajoče brezposelnosti in stalne nevarnosti odpovedi. Zato Britanci spet bolj varčujejo. Res pa je tudi, kot pravi statistika, da so med letoma 1990 in 1991 prvič v zadnjem desetletju imeli manj denarja za različne nakupe, za varčevanje ali za naložbe. Kljub temu, da je na britanskem trgu velikanška ponudba razmeroma cenjenih turističnih paketov, si še vedno stije od desetih Britancev niso privoščili počitnic.

Zanimiva, vendar ne nova pa je tudi ugotovitev, da so ob koncu desetletja vlade Margaret Thatcheristi z visokimi placami obogateli, premoženjsko stanje tistih z nizkimi placami pa se ni spremenilo; nekaterim se je celo poslabšalo. Inflacija je v tem obdobju padala od 11, 9 odstotka (koniec sedemdesetih let) in se je v drugi polovici osemdesetih let gibala pri približno petih odstotkih. Publikacija Družbeni trendi tudi ugotavlja, da Britance najbolj skrbi nevarnost kriminalnega napada, dolgotrajna bolezen in izguba službe.

Strah pred izgubo dela je prisilil Britance k »novemu realizmu« na delovnih mestih, kar se kaže v manjšem številu stavk. Leta 1991 je bilo to stvelo najnižje v zadnjih stotih letih, odkar zbirajo poda-

tko. Tako je bilo zaradi stavk izgubljenih 800.000 delovnih dni v primerjavi s 30 milijoni izgubljenih delovnih dni leta 1979.

Britanska statistika ugotavlja, da se prav zaradi večje možnosti zaposlovanja številni mladi raje odločajo za studij na univerzah kot na visjih solah. Podatki namreč kažejo, da je leta 1991 le šest odstotkov diplomantov univerz ostalo brez zaposlitve v primerjavi z 11 odstotki brezposelnih diplomantov visjih sol.

Prav na področju zaposlovanja pa najnovejša izdaja družbenih trendov napoveduje precejšnje spremembe. V Britaniji ima pri zaposlovanju še vedno veliko prednost mladost. Delodajalci z oglasi večinoma iščejo le mlajšo delovno silo, zato je po 45. letu starosti težko dobiti zaposlitev, razen na specializiranih in vodstvenih položajih. Gre za očitno starostno diskriminacijo, ki v ZDA ni dovoljena. Družbeni trendi pa napovedujejo spremembe v starostni strukturi prebivalstva in delovne sile. Leta 2030 naj bi bilo v Britaniji stvelo rojstev že večje od stvela smrti in s tem se bo seveda nevarno povečalo stvelo starejših ljudi. To pa se bo odražalo tudi v zaposlovanju. Do leta 2020 bo eden od petih Britancev star 65 let, leta 1951 pa je bilo to razmerje se 1:10. Pred sedmimi leti je bila cetrtina britanske delovne sile stara 24 let in manj, leta 2001 bo le se ena šestina delovne sile v tem starostnem razredu in več kot tretjina delavcev bo stara nad 45 let.

NEMČIJA / OBRESTI

Pritiski na zvezno banko

Znižanje bi prišlo prav le velikim dolžnikom

MARTA KOS / KÖLN

FRANKFURT - Jutri bo v Frankfurtu zasedal svet centralne nemške banke, najvišji organ te denarne ustanove. Čeprav je Bundesbanka tarča ostrih kritik vse Evrope, skoraj ni pričakovati, da bodo frankfurtski bankirji znižali obresti. Kljub turbulentam v evropskem denarnem sistemu banka ne popušta.

Zaradi 4, 4-odstotne inflacije januarja letos in 9-odstotne rasti količine denarja banka tega koraka se ne more storiti, je dejal njen predsednik Helmut Schlesinger. Dodal je, da sicer ves čas analizirajo položaj, da pa trenutno slabo gospodarsko stanje v Nemčiji ne dopušta znižanja obresti. Evropa je jezna na Nemčijo, ker noče popustiti. Vsak odstotek obresti manj bi v enoletnem obdobju pomenil enoodstotno dodatno gospodarsko rast; tako je za Nemčijo izračunal mednarodni denarni sklad v Washingtonu.

Če bi bilo tako preprosto, bi Bundesbanka obresti ze zdavnaj znižala, a upoštevali je treba, da politika poceni denarja povzroči hitrejšo rast cen, torej inflacijo. Nemška zvezna banka oskrbuje gospodarstvo s prav

toliko denarja, da cene ne morejo nekontrolirano narascati. Kratkoročne obresti so tako visoke, da si podjetja in zasebna gospodinjstva pri banki ne morejo privoščiti preveč kreditov. Kritiki zvezno banko krivijo za slabšo konjunkturo v Nemčiji, pa tudi za težave pri oblikovanju evropskega denarne sistema. Ko je centralni svet banke zasedal pred dvema tednoma, je bil na seji tudi zvezni finančni minister Theo Waigel, ki se je seveda zavzemal za nizjo obrestno mero.

Tudi če bi banka takrat to hotela, se za znižanje ne bi odločila, ker bi bil to dokaz, da se je uklonila političnemu vplivu. Za znižanje obresti se najbolj zanimajo največji dolžniki - finančno ministrstvo, podjetja in lastniki nepremičnin. Če bi se centralna banka dejansko odločila za znižanje obresti, bi imeli od tega največje koristi podjetniki. Bankam dolgujejo kar 500 milijonov mark kratkoročnih obresti. Če bi se obresti znižale za samo en odstotek, bi se čez noč znebili petih milijard dolgov. Nasprotno bi veljalo za zasebna gospodinjstva.

ROMUNIJA / POLITIKA

Opozicija je vse bolj organizirana

CONSTANTIN MORAR / CINA

BUKARESTA - V preteklih starih letih so se na romunskem političnem prizorišču zgodile korenite spremembe. Najpomembnejša je brzokone preobrazba opozicije v solidno politično silo. Na prvih parlamentarnih volitvah po padcu Ceausescuja maja 1990, je opozicija dobila nepomembno stvelo glasov, danes pa ima 40 odstotkov mest med poslanci in senatorji v parlamentu. Opozicijo sestavljata dve večji skupini, Demokratska konvencija sedmih strank (Krcskani demokrati, Narodna kmečka stranka, Demokratska zveza Ma-

dzarov in Romunija in Romunska socialdemokratska stranka, Stranka civilne zveze, Romunska ekološka stranka, Narodno liberalna stranka, Demokratska konvencija in Nacionalna liberalna stranka) in Fronta narodne resitve. Čeprav je opozicija zdaj v parlamentu bolje zastopana, se zmeraj ni zadovoljna z rezultati volitev, kar je pripeljalo tudi do sporov znotraj Demokratske konvencije. Vendar pa te razlike niso postale usodne, ker so vsi prepričani, da mora usklajena skupna akcija te razlike preseči. Izvolitev profesorja Emila Konstan-

tinescuja za predsednika je konvenciji vdahnila novega duha.

Fronta narodne resitve je zdaj po številu svojih predstavnikov druga. Vendar pa ima še vedno manj članov kot njen nekdanji partner, Demokratsna fronta narodne resitve. To je povzročilo veliko zaskrbljenost v Fronti narodne resitve in oster konflikt, ki je imel tudi svoje odmeve v javnosti med Caiusom Dragomirjem, predsedniškim kandidatom Fronte narodne resitve na zadnjih volitvah, in Petrejem Romanom, predsednikom te stranke.

Dragomir je Romana obtožil, da si prizadeva uniciti demokratske mehanizme v stranki. Roman pa je odvrnil, da so skromni rezultati na volitvah septembra leta 1992 deloma tudi posledica nesposobnosti predsedniškega kandidata, da bi vodil ustrezen dialog s svojim volilnim telesom. Obe opozicijski skupini, Demokratska konvencija in Fronta narodne resitve, zdaj iščeta poti za sodelovanje v parlamentu. Sodelovali sta tudi že prej, ko je senat razpravljal o prednostih senatorja Adriana Paunescuja, ko je ta postal član parlamentarne komisije, ki bo sodelovala v razpravah na evropskem forumu v Strasbourgu. Obe opozicijski skupini sta prav tako kritizirali vlado ministrskega predsednika Nicolaja Vacaroiuja, češ da nima uporabnega vladnega programa in da ni dejaven.

Ko so v Romuniji še spreminjali sistem (Foto: S.Z. / TRIO)

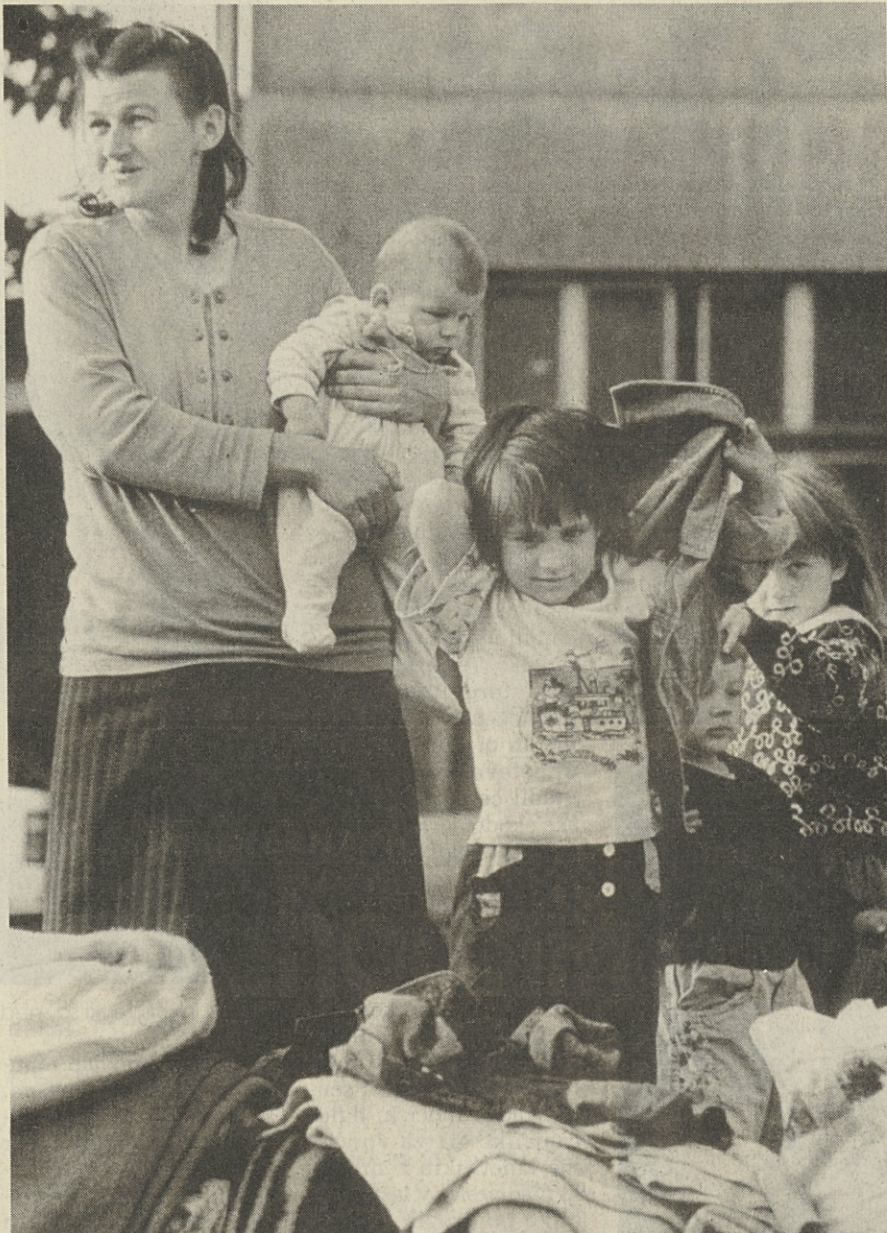
POROČILO AMNESTY INTERNATIONAL

Policaji v zahodnih državah niso angeli

Policaji niso bili le pasivni, še sami so se udeleževali rasističnih pogromov

Narascujoči val rasizma v Evropi se pozna tudi v obnašanju policijskih enot na tem področju, je sporočila organizacija Amnesty International. Ta organizacija, ki si prizadeva za spoštovanje človekovih pravic, opozarja, da se je policija v številnih zahodnih državah, namesto da bi preprečevala rasistične napade, sama udeležila teh krvavih in ponižujočih dejanj. »Poznamo primere, v katerih so nekatere hudo pretepli. Stürinajstletnemu azilantu so na primer zlomili roko, nekega motorista so pretepli; napada niso izvedle rasistične organizacije, ampak policija,« dodaja Amnesty International. »Se huje, izredna redkost je, da bi odgovornim za te napade sodili. Za to so seveda odgovorne vlade, saj ne skušajo preprečiti svojih lastnih agentov pri rasističnih napadih, ampak v družbi na splošno odpuščajo napade te vrste.« V Veliki Britaniji so žrtve policijskega mučenja vložile civilne tožbe, pri katerih so v nekaterih primerih dosegle odplačila v višini nekaj deset tisoč funtov, a policija ni priznala odgovornosti. Londona metropolitanska policija je julija leta 1991 plačala odškodnino v višini 40.000 funtov Leslieu Burnettu. Aretirali so ga zaradi domnevnega vlamljanja v avto in ga pozneje pretepli in ozmerjali s crnim nič-

vrednežem. Policija je plačala, vendar ni sprejela odgovornosti za ta napad. Na žalost taki primeri niso redki. V vseh zahodnoevropskih državah je policija vpletena v mučenja in slabo ravnanje in vse prepogosto odgovornim niso sodili. V Franciji je na primer Aissa Ihich umrl v priporu zaradi napada astme, potem ko ga je policija pretepla in mu ni dovolila uporabe zdravil. V Spaniji so arabska turista Mohammeda Hegazyja in Readaa Shiblija aretirali in pretepli, ker je eden od njih policaja ogovoril v italijanskini. Sehmusa Ukasa, turškega Kurda, so v Grciji na atenskem oddelku policije za droge hudo pretepli in mu s cigaretinim ogorom zgalili stopala in genitalije. Na vprašanje, zakaj to delajo, so policaji odvrnili, da zato, ker je Turek. Na žalost je to le nekaj od mnogih primerov rasističnih napadov policije. Amnesty International opozarja vlade, naj ostro ukrepajo proti policijskemu mučenju in zagotovijo, da se ne obnašajo na način, ki bi lahko opogumil rasistične napade v družbi. Organizacija priporoča vladam zahodnoevropskih držav, naj z odpuščanjem rasističnih policajev, kot ukrepom proti takšnemu obnašanju posameznih policistov, jasno pokažejo, da rasističnega obnašanja policije ne bodo tolerirali. (D. Z.)

Begunstvo, usoda premnogi Zemljanov. (Foto: Srđan Živulović / TRIO)

SRBIJA / IGRE OBLASTI

Vladavina Miloševića

Bo moral Čosić oditi, ker je kritiziral vožda?

NADEZDA GAČE / BEOGRAD

BEOGRAD - Mestni promet v Beogradu znova stavlja, tako kot pred volitvami. Ljudje so prisiljeni hoditi pes po zamrznjenih beograjskih ulicah, vdihavati onesnaženi zrak in nemarno gledati, kako neza- držno rastejo cene.

V takšnem vzdušju predsednik Srbije Slobodan Milošević dokazuje, kdo je pravi gospodar v hiši. Pred nekaj dnevi so se po Beogradu bliskovito razširile govorice, da je že vse pripravljeno za aretacijo Milana Panića. Seveda do aretacije ni prišlo, ker bi bilo za obalst se kako neprijetno, če bi zdaj porivali prst v oko sveta in ponujali pomlajevalne injekcije omrtvičenim opoziciji. Pravi cilj pa je bil dosežen: ustrahovati in spraviti v paniko Dobroćo Čosića.

Skoraj v istem času so v skupščini volili delegacijo za republiški svet zvezne skupščine, v kateri je 20 radikalnih predstavnikov dveh najmočnejših strank v Srbiji, ki vse tesneje sodelujeta. Volilni izid je razglašen mimo ustave, ve- ljavnih zakonov in z volitvami pridobljenih pravic. S tem je zagotovljena absolutna oblast Slobodana Miloševića v zgradbi skupščine Jugoslavije.

Zdaj je zgolj od Miloševićeve ljubeznivosti odvisno, ali bo prišlo do napo-

vedane Čosićeve zamenjave že na prvem zasedanju pravkar oblikovanega zveznega parlamenta. Čosićeve predvolilne izjave, da je treba oslabiti funkcije republiških vodij, se Čosiću zdaj vračajo ne samo v groznjah, da ga bodo zamenjali, temveč tudi v tem, da drži njegovo usodo v svojih rokah republiški predsednik.

Zelo težko je v Srbiji napovedovati, kako se bodo obnašali politiki, mislim pa, da tokrat, čeprav je vse pripravljeno, ne bo prišlo do zamenjave predsednika Jugoslavije. Vsa igra se bo končala pri nauku, ki si ga je Čosić v teh dneh nedvomno moral zapomniti, da je gospodar v teh prostorih slej ko prej Slobodan Milošević, ki dopušča marsikaj, le tega ne, da kdo dreza v njegovo oblast. Prav to heretizijo pa je napovedoval Čosić.

V nasprotju z izkušenim Čosićem si je nauk o tem, kaj sme in česa ne, veliko hitreje zapomnil Seselj, ki je naredil celo vrsto napak, vendar se ni niti enkrat samkrat dotaknil nedotakljivega Slobodana Miloševića. Seselj je seveda največ grozil Čosiću, a če je res, da je Milošević želel samo znova opozoriti, kdo je kdo v Srbiji, je pač slo za ljudsko reklo »Tresla se je gora, rodila se je miš«.

RAZDELJEVANJE BOSNE

Ko Srbi rišejo zemljevide, se zagotovo pripravlja vojna

NUJAZ HAMZA

pna lastnina, kar je samo na prvi pogled poskus ponarejanja dejstev. Zdi se, da sprico stoletnega prepričanja večina neavtohtonih prebivalcev Bosne zares in kar najbolj iskreno

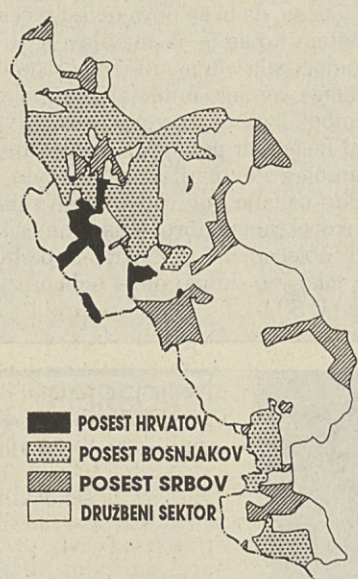
verjame, da je Bosna kot država in ozemlje samo njihovo, druga dva avtohtona naroda pa sta zgolj gosta na srbski zemlji.

Cigava pa je bila ta zemlja v resnici in kako

je večina bosanskih Srbov prišla do svoje lastne zemlje, ne da bi upoštevali tisto na silo prilasceno oziroma družbeno, pa nam na svoj način govorijo tudi nekoli-ko starejši podatki o

Zemljevid 1

Posest po katastrskih občinah

vida nikar več ne kaže, večina Bosancev in Hercegovcev pa se je ob zemljevidu smejala zaradi njegovega, tako so mislili, absurdnega pomena. Zdaj nihče od njih ne more reci, da jim vođa Srbov ni že nekaj mesecev pred začetkom vojne proti Bosni »nazorno pokazal«, kaj pripravlja in kako pravzaprav srbsko vodstvo doživlja Bosno. Na tistih področjih, ki so označe-

zbena lastnina. Bihaski Hrvati so si brezpravno prilastili, v skladu s temi zemljiškimi knjigami, tri odstotke zemljišč v družbeni lasti, Bosnjaki pet odstotkov, Srbi pa 52 odstotkov.

Ce bi sklepali po Karadžićevem zemljevidu, Srbi tudi s tem niso zadovoljni, saj skušajo razglasiti za svojo tudi tisto zemljo, ki si je ni prilastil nihče, a je v družbeni lasti kot sku-

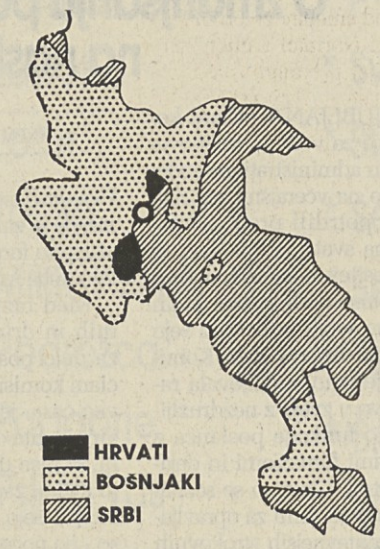
tako imenovani agrarni reformi, potem ko je bila ustanovljena kraljevina SHS. Strokovnjaki zatrjujejo, da je slo za se bolj korenit poseg kot v tedanjo SZ, nanašal pa se je na vsa področja nekdanje kraljevine, ni pa veljal za ozemlje Srbije pred letom 1912.

Takrat so nižjemu bosnaskemu plemstvu odvzeli 800.000 hektarov tako imenovane kmetijske zemlje in jo dodelili tistim kmetom, ki so bili brez zemlje, večnoma Srbom, nekaj manj pa tudi Hrvatom in Bosnjakom. Slo je za skoraj sedmino celotnega ozemlja Bosne in Hercegovine oziroma tretjino celotnih kmetijskih površin, ki so čez noč spremenile lastnika. Za hektar tako odvzete zemlje v Bosni je kraljevina SHS oskodovala placala oziroma

obljubila placati - trikrat manjšo vsoto kot na primer v Dalmaciji. Podobno se je godilo tudi večjim bosanskim zemljiškim posestnikom, katerih lastnina ni bila z ničimer omejena. Na desetisoce družin je zaradi takšne agrarne reforme prišlo na berasko palico, bilo prisiljeno zapustiti vasi in se pozneje tudi izseliti iz države. Na njihovo

vem prostoru je Beograd naselil veliko družin, ki so prišle v Bosno od drugod, največkrat iz vrst tako imenovanih Soluncev, borcev na socialni fronti.

Kljub preteklim desetletjem in petdesetletnemu »prisilni pozabi« je v Bosni ostal pri vseh treh straneh živ spomin na te dogodke, in tako je treba tudi sedanjost vojno razumeti - kot poskus dokončanja nekega zdavnaj zacetega dogajanja, kar je v teh dneh omenil Nikola Koljević, eden od vodij bosanskih Srbov. Oziroma kot poskus razčiščenja tistih sporov, ki so se začeli s prvo Jugoslavijo, in popravljanja krivic, ki jih je naredila ljudem. Nekateri mislijo, da je to laže urediti v Jugoslaviji, drugi pa - v samostojni Bosni.

Bihac po Karadiću

NOVICE

Iranski veleposlanik na obisku v Sloveniji

LJUBLJANA - Slovenski zunanji minister Lojze Peterle je v torek sprejel Mehdijsa Safarija, veleposlanika Islamske republike Iran, ki ima sedež na Dunaju in je akreditiran v Republiki Sloveniji. Ministra sta se pogovarjala o poglobitvi odnosov med državama. Iranski veleposlanik se je sestal tudi s predsednikom državnega zbora Hermanom Rigelnikom in predsednikom predsedstva Milanom Kučanom, so sporočili s slovenskega ministrstva za zunanje zadeve. Podpredsednik vlade in slovenski zunanji minister Lojze Peterle je v torek priredil tudi kosilo za vodje diplomatskih misij v Ljubljani. Ob tej priložnosti je Peterle povedal, da si želi sodelovanja z vsemi državami, ki jih zastopajo veleposlaniki. Obljubil jim je tudi vso pomoč pri nastanitvi osebja v veleposlaništvih. V imenu desetih navzočih kolegov je enake želje izrekel tudi nemški veleposlanik Günter Seibert.

Kinkel bo v Washingtonu govoril o BiH

BONN - Nemški zunanji minister Klaus Kinkel bo 3. februarja odpotoval v Washington na prvi uradni sestanek z novim ameriškim sekretarjem Warrenom Christopherjem, je sporočilo nemško zunanje ministrstvo. Pogovarjala se bosta o razmerah v nekdanji Jugoslaviji in odnosih med državama. Kinkel se bo sestal tudi z ameriškim obrambnim ministrom Lesom Aspinom in člani Kongresa. (AFP)

Grška pomoč begunskim taboriščem

SOLUN - Pet tovornjakov s človekoljubno pomočjo za begunska taborišča v Srbiji in BiH in za nekatera območja Makedonije je v torek odpotovalo iz grškega pristanišča Solun. Akcijo, ki so jo poimenovali Kavarna solidarnosti, so organizirale občinske oblasti v Solunu in Atenah. Konvoj, ki je namenjen v Kumanovo, Beograd in Sarajevo, bodo spremljali evropski poslanec Alekos Alavans in župana mest. (STA, AFP)

Nov srbski zakon o volitvah zveznih poslancev

BEOGRAD - Srbski predsednik Slobodan Milošević je v ponedeljek podpisal spremembo zakona o volitvah zveznih poslancev v zbor republik zvezne skupščine. Poslanci srbske skupščine so brez navzočnosti opozicije že konec januarja sprejeli predlog sprememb tega zakona in izbrali 20 poslancev za zbor republik zvezne skupščine. To so bili predvsem člani Socialistične stranke Srbije in Srbske radikalne stranke. V torek pa je prvič zasedal zvezni jugoslovanski parlament, na katerem naj bi Vojislav Seselj sprožil postopek za izglasovanje nezaupnice predsedniku Dobroću Čosiću. Seselj je že dolgo obljubljal, da bo Čosić prav tako propadel kot njegov premier Milan Panić. Srbska opozicija že dolgo sumi, da Seselj skupaj z Miloševićem naklepa rušenje Čosića. Dobro obveščeni krogi v Beogradu pa zatrjujejo, da sta Milošević in Seselj že rezervirala mesto premiera dosedanjemu podpredsedniku Radoju Kostiću. (D. D.)

Organizacija islamske konference o BiH

DŽEDA - Generalni sekretar Organizacije islamske konference Hamid Algabid je v ponedeljek izjavil, da bo ta organizacija najverjetneje sklicala izredno srečanje islamskega vrha, ki bo posvečeno položaju v BiH. S sedeža OIK v Džedi (Savdska Arabija) so hkrati sporočili, se bodo pogovarjali tudi o morebitnem sprejemu konkretnih ukrepov za razreševanje krize v BiH. Algabid je zaskrbljen, ker so zenevska pogajanja propadla, od posebne skupine OIK za BiH pa je zahteval, naj ukrepa v VS ZN. (AFP, STA)

Nevarnost vojne na Kosovu

PRISTINA - Albanska demokratska stranka je na torkovi tiskovni konferenci v Pristini opozorila na vse večjo nevarnost izbruha vojne na Kosovu. Zaradi srbske represije se je s Kosova odselilo že več kot 200.000 Albancev, o čemer naj bi bila seznanjena tudi Vance in Owen. Pojavlja se tudi zahteva, naj ZN pošljejo na Kosovo 4.000 pripadnikov mirovnih sil. O dogodkih na Hrvaškem pa predstavniki stranke menijo, da Hrvaška ne more biti agresor na lastnem ozemlju in da akcije hrvaske vojske podpirajo. (STA)

NOVICE

Poslanci SNS ustanovili novo poslansko skupino

LJUBLJANA - Skupina poslancev Slovenske nacionalne stranke, ki je prejšnji teden izstopila iz Jelinčičeve poslanske skupine SNS, je ustanovila svojo poslansko skupino. To je samostojna poslanska skupina, ki jo vodi poslanec Sašo Lap, je povedal član te skupine Brane Erzen. Nova poslanska skupina bo imela vse ugodnosti, ki jih imajo druge poslanske skupine. Pripravili so tudi predloge za svojo udeležbo v delovnih telesih državnega zbora, ko bodo ta oblikovana. (STA)

Ustanovitev Izobraževalne internacionale

STOCKHOLM - Na učiteljskem kongresu v glavnem mestu Švedske so januarja ustanovili novo svetovno organizacijo, Izobraževalno internacionalo (Education International), ki ima več kot 20 milijonov članov. Izobraževalna internacionala, ki je tako postala najštevilnejša svetovna poklicna organizacija zaposlenih v vzgojno-izobraževalni dejavnosti, se bo borila za gospodarske, socialne in politične pravice svojega članstva. EI - tako jo označujeta angleški zacetnici - je zagotovljeno tudi predstavniško mesto v Mednarodni organizaciji dela ter v svetovnih organih OECD, Svetovne banke in Mednarodnega denarnega sklada. Najtesneje bo sodelovala tudi s specializiranimi organizacijami Združenih narodov (Unicef in Unesco).

Enakopravni član Izobraževalne internacionale je v Stockholmu postal tudi Sindikat vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije (SVIZ).

Odprto pismo vladi

LJUBLJANA - Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam zahteva v odprtem pismu, ki ga je naslovila na vlado in parlament, naj državni zbor takoj obravnava problematiko celulozne in papirne industrije, od vlade pa, naj opredeli pomen te industrije v okviru nacionalnega interesa in s tem tudi pomen Vidma Krsko, TCP Gorican in drugih papirnic. Pergam tudi zahteva, naj vlada čimprej sprejme sanacijski program in koncept razvoja Vidma ter izdela režim postopnega prilagajanja ekološkim standardom in njegovega financiranja. Konfederacija sindikatov v obrazložitvi navaja, da je zaradi neucinkovite ekonomske politike večina te industrije že v večinski lasti tujih investitorjev.

Šolanje begunskih otrok

MARIBOR - Jožica Slana, svetovalka za vprašanja osnovnega solstva mariborske občinske skupščine, je povedala, da so v tem mestu organizirali šolanje za okoli 500 osnovnosolskih otrok iz Bosne in Hercegovine.

V dogovoru med ministrtvoma za solstvo Slovenije in BiH so uskladjili tudi učne programe ter zagotovili učbenike in druge solske potrebščine. (STA)

ŠOLSTVO / STAVKA

Vendarle skupen jezik

Vse kaže, da bo vlada ugodila zahtevam

BOSTJAN LAJOVIC

LJUBLJANA - Republiški odbor največjega solskega sindikata v Sloveniji (SVIZ), ki združuje več kot 30.000 članov, se je na včerajšnji seji odločil, kot je bilo pričakovati; če vlada ne bo izpolnila njihovih zahtev, bodo prihodnji teden, po končanih zimskih počitnicah, tri dni stavkali. Tako so potrdili voljo območnih organizacij in posameznih zavodov, ki so v zadnjih tednih odločno sporočali, da tokrat ne nameravajo popustiti, saj je učiteljstvo enotno kot že dolgo ne. Po obalnih sindikatih, ki so prvi napovedali stavko, in »Semoličevem« solskem sindikatu, je zdaj mozaik izpolnjen: če se vlada ne bo podvzela, bo stavka.

Vlada je medtem pripravila predlog, s katerim naj bi uresnicili zahteve solskih sindikatov, obravnavali pa ga bodo na jutrišnji seji.

Po tem predlogu bodo uskladjeni izhodno plačilo za 1. tarifni razred po kolektivni pogodbi za negospodarstvo z osnovno za obračun plač v državnih organih. Uskladitev velja od junija lani do januarja letos, nastalo razliko pa bodo poračunali v starih mesečnih obrokih (od februarja do

maja). Predlog hkrati predvideva, naj sindikati odstopijo od sodnega uveljavljanja zahtev za 100-odstotno izvajanje kolektivne pogodbe; poračunali bi le razlike brez obresti. Vlada je izračunala, da bi takšna rešitev pomenila približno polovico nižji strošek za državni proračun, kot če bi morali izplačevati na podlagi dobljenih tožb glede polne uveljavitve kolektivne pogodbe, ki so jih vložili sindikati. Menijo tudi, da bi jim to prineslo socialni mir. Omenjeni predlog sta že podprla dva vladna odbora: za javne zavode, ki ga vodi dr. Slavko Gaber, ter za državno ureditev in javno upravo, ki mu nacerluje Ivo Bizjak. Prevedeno v običajno vladno govorico to pomeni, da bo jutri vlada te predloge podprla in tako po vsej verjetnosti stavke ne bo. Skoraj zagotovo lahko zapisemo, da se bosta SVIZ in »Semoličev« sindikat strinjala s ponujenim, pri obalnih sindikatih pa se utege nekoliko zaplesti, saj so njihove zahteve drugačne; zahtevajo tudi obresti, zato bo dokončna odločitev znana jutri, ko se bodo po seji vlade sestali vsi sindikalisti in minister Gaber.

DRŽAVNI SVET / ZASEDANJE

Svetnike najbolj skrbi gospodarstvo

Dvanajst zakonov umaknili z dnevnega reda

MAJDA VUKELIC

LJUBLJANA - Državni svet je na včerajšnji seji prvič uporabil ustavno pravico do odločnega veta, in sicer kar v petih primerih. Tako bo moral državni zbor na prvi prihodnji seji spet razpravljati o spremenjenem zakonu o prispevkih za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kar pomeni, da bodo o določenem spornem vprašanju odločali na vsedržavnem referendumu.

Pred razpravo o posameznem zakonu (zakone je prejšnji teden sprejel državni zbor) so svetniki z dnevnega reda umaknili kar dvanajst točk, saj je slo za zakone, h katerim niso imeli pripomb.

Se pred včerajšnjo sejo, ko je bilo napovedanih kar deset primerov uporabe veta, je bilo jasno, da bo med najbolj

spornimi spremenjen zakon o prispevkih za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo in zaposlovanje (skupaj z dvema odlokom), po katerem naj bi se zvišala prispevna stopnja za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, hkrati pa naj bi se znižala prispevna stopnja za zdravstveno zavarovanje. V utemeljitvah uporabe veta zoper ta zakon so svetniki najpogostejše omenjali, da ostajajo davki in prispevki iz plac - ne glede na predlog o znižanju prispevne stopnje za zdravstveno zavarovanje, s čimer se svetniki strinjajo - med najvišjimi v Evropi in da gospodar-

stvo taksnih obremenitev ne zmore več. Hkrati se ne lotevamo pravih vzrokov gospodarske krize, ki so, kot je dejal Dagmar Suster, v tem, da znaša naš bruto družbeni proizvod 11,6 milijarde ameriških dolarjev, javna poraba v zadnjih starih mesecih pa je bila 6 milijard dolarjev.

Pri zakonu o Skladu Republike Slovenije za sukcesijo so se svetniki odločili za veto, ker po njihovem prepričanju zakon ne ureja vprašanja premoženja gospodarskih in fizičnih subjektov iz Slovenije, ki niso po lastni krivdi izgubili premoženja na ozemlju nekdanjih jugoslovanskih republik. Predlagatelj zakona je torej upošteval le premoženje federacije in njenih organizacij, ni pa upošteval in zakonsko uredil celotne gospodarske skode, ki je nastala z razpadom nekdanje države.

Zakon o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za člane sveta ni bil sprejemljiv zato, ker uvaža razlastitev občin v imenu nekih višjih interesov in ker pomeni centralizacijo moči in odločanja, ko gre za vprašanje kmetijskih zemljišč, ki niso presla v last republik po drugih predpisih. Svetniki so sodili, da nobena od nalog, ki naj

»Davki in prispevki so med najvišjimi v Evropi!« (Foto: Jože Suhadolnik /TRIO)

bi jih bili opravljali republiški skladi, ni takšna, ki je občine ne bi že doslej izvrševale kot dober gospodar.

Tudi o sodniških placah - sodnikov rednih sodišč in ustavnih sodnikov - bo moral državni svet pa ni

»Davki in prispevki so med najvišjimi v Evropi!« (Foto: Jože Suhadolnik /TRIO)

vni zbor ponovno razpravljati, saj so svetniki dali veto na oba zakona. Menili so, da se s tem ruši enoten sistem oblikovanja plač vseh delavcev, ki so plačani iz proračuna.

Državni svet pa ni uporabil veta zoper zakon o poravnavanju obveznosti in neizplačanih deviznih vlog, zakon o Skladu Republike Slovenije za razvoj in spremembe zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij.

samo posredno, torej s praviloma enigmatičnimi »komunikacijami«, obvesčali o svojih političnih odločitvah.

Novinarjem tudi očitajo, da se »ne znajo obnasati«, da delajo zmedo po parlamentarnih hodnikih in se celo nespodobno oblačijo. Obsojanja vredno, ko bo parlament natančno določil pravila igre.

Do takrat se pač ne bo mogoče izogniti sumu, da gre pri tej že nekoliko žaljivi »vojni« za popolnoma drugačne cilje - da se izvoljeni parlamentarci kolikor je mogoče izognejo nadzoru javnosti. Nic ni narobe, če politiki novinarje označujejo kot nevzgojene nevedneže in senzacija željne »mrhovinarjev«. Hudo nevarno pa postane, ko te argumente uporabijo za to, da se lahko izognejo zoprnim očem javnosti - torej volilcem, na katere se tako radi sklicujejo.

Zdi se, da bi se nova oblast v celoti (potem ko se je »sestavila« tudi ob pomoči sila »državotvorno« razpoloženega javnega mnenja) zdaj najraje cimbolj izolirala in v miru počela vse, kar hoče. Kar pomeni, da bo nespornost za novinarje čedalje več in da bodo čedalje bolj ostri. Pa ne zaradi nekorektnosti poročanja, obnašanja ali oblačenja. Za demokracijo pa tako in tako vse skupaj nima nobene zveze. (T. S.)

Javnost, politika, obleke in druge oblike demokracije

Obrobni in morda res slučajni incident z novinarji na včerajšnji seji komisije za volitve in imenovanja je značilen predvsem zato, ker ne gre za prvi primer »nesporazumov« s predstavniki javnosti v dvomesečnem mandatu novega parlamenta. Predlog, da naj bi seje delovnih teles zaprli za javnost, sicer (se) ni sprejel, kar pa se ne pomeni, da je dokončno pozabljen. Argument za »izločanje« novinarjev je, kot smo lahko slišali, »nekorektno poročanje in izkrivljanje dejstev«. Kar v določenih primerih morda celo drži.

Vendar razžaljeni politiki seveda povsem spregledajo dejstvo, da so že nekaj časa glavni vir informacij neuradnih ali poluradnih izjav, spekulacij in namigi ter novinarska sposobnost logičnega sklepanja. Celotno pretevanje volilnih izidov je na primer potekalo v tako popolni tajnosti, kot da bi bile volitve zaradi pristojne republiške komisije in politikov, ne pa zaradi državljanov in volilcev. Vlada deluje za zaprtimi vrati, nekateri ministri pa so tako rekoc »nedostopni«. Stranke so poslanec tudi ne bo dobil povračila za prevoz na delo, regresa za prehrano, dnevnice in potnih stroškov. V pravilih je zapisano, da bodo pri tem sila natančni - navzočnost bodo preverjali z računalniškimi izpiski.

domestilu za ločeno življenje (stroški stanovanja do 18 odstotkov, prehrane pa 22 odstotkov) in o povračilu stroškov za prevoz na delo. Izvedeli smo tudi, da bo za poslance na voljo 40 stanovanj v Ljubljani in da bodo po potrebi lahko uporabljali službene avtomobile. Potne naloge bodo podpisovali vodje poslanskih klubov in generalni sekretar parlamenta.

Res pa je, da bodo poslanci lahko tudi kovanjeni - za vsak dan neopravičene odsotnosti bodo izgubili enodnevno plačo. Tisti dan poslanec tudi ne bo dobil povračila za prevoz na delo, regresa za prehrano, dnevnice in potnih stroškov. V pravilih je zapisano, da bodo pri tem sila natančni - navzočnost bodo preverjali z računalniškimi izpiski.

Res pa je, da bodo poslanci lahko tudi kovanjeni - za vsak dan neopravičene odsotnosti bodo izgubili enodnevno plačo. Tisti dan poslanec tudi ne bo dobil povračila za prevoz na delo, regresa za prehrano, dnevnice in potnih stroškov. V pravilih je zapisano, da bodo pri tem sila natančni - navzočnost bodo preverjali z računalniškimi izpiski.

Res pa je, da bodo poslanci lahko tudi kovanjeni - za vsak dan neopravičene odsotnosti bodo izgubili enodnevno plačo. Tisti dan poslanec tudi ne bo dobil povračila za prevoz na delo, regresa za prehrano, dnevnice in potnih stroškov. V pravilih je zapisano, da bodo pri tem sila natančni - navzočnost bodo preverjali z računalniškimi izpiski.

Res pa je, da bodo poslanci lahko tudi kovanjeni - za vsak dan neopravičene odsotnosti bodo izgubili enodnevno plačo. Tisti dan poslanec tudi ne bo dobil povračila za prevoz na delo, regresa za prehrano, dnevnice in potnih stroškov. V pravilih je zapisano, da bodo pri tem sila natančni - navzočnost bodo preverjali z računalniškimi izpiski.

DRŽAVNI ZBOR / POSLANSKE PLAČE

Dodatki zagotovljeni

Če dobre plače poslance varujejo pred korupcijo, potem bodo slovenski parlamentarci zagotovo poštteni

TANJA STARIC

LJUBLJANA - Prva plača, ki so jo dobili poslanci slovenskega parlamenta, znaša približno 150.000 tolarjev. Seveda je to samo osnovni znesek, h kateremu bodo kasneje dodali se različne dodatke, regrese, nadomestila in podobne običajne »ugodnosti«. O predlogu, da naj bi bile poslanske plače za 20 odstotkov nižje, bo pristojna komisija za volitve in imenovanja odločala na prihodnji seji. Kljub temu pa preprosto izračun pokaze, da bo tudi pri 20-odstotnem »znizanju« poslanec na mesec dobil tolarško plačo v višini približno 2500 nemških mark. Zakon določa, da lahko z drugimi dodatki bolj delavni parlamentarci svoje mesečne prihodke povečajo tudi za 100 odstotkov. Najvišji funkcionarji

(in najbolj delavni) bodo tako lahko na mesec zaslužili tudi 5000 mark v tolarški protivrednosti.

Dodatke bodo dobili tisti poslanci, ki bodo člani delovnih komisij. Po enem od predlogov naj bi denar dobilo kar vseh devet članov, po drugem pa samo predsednik in podpredsednik. Ni se jasno, ali bodo v vsaki komisiji zastopane vse stranke. Če bo ta predlog sprejet, bodo poslanci manjših strank (SDSS, DS, Zeleni) v petih ali šestih komisijah. Če bodo za delo v vsaki od komisij tudi placni, bo njihovo življenje sicer naporno, vendar pa bo njihov trud dobesedno »bogato poplačan«.

Poslanci se dogovarjajo

tudi o »mesečnem pavsalnem znesku za pokrivanje stroškov pri delu v svoji volilni enoti«. Ta naj bi znašal po eni različici 72.000 tolarjev, po drugi pa 45.000 tolarjev ali 25 odstotkov poslanceve plače. Na včerajšnji seji komisije za volitve in imenovanja so se dogovorili se o regresu za letni dopust »v višini mesečne plače«, o regresu za prehrano med delom »v višini 10 odstotkov povprečne mesečne plače v gospodarstvu«, o povračilih stroškov prenočevanja (če si bo poslanec omissil bivanje v hotelu najvišje kategorije, mu bo država »pokrila« 87,4 odstotka stroškov), o kilometrini (v višini 30 odstotkov cene super bencina), o na-

PARLAMENT / KVIAZ

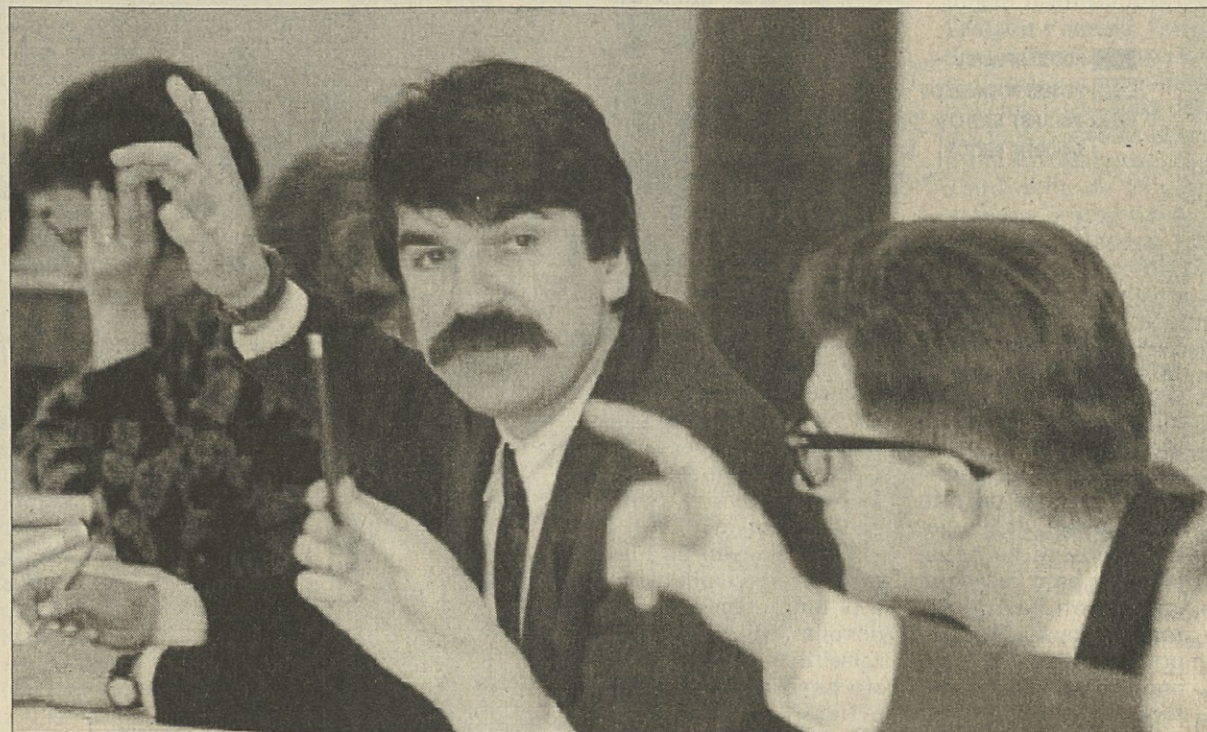
O zmanjšanju poslanskih plač šele na naslednji seji

ANEMARI KEKEC

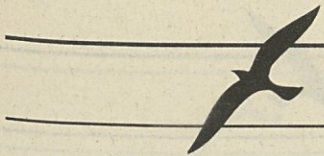
LJUBLJANA - Člani komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve so na včerajšnji seji najprej potrdili predloge sodnega sveta za izvolitev in razrešitev nekaterih sodnikov temeljnih sodišč, ki jih bo na svojo prihodnjo sejo uvrstil državni zbor. Komisija je nato nadaljevala razpravo v zvezi z nezdružljivostjo funkcije poslanca z drugimi funkcijami in dejavnostmi. Člani so se seznanili s prošnjami za opravljanje zahtevnejših strokovnih del, ki so jih na komisijo naslovili Leo Seserko, Vladimir Topler, Lev Kreft, Ciril Ribičič, Janez Kopac in Ivan

Oman. Ivan Pucnik je menil, da je zakon o poslancih ohlapno formuliran in bi ga bilo treba zato spremeniti. Med razpravo o »gmo-tinih in drugih« razmerah za delo poslancev, ki so ji člani komisije namenili največ časa, je prislo tudi do »incidenta«, saj so novinarji, ki niso dobili gradiva za to točko, zapustili sejno sobo. Na sejo so se vrnili, ko so - po pogovoru s predsednikom komisije Tonetom Anderlicem - gradiva vendarle dobili. Sicer pa je komisija ugotavljala, kako pre-

mostiti prehodno obdobje, ko poslanec iz oddaljenih krajev se niso na voljo službena stanovanja. Komisija je obravnavala tudi vprašanje pisam poslancev po posameznih volilnih enotah. V zvezi s tem vprašanjem bodo svoja mnenja najprej posredovali poslanski klub. Ob koncu so razpravljali tudi o prošnjah nekaterih bivših skupščinskih poslancev, med njimi Antona Tomazica, ki meni, da bi lahko postal ustavni sodnik. Komisija je ugotovila, da prošnji ne more ugoditi, saj je za imenovanje sodnikov pristojen samo predsednik republike.

Poslanci hočejo natančno določena pravila igre (FOTO: Jože Suhadolnik/TRIO)

REFERENDUM / PO PEKOČEM HAIDERJEVEM PORAZU JE AVSTRIJA ZADIHALA

Zmaga strpnosti

Haider kljub neuspehu vztraja pri svoji restriktivni politiki do tujcev

IVAN LUKAN

CELOVEC/DUNAJ - Neuspeh Haiderjevega referendumu proti tujcem je po vsej Avstriji pozitivno odmeval. Najvidnejši predstavniki države na čelu s predsednikom Klestilom, zastopniki strank, Cerkev, ter ostali vplivni dejavniki avstrijske družbe so rezultat sprejeli z olajšanjem, soglasna pa je bila tudi ocena, da gre za hud osebnostni politični Haiderjev poraz, ki si je sprva pričakoval milijon podpisov.

Uradni izid: referendum je podpisalo samo 417.278 oseb ali 7, 37 odstotkov od skupno 5, 6 milijona volilnih upravičencev! Formalno je referendum kljub slabi udeležbi uspel, ker mora avstrijski parlament obravnavati vsako ljudsko zahtevo z več kot 100.000 podpisov.

Haider kljub porazu vztraja pri svoji politiki proti tujcem. Napovedal je, da ne bo »niti za milimeter« popustil. Takoj po uradni objavi rezultatov je zahteval poseben parlamentarni odbor, ki naj bi obravnaval zahteve referendumu proti tujcem. O porazu ni zelel kaj slisati, dejal je samo, da si je pričakoval več podpisov. Ponovno pa je za svoj neuspeh ob-

tožil vse tiste, ki so si vzeli demokratično pravico in ki so aktivno nastopali proti referendumu.

Zvezni predsednik Thomas Klestil kot tudi kancler Franz Vranitzky sta izid referendumu komentirala kot »pomemben znak avstrijskega prebivalstva«. Klestil je temu dodal, da sedaj pričakuje stvarno obravnavo vprašanja tujcev v Avstriji in pozval k širokem konsenzu političnih strank.

Notranji minister Franz Loschnak je poudaril, da je referendum potekal po predpisih ter zavrnil vse trditve svobodnjakov, po katerih naj bi prišlo do oviranja referendumu. Predsednik Ljudske stranke Erhard Busek je v prvi reakciji zavrnil Haiderjevo zahtevo po posebnem parlamentarnem odboru, k izidu referendumu pa je dejal, da so volilci dokazali, da se ne dajo zlorabiti za namene, ki so Haiderju po volji.

Skof Kuntner je poudaril, da je treba upoštevati strah občanov, ki so referendum podpisali, predsednica katoliške akcije, Petrik, pa je izid ocenila kot »zmago razuma in strpnosti«.

Analiza rezultatov,

Tako je Haider pred časom slavil volilno zmago na Koroškem

razčlenjena po zveznih deželah kaže, da je Haider s 13, 37 odstotka procentualno se najbolj odrezal na Koroškem, kjer je nacionalizem se vedno najbolj prisoten. Toda v primerjavi z deželnozborskimi in državnoborskimi volitvami je tudi ta rezultat zanj porazen. Izgubil je vsakega drugega volilca, ki ga je volil leta 1989 oz. leta 1990!

Na dvojezičnem območju Koroške oz. v pretežno slovenskih obci-

nah je bojkot skorajda popolnoma uspel. Skoraj senzacionalen je rezultat v občini Sele, kjer je Haiderjev referendum podpisalo celih pet (!) oseb oz. 0, 86 odstotka vseh volilnih upravičencev.

Zvezni deželi Koroski sledijo Zgornja Avstrija z 9, 0 odstotka. Dunaj (8, 86 %), Salzburg (7, 37), Štajerska (6, 49 %), Predarlška (6, 33), Tirolska (4, 97 %). Gradščanska (4, 67) in Nižja Avstrija (4, 57 %).

CELOVEC

O deželni razstavi ni še nič določenega

CELOVEC - Clani koroške deželne vlade tudi na včerajšnji izredni seji niso sprejeli dokončno odločitev o deželni razstavi, ki naj bi bila leta 1995 v Hüttenbergu v okraju Sentvid ob Glinji. Za realizacijo razstave se potegujeta koroški arhitekt prof. Günther Domenig in znani podjetnik Robert Rogner. Domenig je predložil projekt s teziščem na kulturnem področju, Rogner pa je izdelal koncept, ki gradi na gospodarskih temeljih.

Socialdemokratski clani v deželni vladi, na čelu s kulturnim referentom Ambrozyjem, so bolj naklonjeni gospodarsko usmerjenim projektom. Ljudska stranka z deželnim gla-

varjem Zernattom ter svobodnjaki pa projektom, ki ga je predložil prof. Domenig.

Dokončna odločitev, kdo bo dobil nalog za realizacijo deželne razstave, bo po napovedi Zernatta padla na seji koroške deželne vlade dne 23. februarja letos. Do tedaj naj bi oba kandidata predložila dodatne podlage. Poleg tega bodo pristojni oddelki pri Uradu deželne vlade preverili gospodarsko plat obeh ponudb.

Tako Zernatto kot Ambrozij sta poudarila, da si prizadevata za konsenzualno rešitev problema, saj nobena stranka ne želi sama prevzeti politično odgovornost za projekt, ki bo stal skoraj 200 milijonov silingov.

DUNAJ

Sicilska mafija prodira v Avstrijo

Sicilsko podjetje si je skušalo zagotoviti gradnjo metreja

Avstriji gre dobro

DUNAJ - Avstrija je v preteklih desetletjih največ profitirala od procesa evropskega združevanja, ugotavlja dunajski Institut za višje studije (IHS) v raziskavi za Bank Austria. Tako se je na primer povprečni družbeni bruto proizvod, preračunan na vsakega posameznega Avstrijca, v treh desetletjih kar za šestkrat povešal - od 3.088 dolarjev (1960) na 17.867 dolarjev (1991). Najboljše se je Avstrija v tem času odrezala glede gospodarske rasti - v povprečju 6, 02 odstotka - ugotavlja IHS. (I.S.)

DUNAJ - Italijanska mafija ima svoje prste v avstrijski gradbeni industriji. To je potrdil tudi Michael Sika, avstrijski generalni direktor za javno varnost, ko sta zelenoalternativna politika Peter Pilz (vodja Zelenih) in Rudi Anschober (parlamentarni poslanec) konec preteklega tedna obvestila dejavnost o sumljivih okoliscinah v zvezi z gradnjo dunajske podzemne železnice. Po njunih informacijah se je na razpis gradbenih del javilo sicilsko gradbeno podjetje »Costanzo«, proti kateremu v Italiji že nekaj časa potekajo preiskave zaradi povezav z mafijo. (I.S.)

Katalog odprtih vprašanj pred pristopom k Evropi

DUNAJ - Sestero ekoloških organizacij - najbolj znani med njimi sta World Wildlife Fund in Greenpeace je v ponedeljek skupaj z vrsto uglednih avstrijskih strokovnjakov dunajski zvezni vladi predalo katalog z 200 odprtimi vprašanji v zvezi z integracijo Avstrije v Evropsko skupnost (ES). Pri tem izhajajo iz nacelnega vprašanja, ali bodo ostali avstrijski standardi za varstvo okolja po integraciji ohranjeni oziroma ali bo (in v kolikšni meri bo)

prislo do tozadevnih sprememb. Vprašanja ekologov se dotikajo tako problemov splosne demokracije kot tudi agrarnih in klasičnih ekoloških problemov. Vprašanja se na primer glasijo: S kakšnimi zakonskimi ukrepi misli vlada preprečiti padec nivoja pri zaščiti okolja po integraciji v ES?

Ekološka združenja so izrazila tudi željo po sodelovanju pri pogajanjih z ES. Njihovo stališče do avstrijskega pristopa k ES naj bi bilo

odvisno od odgovorov zvezne vlade na zastavljena vprašanja. Vendar ze ob prezentaciji kataloga niso pri rivali, da med ekološkimi organizacijami obstajajo veliki pomisleki glede ES in zlasti glede tozadevne pogajalske politike avstrijske vlade. Ugledni avstrijski ekolog Bernd Lötsch pa je orisal želje gibanja za varstvo okolja takole: »Od vlade zahtevamo, da začne v okviru ES prednjaciti z ukrepi za varstvo in za sanacijo okolja.«

Analiza volilnih izidov še ni končana

DUNAJ - Prvi dan po zaključku svobodnjanskega referendumu o tujcih so strokovnjaki že podali analizo o njegovem poteku. Statistika ne potrjuje povezave med prisotnostjo tujcev in izjemno podporo za referendum v posameznih regijah in okrajih. Uspešno je potekal zlasti tam, kjer ima svobodnjaska stranka (FPÖ) dobro infrastrukturo.

Politologi so pri referendumu zasledili mocne razlike med rezultati v mestih, kjer je dobil več podpore kot v zveznem povprečju, in rezultati na podeželju, kjer je bila podpora podpovprečna. Analize po volilno-statističnih kriterijih pa so pokazale (za socialdemokrate) vznemirljivo dejstvo, da je prebivalstvo v okrajih, kjer vodi SPÖ, v znatno večji meri podpisalo referendum proti tujcem kot pa prebivalstvo okrajev s politično večino ÖVP. To se je pokazalo tudi v samem glavnem mestu Dunaju.

NOVICE

»Elektronska« vzhodna meja

DUNAJ - Tudi avstrijska vojska že nekaj časa v največji tajnosti preizkusa elektronske naprave za nadzor zelene meje na Gradiscanskem. To so zdaj potrdili predstavniki obrambnega ministrstva, ne da bi točneje navedli, za kakšne naprave gre. Preizkušnjo in pozneje predvideno uporabo elektronskih čuvajev utemeljujejo s pomanjkanjem osebja (mejo že več kot dve leti čuvajo odredi avstrijske vojske, po navadi rekruti). Kljub tajnosti se je zvedelo, kako naj bi bila opremljena bodoča elektronska meja: z infrardečimi detektorji, radarskimi napravami in senzorji za zasledovanje premikov. Podobne naprave (deloma se iz opreme nekdanje vzhodnonemške ljudske armade) uporabljajo tudi na današnji nemški vzhodni meji.(I.S.)

Dvojezični vrtec tudi v občini Suha

CELOVEC - Potem ko so pred dnevi v glavni soli v Pliberku odprli dvojezični otroški vrtec, je sedaj zagotovila dežela Koroška tudi denar za gradnjo otroškega vrta tudi v sosedni občini Suha. Stroški za gradnjo bodo znasali okoli 8 milijonov silingov, gradbena dela pa naj bi bila zaključena še jeseni letos. Koliko bo dvojezičnih skupin, bo odvisno od števila prijav.

Zveza vstopila v Nacionalni park »Visoke Ture«

MALLNITZ - Nacionalni park »Visoke Ture« je dobil novega člana. Zveznim deželam Koroski, Salzburgu in Tirolski se je pridružila država, torej republika Avstrija, ki bo odslej v svetu nacionalnega parka zastopana s sedežem in glasom. To so sklenili na zadnjem zasedanju tega gremija, kateremu predseduje koroški svetnik za varstvo okolja Herbert Schiller. Seje se je prvič udeležila tudi avstrijska ministrica za okolje Maria Rauch-Kallat, ki je izjavila, da bo uradni vstop države 6. maja letos ob priliki zasedanja deželnih glavarjev Salzburga, Koroške in Tirolske. Rauch-Kallat je dalje poudarila, da je država za nacionalni park »Visoke Ture« prispevala 138 milijonov silingov.

Predsednik Kazahstana na obisku v Avstriji

DUNAJ - Na dvodnevni obisk je včeraj popoldne prispel predsednik Kazahstana Nazarbajev. Gost iz bivše sovjetske republike bo imel pogovore z zveznim predsednikom Klestilom, kanclerjem Vranitzkyem ter predsednikom Zvezne gospodarske zbornice Katschtalerjem. Državi Avstrija in Kazahstan sta navezali tesnejše stike leta 1991 ob priliki realizacije vesoljskega projekta »Avstromir«, pri katerem je sodeloval prvi avstrijski kozmonavt Franz Vichböck.

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec	* Grabštanj	* Rožek	* Šmihelj/Pliberk
* Beljak	* Hodiše	* Selo pri Škocijanu	* Št. Ilj
* Bekštanj	* Kotmara vas		* Št. Primož
* Bilčovs	* Labot	* Svatne	* Štruga
* Bistrica ob Zilji	* Loče	* Šteben	* Tinje
* Brnca	* Ločilo	* Šentilj	* Velikovec
* Borovlje	* Miklavčevo	* Šentjakob	* Vernberk
* Čajna	* Področca	* Škocijan	* Vrba
* Galicija	* Podgorje	* Šmarjeta v Rožu	* Železna Kapla
* Globasnica	* Psinja vas	* Šmohor	* Žrelec
* Goselna vas	* Podklošter		

PRIREDITVE

Cetrtek, 4. februarja 1993

CELOVEC
Modestov dom: ob 19.00 - Evropska skupnost in mladina, predava dr. Wolf Burian (Trgovska zbornica).

VRBA OB VRBSKEM JEZERU
Casineum: ob 20.00 - Johnny Griffin Quartet.

Petek, 5. februarja 1993

CELOVEC
Modestov dom: ob 9.00 - Seminar Kmeckoizobraževalne skupnosti (KIS) o kakovostnem južnokoroškem zganju.

GLOBASNICA
Gostilna pri Steklunu: ob 19.30 - Večer pesmi in popevk.

NOVICE

Ginekolog nehoče okužil pacientko s hepatitisom B

LONDON - Med cesarskim rezom v Staffordski porodnišnici je neki ginekolog okužil svojo pacientko z virusom hepatitisa B. Zdravnik je ugotovil, da je zdravi prenašalec te nalezljive bolezni, potem ko je njegova pacientka zbolela. V Veliki Britaniji vsako leto zbolijo za hepatitisom B 500 oseb, cepljenje pa ni obvezno niti za zdravstvene delavce.

Marca pop koncert na Južnem tečaju

TOKIO - Japonski pop glasbenik Yasunori Sugawara bo 26. marca organiziral koncert na južnem tečaju. Glasbenik je znan za svoje koncerte v korist beguncev in drugih trpečih. Tokrat se bo z 20 poslušalci podal na tako zahtevno pot, da bi njegov poziv za mir in ekološko ravnovesje antarktični vetrovi raznesli po vsem svetu.

Tokio: eksplozija plina terjala 4 življenja

TOKIO - Stiri delavci so v japonskem glavnem mestu izgubili življenje, ker je eksplodiral metan v 27 metrov globokem predoru, kjer so popravljali vodno omrežje. Dva delavca sta umrla takoj, dva pa zaradi prepozna ukrepanja, saj so nesrečo prijavili z večurno zamudo, ker delavci niso bili prijavljeni na uradu za delo.

V enem popoldnevu posilil 6 Japonk

RIM - Agenti letkega oddelka rimske kvesture so aretirali nasilneza, ki je prejšnjo nedeljo v enem popoldnevu posilil šest japonk. To je 34-letni Shakeri Kavaki Ali Hosain, iranski učitelj japonske borbene veščine Tae Kwon Do. Turistkinje je spoznal na Piazzii di Spagna in jih povabil domov na tipično italijansko kosilo, ker je brezhibno govoril japonsko in se predstavil kot Italijan. Tu jih je zaprl v sobo, jim grozil s samurajskim mečem in drugo za drugo posilil. Zenske so kasneje vso zadevo prijavile policiji, ki je izsledila in aretirala nasilneza in nekega njegovega učenca, ki pa je le pazil, da ne bi katera zenska zbežala njegovemu učitelju.

Ulovili orjaškega jeseterja kar 53 kilogramov kaviarja

TEHERAN - Iranski ribiči so v Kaspiškem jezeru ulovili orjaškega jeseterja, pravega trofejnega velikan, ki je bil dolg 3, 55 metra in je tehtal kar 315 kilogramov. Radio Teheran je sporočil, da so iz trupa izcedili kar 53 kilogramov kaviarja (jeseterskih iker).

Končala v delovnem taborišču ker sta pojedla redke fazane

PEKING - Zhong Gang in njegova zaročenka Ma Dongmei sta bila obsojena na pet in tri leta zapora v nekem delovnem taborišču, ker sta v pekinskem zivalskem vrtu ubila tri redke fazane in jih nato doma spekla in pojedla.

V Avstraliji se je začel homoseksualni pust

SYDNEY - Predsinocnjim se je v avstralskem Sydneyju začel 16. homoseksualski in lezbijski pust, ki se bo končal 27. februarja z mimohodom alegoričnih vozov in maksizakusko. Začetku pusta je v mestni četrti Darlinghurst prisotnovalo 1500 oseb. Tudi letos bodo ob zabavi precejšnjo skrb posvetili vzgoji in preventivi, ki naj prepreči okužbo z aidsom.

V litovsko Klopeido priplula ladja pomoči

VILNIUS - V litovsko Klopeido je priplula italijanska ladja, ki je natovljena s krmo za živino. To je prva pošiljka 5.280 ton od skupnih 57.750 ton italijanske pomoči Litvi. Krmo bodo prodali kmetom po nadzorovani ceni, izkupicek bodo porabili v družbene namene.

Obešjaške stave v indijskem Ahmedabadu

NEW DELHI - Ze nekaj dni so v teku v indijskem Ahmedabadu prave obešjaške stave, saj se tu ljudje ne poslužujejo konjskih in pasjih tekem, temveč stavijo na »rezultate« krvavih spopadov med muslimanskimi in hindujskimi verskimi skrajneži.

Te stave so se podvojile od prejšnjega petka, ko v eksploziji dveh ročnih bomb ni bil nihče ranjen.

FILIPINI / OGNJENIK JE BRUHAL

Mayon grozi prebivalstvu*12 smrtnih žrtev in splošen preplah*

MANILA - Ognjenik Mayon se je po devetih letih ponovno prebudil in filipinsko prebivalstvo zopet živi v strahu. Dejavnost ognjenika, ki leži v provinci Albay, kakoli 320 kilometrov jugovzhodno od Manile, je bila tokrat kratka, saj je bruhanje trajalo slabe pol ure, vendar bi bila po mnenju filipinskih vulkanologov to lahko le napoved prave katastrofe, kakršno je leta 1991 povzročila eksplozija vulkana Pinatubo.

Tedaj je eksplozija

terjala 800 cloveskih življenj, včeraj pa je Mayon ze terjäl 12 življenj, trideset ljudi je ranjenih, tri turiste, dva Nemca in enega Izraelca, pa pogresajo. Filipini so, kot znano, vulkansko področje in kot tako privabljajo tudi številne turiste z vsega sveta.

Pepel včerajšnjega bruhanja je padel na dokaj gosto naseljeno območje in povzročil paniko med prebivalstvom. Ljudje so začeli bežati, tako kot leta 1991, ko se je zaradi bru-

ganha Pinatuba razbežalo 30 tisoč prebivalcev osrednjih Filipinov in 16 tisoč ameriških vojakov z oporišča Clark.

Bruhanje Pinatuba in potresni sunki, ki so mu sledili, so seveda povzročili ogromno škodo filipinskemu gospodarstvu in se predvsem kmetijstvu.

Tisoči prebivalcev so ostali brez hiše, pepel je prekril ogromno kmetijsko površino, ki so jo monsunska deževja spreminila v blato, veliki predeli države so bili dolgo časa nedostopni. Mnogoča brezdolceva se je namestila v Manili in izropala trgovine z jestvinami, tako da je morala policija odločno poseči, da je vzpostavila red.

Vendar so posledice tega naravnega pojava zaznali še mnogo dlje. Pepel naj bi v visokih slojih atmosfere povzročil znatne klimatske spremembe, o katerih so strokovnjaki dolgo razpravljali.

Tako so francoski znanstveniki menili, da je Pinatubo eden izmed »krivcev« za luknjo v ozonu, njihovi ameriški kolegi pa so menili, da je prav ta dogodek ublažil postopno segrevanje zemeljske oble. Nekateri se danes pripisujejo Pinatubo vse naravne pojave. Dejansko Pinatubo sedaj miruje, strahu pred izbruhi vulkanov pa je na Filipinih še veliko.

VATIKAN / K MEJAM MIRU IN ČLOVEŠKE SOLIDARNOSTI

Deseto papeževo potovanje v tragično stvarnost Afrike*Po Beninu in Ugandi bo papež obiskal tudi šariatski Sudan*

VATIKAN - Tokratno ze deseto papeževo potovanje v Afriko bo imele za cilj doseči meje miru in človeške solidarnosti v treh državah, kjer so katolici pretrpeli težke tragedije. Je pa tudi prvi papežev obisk v neko državo, kjer vlada v celoti koransko pravo (saria), po Beninu in Ugandi bo namreč papež obiskal tudi integralistični Sudan in v glavnem mestu Kartumu 10. februarja daroval sveto maso.

Osem dni bo trajal ta obisk v tako različnih državah. Benin in Uganda se nista prebolela vedesetletnih diktatur. V prvem bo papež med svojim dvodnevnim obiskom spregovoril predvsem katolicanom, a se bo

v Cotonouju sestal tudi s pristasi afriške animistične sekte vuduja, v Parakouju pa s predstavniki muslimanske manjšine. Papež Janez Pavel II. je ze bil v Beninu leta 1982, a le v glavnem mestu, tokrat se bo

soočil s podezeljem in z raznolikostjo te države. Najdlje se bo zadržal v Ugandi, saj si bo v petih dneh po dolgem in po čez ogledal to državo, ki jo med drugim pesti najvišji odstotek seropozitivnih in okuženih z aidsom.

Tu je ob večini katolicanov precejšnja prisotnost anglikancev, tako da bo njegov pastoralni obisk zadobil ekumenske značilnosti. Kot razumljivo pa vlada največje zanimanje za deveturni obisk v Kartumu.

BENIN

Leži v Zahodni Afriki ob Atlantskem oceanu in meji z Nigrom, Nigerijo in Togom. Meri 112.622 kv. km, po popisu iz leta 1979 šteje 4.890.000 prebivalcev. Prestolnica je Porto Novo s 164 tisoč prebivalci. Uradni jezik je francosčina. V državi je 670 tisoč katolicanov, večina prebivalstva pa je animistične vere. Družbeni proizvod je 389 dolarjev po prebivalcu. 76, 6 odst. prebivalcev je nepismenih.

UGANDA

Država Vzhodne Afrike, med Kenijo, Tanzanijo, Zairejem in Sudanom, meri 241.038 kv. km, od katerih 44 tisoč Viktorijinega jezera. Prebivalstvo: okoli 15 milijonov. 40 odstotkov je katolicanov. Uganda je država z največjim številom obolenih za Aidsom na svetu: 230 tisoč. Na vzhodu in na severu delujejo gverilski v in roparske skupine. V 70. letih je država preživela krvoločno diktaturo Idiija Amina - Dada.

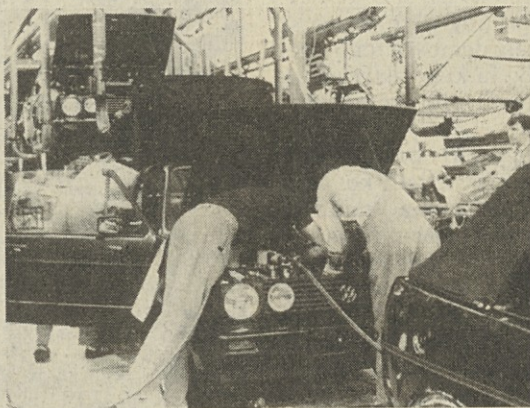
SUDAN

Država afriškega roga meri 2.505.813 kv. km. Prebivalcev je 24 milijonov, na severu arabci, na jugu crnci. Uradni jezik je arabščina; na jugu govori krajevne jezike. 73 odstotkov prebivalcev je muslimanov (sunitov), samo 6 odstotkov katolicanov. Državo vodi vojska vlada, ki je prišla na oblast z državnim udarom leta 1989. Sudan obtožujejo, da daje zatočišče islamskim teroristom, zato Zahod državi ne pomaga.

NEMČIJA / KRIZA AVTOMOBILSKE INDUSTRIJE

Upočasnili so tekoče trakove

PETRA KAMINSKY, DPA

FRANKFURT (DPA) - Tekoči trakovi v nemških avtomobilskih tovarnah tečejo počasneje in casopisje poroča o alarmih z vseh strani. "Se vec skrajšanih delovnih izmen v Volkswagnovih obratih v Emdenu" ali "Place pri Mercedes-Benzu strmoglavile".

Pet izmed šestih glavnih izdelovalcev avtomobilov v Nemčiji - VW/Audi, Mercedes, Ford, Opel in Porsche - nacrtuje v letosnjem letu zacasno zapiranje obratov ali skrajšanje delovnih izmen. Samo m. nchenskemu BMW se je posrecilo, da se je do slej izognil taksnim ukrepom.

Najvecji evropski izdelovalec avtomobilov VW, ki v Nemčiji reze kruh 121 tisočim delavcem, namerava zacasno zapreti obrate v svoji največji tovarni v Wolfsburgu. Delovne izmene pa so ze skrajšali v njegovih podružničnih obratih v Emdenu, Kasslu in Hannoveru. Pri VW imajo ze dolgo pripravljen nacrt, da bi stevilo zaposlenih zmanjšali za 12.500 delavcev, zdaj pa je družba odpuščanje delovne sile pospeshila. Audi, uspešna podružnica VW, namerava stevilo 37.500 zaposlenih letos zmanjšati za največ 4000. V Stuttgartu, kjer Mercedes-Benz ze čuti konkurenco vitkih beam-vejev, nameravajo stevilo zaposlenih do konca leta 1994 zmanjšati za 27 tisoč. Letos januarja so nekateri izmed 380 tisoč delavcev ze poslali v skrajšane izmene.

Po osmih letih razcveta, v katerih so bili izdelovalci avtomobilov

komaj kos povprasevanju, je krizo v avtomobilski industriji toliko bridkeje cutiti. Leta 1992 je bila proizvodnja sicer se na ravni prejšnjega leta (4, 7 milijona vozil), toda novih naročil je cedalje manj, neprodanih avtomobilov cedalje vec, nasicen je tudi trg z rabljenimi vozili.

"Tudi pri nas bi se moralo zaceti restrukturiranje, kakrsnega se je ze davno lotila tuja konkurenca," je izjavil Winfried Grzenia, tiskovni predstavnik zdruzenja nemške avtomobilske industrije (VDA). S strukturnimi spremembami je imel v mislih manjše stevilo zaposlenih in vecjo produktivnost. Grzenia je se opozoril, da ni samo manjše povprasevanje vzrok krize. "Nasa moc je kakovost, a nasa sibka tocka stroški."

Po analizah kolnskega ekonomskega raziskovalnega instituta IW je Nemčija, kjer je zgoscene največ avtomobilske industrije, najdražje proizvodno območje na svetu. Leta 1991 so stroški za place v nemški industriji presegli 40 DEM

na uro. Zaposleni so sicer prejeli samo 21, 7 DEM, torej malce manj kot na Japonskem (22, 6 DEM), toda nemski delavec dobi na racun socialnega zavarovanja, nadomestila med dopustom in drugih socialnih ugodnosti se 18, 75 DEM (na Japonskem samo 7, 06 DEM). V preteklosti so v Nemčiji tako visoke place upravičili z visoko produktivnostjo. Toda na tem področju sta Nemce ujeli Francija in Velika Britanija, ki

sta tudi veliki izdelovalki avtomobilov. Pri VDA gladko menijo, da so se konkurenti v Evropi, Japonski in ZDA hitreje kot nemski izdelovalci avtomobilov odzvali mednarodnim gibanjem.

Medtem ko se je konkurenca ukvarjala z restrukturiranjem, je avtomobilska industrija v nekdani Zahodni Nemčiji dobila pozitivno injekcijo: nekdanja Vzhodna Nemčija je propadla in na novem trgu s 17 milijoni prebivalcev je zacvetela prodaja avtomobilov. Tega razcveta je zdaj konec in avtomobilska industrija čuti z vseh strani neba hladen pis konkurence.

Na kocki pa ni samo prihodnost nemške avtomobilske industrije, temvec tudi blaginja vse dezele: ce upoštevamo dobavitelje rezervnih delov, prodajo mrezo in servise, v avtomobilski industriji ustvarijo eno petino nemškega nacionalnega proizvoda, eno izmed šestih delovnih mest pa je posredno ali neposredno odvisno od avtomobilov.

AFRIKA

Islam glavna ovira krščanstvu

ELOISA GATTINARO, ANSA

RIM - Islam je nedvomno tradicionalni in glavni antagonist krščanstva v Afriki. Ce je bilo Cerkev lahko pokristjaniti »crne pogane«, pa ji to ni uspelo z islamiziranim crnskim prebivalstvom, se manj pa z arabskimi potomci.

V I. stoletju se je krščanstvo razširilo na skoraj ves Egipt in je ob padcu zahodnega rimskega cesarstva stelo ze ogromno privrzenecv v vsej severni Afriki. Krščansko ekspanzijo pa je zavrl islam, ki je z zavzetjem severne Afrike v VII. stoletju skoraj zbrisal s tega območja krščansko prisotnost. Islamu gre se ta zasluga, da je prvi prekinil kulturno izolacijo crne celine južno od Sahare. Sirjenje moha-

medanske vere v subsaharskem sahelskem pasu od Mavretanije do Sudana je dobilo novega zagona v XI. stoletju z vsevecimi trgovskimi stiki med severno in subsaharsko Afriko. Uspehu mohamedanstva je nedvomno botrovalo dejstvo, da islam ni bil v tako kricecem nasprotju s temelji poganskimisticnega verovanja kot krščanstvo, saj je dopuščal poligamijo in mu je uspelo uresniciti cudne oblike sincritizma, tako da so v afriškem islamu prisotne prvine prastarega poganskega verovanja vključno z infibulacijo in klitoriscektomijo (zašitje noznice in odstranitev scegetavka).

Krščanstvo se je zacelo ponovno siriti v XV.

stoletju s prihodom portugalskih in spanskih zavojevalcev. Dodatni in dokončni zagon evangelizacij pa so dala kolonialna osvajanja v XVI. in XIX. stoletju. V tem obdobju pa islam ni miroval in po vsemu sodeč je bil se uspesnejši od krščanstva, ker ni imel tako izrazitega osvajalnega in kolonialisticega pecata. Prav po zaslugi afriškega islama je prihajalo do uporov proti kolonialni oblasti. Najhujsi je bil leta 1881 v Sudanu, ko se je Mohamed Ahmed proglasil za Mahdija (neke vrste islamski mesija) in začel versko osvobodilno vojno. Upor je Velika Britanija zadusila v krvi, saj so ubili vec kot 20 tisoč Sudancev.

RUSIJA / SPOMINI MOSKOVSKEGA ŽUPANA

Bush je pravočasno opozoril Gorbačova da v Moskvi pripravljajo državni udar

MOSKVA - Dva meseca pred spodletelim poskusom državnega udara v Sovjetski zvezi je ameriški predsednik George Bush opozoril sovjetskega voditelja Mihaila Gorbačova o tej nevarnosti, za katero je izvedel po zašluzi moskovskega župana Gavrilu Popovu, ki je ameriškega veleposlanika v Moskvi prosil, naj o vsem obvesti Borisa Jelcina, na obisku v ZDA.

To je zapisano v knjigi spominov, ki jo bo moskovski župan objavil v prihodnjih dneh. Izvestja pa so včeraj posredovale nekaj izlekov.

Vse se je zacelo 17. junija 1991, ko je takratni prvi minister Valentin Pavlov parlamentu predlagal izredna pooblasti la vlado, tako da bi bila lahko kos krizi v državi. Popov piše, da je od prijatelja »vezanega na visoke politične kroge« izvedel, da bi po odobritvi teh pooblastil vlada proglasila izredno stanje in oblast poverila vojski.

Ruski predsednik Boris Jelcin je bil medtem na obisku v ZDA. Ker Popov ni vedel, kako bi Jelcinu sporočil, naj se takoj vrne, je stopil do ameriškega veleposlanika

Mattlocka. V njegovem uradu je iz bojazni pred morebitnimi prisiluskopalnimi napravami Popov na list papiraj zapisal: »Takoj je treba Borisu Jelcinu sporočiti, da je nevarnost državnega udara in da se mora takoj vrniti v Moskvo.« Mattlock je prav tako pismeno vprašal, kdo so zatrotniki.

»Pavlov, Kriuckov in Jazov«, je zapisal Pavlov. Predsednik Bush je pozno ponoči dobil sifrirano sporočilo veleposlanika, a ni informiral Jelcina, raje je telefoniral Gorbačovu. Ta je naslednjega dne parlament prepričal,

da ni sprejel nobene formalne obveze na zahteve Valentina Pavlova.

Po Popovem mnenju je bil Gorbacov obvesčen o celotni zadevi, a se je ogradil, ko je dobil Bushovo telefonsko sporočilo. Kriuckov (bivši sef KGB), Jazov (bivši vrhovni poveljnik oboroženih sil SZ) in ostalih deset članov pučisticne hunte se bo moralo 14. aprila zagovarjati pred sodiščem zaradi veleizdaje. Prical bo tudi Mihail Gorbacov, ki ni hotel podpisati odloka o proglastitvi izrednega stanja, ki so mu ga vsiljevali pučisti.

Vodoravno:

1. zver iz družine kun, živeča ob rekah z dragocenim krznom, 6. vrsta vrbe z dolgimi jajčastimi, na spodnji strani dlakavimi listi, 9. osvoboditev iz sveta polnega iluzij in minljivosti, večna blaženost, 11. ime ameriškega pevcia in igralca Martina, 12. smukec, 13. perje pri repu, 14. hrvaški gledališki in filmski igralec (Antun), 15. Ivan Lotric, 16. vojaški udar, prevarat, 17. Karel Immermann, 18. ime makedonskega voditelja Gligorova, 20. ime dveh prelazov na Velebitu (anagram LANA), 22. rastlina z neolesenelim stebлом, 23. stadion v Budimpešti, 24. eno od imen italijanskega igralca Volonteja, 25. plutovinca, 27. oranje, 28. ime mariborske napovedovalke Bas, 30. Anton Askerc, 31. vase zaprta družbena plast v Indiji, 33. japonski politik, zacetnik japonskega imperializma (Hirobumi), 34. ime hrvaskega književnika Kovacica, 35. ime slovenskega skladatelja Adamica, 36. vrsta polopice z dolgim

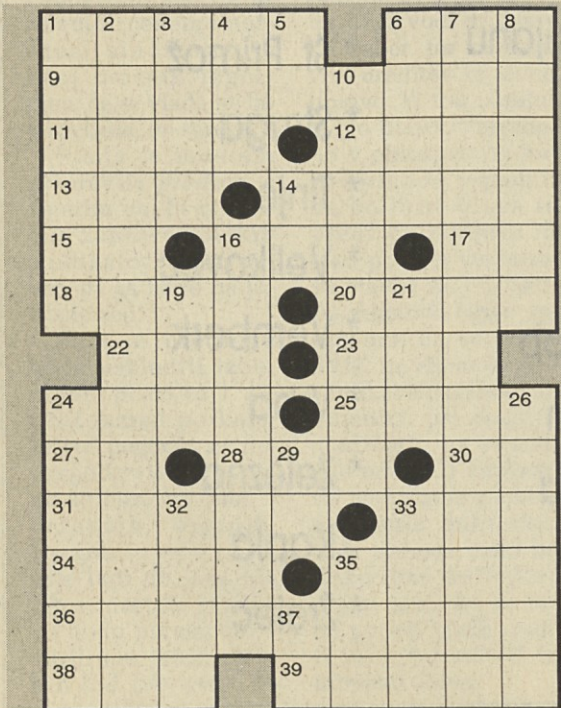
repom z Madagaskarja (dve besedi), 38. barva polti, 39. Otoman, Turek

Navpično:

1. na današnji dan leta 1578 rojeni slovenski narodni preroditelj, pesnik, jezikoslovec in casnikar (Valentin), 2. opeševanje, 3. zica, 4. najpomembnejša zahodnoevropska reka, 5. Albert Sirok, 6. nekdANJI prebivalec Italije, 7. kmečki koledar, katerega urednik in izdajatelj je bil preroditelj pod 1. navpično (dve besedi), 8. vrsta hormona, ki spodbuja rast rastlin, 10. prebivalka Odisejevega otoka, 14. Natasa Urbancic, 16. polnjenje, 19. grška mati bogov, 21. ime francoskega skladatelja Delibesa, 24. majhen dirkalni avtomobil s sasijo iz jeklenih cevi, 26. najcistejša bela porcelanska glina, 29. Draga Ahacic, 32. družbeni položaj, 33. verski poglavar siitskih muslimanov, 35. reka na severozahodu Nemčije, 37. Iko Otrin

Zmago Pezdirc

Resitev krizanke z dne 2.2.: Vodoravno: zarišce, Bertrand, vit, aorta, acid, tlak, Laura, Iza, sito, ar, Sn, lord, kas, Nievo, opel, Stan, risar, Ate, seskanje, Russell.

MIKROELEMENTI / KAKO IZBOLJŠATI STANJE BOLNIKOV Z OSLABLJENIM IMUNSKIM SISTEMOM?

Selen in zmanjševanje obrambne sposobnosti

ZMAGO TURK

Razvoj sodobne znanosti mikrobiologije in sodobne raziskovalne metode v kemiji in medicini so omogočile, da se danes raziskovanja v medicini in veterini osredotočijo na elemente, ki jih že dolgo poznamo, raziskujejo pa predvsem doslej neznana dejstva v delovanju teh elementov na žive organizme. To so tako imenovani mikroelementi - »spurenelemente« - »tracelamente«, elementi, ki jih v sodobnem periodičnem sistemu poznamo pod imenom cink, baker, mangan, železo, molibden, jod, bor, silicij, germanij, arzen, krom, vanadij itd. Mikroelementi se imenujejo zato, ker jih zasledimo samo v sledovih; njihov drugi naziv je elementi v sledovih.

Ker jih je bilo zelo malo in predvsem zato, ker jih je bilo v človeškem okolju izredno težko dokazati, so te elemente zanemarjali v analizah o možnih vplivih na žive organizme. Se le ko so raziskali metabolizem osnovne človeške enote, celice, in ko so lahko izmerili magnetno in električno polje, ki se je ustvarjalo s posebnimi encimi, so ugotovili, da v metabolizmu celice in celicne membrane sodelujejo mikroelementi in da brez njih prihaja do različnih bolezenskih stanj. Sprva so najve-

čjo pozornost posvečali železu, ki je sodelovalo pri prenosu kisika po organizmu in formiranju rdečih krvnih teles, zato je metabolizem in vpliv železa na zdravje dokaj raziskan. Vedno znova pa so ugotavljali, da se nekaj vpliva predvsem na obrambno sposobnost organizma pri možnih infekcijah ter nastanku rakastih bolezni, ko se ena od celic iz neznane vzroka začne deliti drugače, kot bi se morala sicer. Če se ena od takih celic »zmoti« v svoji delitvi, ima organizem pripravljene obrambne celice, ki takšno celico prepoznajo kot sovražnika organizma in jo unicijo. Tako zaustavijo njeno nadaljnjo delitev in s tem tudi možnost nastanka drugega tkiva, kot je potrebno.

Ravno na tem področju so v zadnjih letih nastale izredno pomembne raziskave, saj je rak bolezen, katere vzroka za nastanek se vedno ne poznamo. V vseh teh raziskavah so analizirali tudi vlogo mikroelementov, predvsem selena, cinka in bakra. Ugotovili so, da ti mikroelementi pomagajo uničevati potencialno nevarne bakterije ali »druge celice organizma«. Sodelujejo namreč pri nastanku posebnih encimov, imenovanih peroksidaze, ki so nuj-

no potrebni v obrambnem mehanizmu človeške celice. Dokazali so, da imajo ljudje z zmanjšano obrambno močjo tudi zmanjšano količino selena v serumu. Raziskovati so začeli raven tega mikroelementa predvsem v zemlji, kjer ljudje bivajo in kjer pridelujejo svojo hrano. Na področjih, kjer množično uporabljajo

umetna gnojila, so ugotovili, da ima zemlja premalo selena, ki se zaradi dušikovih gnojil v zemlji ne more sintetizirati in zato ne more preiti v agrarne produkte, s katerimi hranimo živali za potrebe človeške prehrane. Ze pri živalih so ugotovili posebne bolezni, predvsem distrofijo jeter, možnosti krvavitve in po-

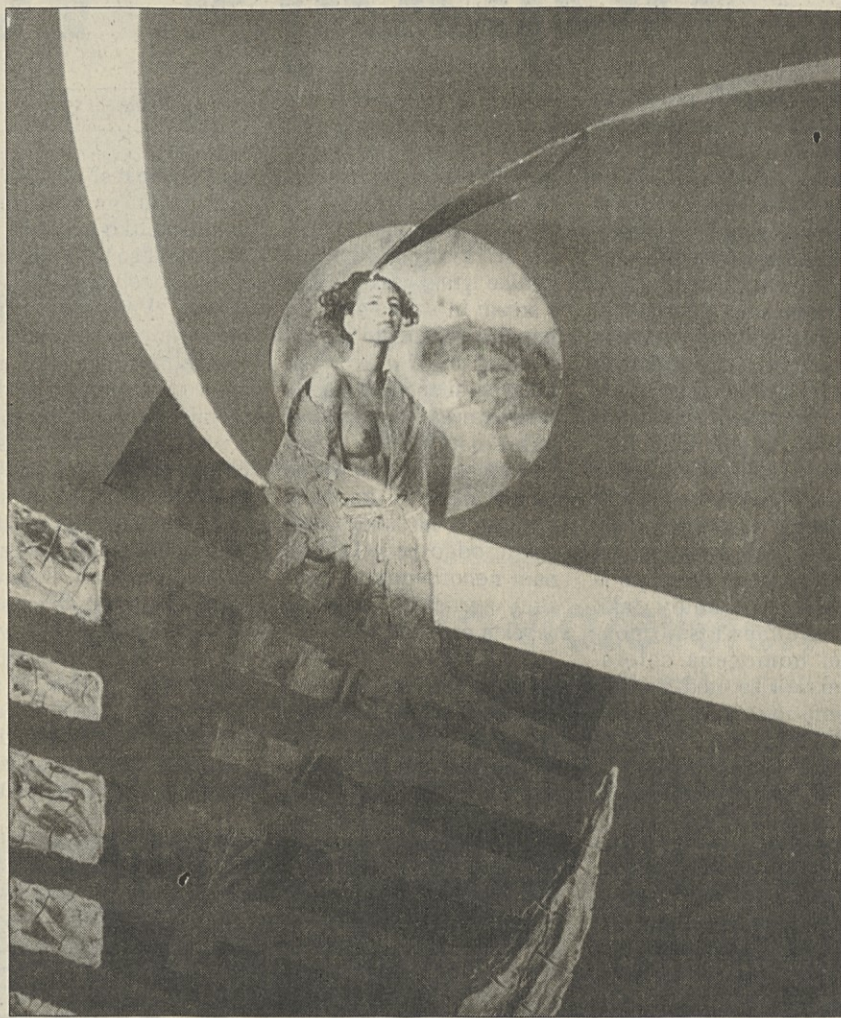
dobne bolezni, ki so jih pozneje odkrili tudi pri ljudeh. Zato smo tudi v Mariboru začeli raziskovati prisotnost selena na Slovenskem. Opravljamo široko zasnovano raziskovalno nalogo, ki jo na otroškem oddelku vodi pediatrija doc. dr. Dušana Micetič. Ugotavljamo prisotnost selena pri kroničnih degenerativnih boleznih gibalnega sistema in vzroke nastanka teh bolezni. Ugotovili smo, da so s selenom najbolj bogati nelusčne žitarice, sveže sadje, zelenjava, cesen in čebula. Minimalna količina selena v organizmu mora biti med 80 in 100 mikrogramov na liter tekočine. Če selena ni v takšni količini, nastajajo kronične bolezni, ki zmanjšujejo obrambni mehanizem ljudi, ki so zaradi tega bolj podvrženi vsem infekcijam, tako bakterijskim kakor virusnim. Pomanjkanje selena odkrijemo pri skorajda vseh boleznih živčnega sistema, predvsem pri multipli sklerozi, polinevropatijah in drugih avtoimunih boleznih, kjer ne poznamo vzroka za njihov nastanek in zato tudi nimamo prave terapije. Če bi bil selen tisti, ki bi lahko izboljšal zdravstveno stanje takšnih bolnikov, bi dognali veliko. V zadnjem času opazimo nujnost kombinacije posameznih mikroelementov, predvsem selena, cinka, železa in bakra. O ma-

gneziju, ki je eden od nujno potrebnih mikroelementov za prebavni sistem, je bilo veliko napisane že v okviru raziskav v Rogaski Slatini. Mikroelementi so naravni elementi, ki bodo imeli v prihodnosti pomembno vlogo v diagnostiki in terapiji doslej že odkritih, predvsem pa neodkritih bolezni. Mariborska raziskovalna skupina je danes že tako daleč, da lahko na podlagi široko zbrane literature in lastnih izkušenj ponudi določene nasvete v prehrani otrok in ljudi s pomanjkanjem selena in drugih mikroelementov v krvi. Pripravljamo tudi nove diagnostične metode za dokazovanje selena v organizmu, ki se lahko dokazuje tudi v tistih delih telesa, ki so preiskavam bolj dostopni in povzročajo manj težav (nohti, lasje, koža). Slovenska farmacevtska industrija je doslej že izdelala nekatere preparate s selenom, ki jih je mogoče kupiti v slovenskih lekarnah. Gre za preventivno dejavnost, ki lahko ljudem samo koristi. Povečana količina teh mikroelementov v organizmu redko povzroča težave, ki pa so samo prehodnega značaja. Zato v prehrani priporočamo hrano, bogato s selenom, ob navetu zdravnika pa tudi dodatno uživanje preparatov iz mikroelementov, predvsem iz magnezija, cinka in selena.

Z G O D B A 9

Filozofova teorija sveta

BOJAN RAUTER KOSIČ

Odkar se je Filozof zavedel kaotičnosti, razkosanosti, površnosti, spekulativnosti in neuporabnosti svojega znanja kot so mu ga oblikovali njegovi učitelji, se je njegov življenjski cilj dokončno izkristaliziral: priti do jasne in celostnega znanja o sebi in svetu.

Kot mnogi drugi, je tudi on verjel, da je znanost že decela pojasnila svet in da se mora, če naj si ga pojasni, z njejnimi dognanji seznaniti in jih vgraditi v svoj razum. Vestno je studiral znanstveno literaturo, si izpisoval pomembne zaključke ter jih urejeval in povezoval, zelec dobiti jasen pregled nad celoto, pravilno znanje o prav vseh dejstvih sveta. Vendar je že kmalu dojel, da iz teh kamnov in take zidave ne bo palace. Uvidel je namreč, da v znanosti se zdalec ni vse tako jasno in enoznačno kot je bil domneval in kot so mu predstavljali učitelji in znanstvene avtoritete. Namesto ene same teorije za celoten svet jih je bilo na kupe, njihove medsebojne razlike pa so bile tolikšne, kot da bi zrasle iz različnih svetov. Se huje; tudi posamezno znanstveno področje so si različni znanstveniki razlagali z zelo različnimi teorijami in nobena od njih se ni mogla ponasati s tem, da je pravilna.

Njegova vizija jasnega znanja je bila drugačna: ne nekakšna zbirka vseh obstoječih podatkov in teorij ne glede na njihovo pravilnost, ampak enotna, celovita in jasna slika sveta, ki bo »pokrivala« in pojasnjevala prav vsa dejstva. Vedel je sicer, da je znanost pravzaprav dolg in mukotrpen proces razvoja znanja in da se le počasi približuje temu velikemu cilju. Skoda se mu je zdelo, da se le redki od znanstvenikov lotevajo te zanimive naloge; večina ostaja omejena na svoje specifično področje, češ da morajo v prid preciznega pogleda na drevo zanemariti gozd. A Filozof je menil drugače: bistvo posameznega drevesa lahko spoznas le v okviru pogleda na celoten gozd. In ker je bil kritičen in samokritičen ter je želel prav vsak zaključek, ki naj bi ga vgradil v svoje znanje,

preveriti z lastno glavo, se je odločil, da se bo nekako pridružil velikim iskalcem enotne teorije sveta.

Sprva mu ni bilo jasno, kako naj začne. Ustanove, ki so posredovale znanje, so bile preveč ozko usmerjene in jih ni zanimala vzgoja teoretikov, ampak usposabljanje praktikov za proizvodnjo potrebnih in uničevalnih predmetov. Nato je odkril filozofijo in se brez omahovanja podal v veliko avanturo spoznavanja resnice. Studiral je velike filozofske sisteme, zlasti take, ki so obljubljali sistematičen, dokončen pogled na celoto sveta in duha. Vendar je bil prav tako razočaran; resda ni pričakoval, da bi do jasne in celostne slike sveta prišel tako, da bi jo od nekoga preprosto sprejel (kajti tudi v tem primeru bi jo moral preveriti z lastno glavo, če naj bi jo sprejel kot resnico), ampak ga je prizadelo zlasti to, da so filozofi modrovali v silno težkem jeziku in površ se vsakdo v svojem, kakor da bi jim slo bolj za to, da naredijo vtis in preslepijo nasprotnika kot da čimjaneje izrazijo svoja dognanja in jih posredujejo drugim.

A vendarle mu je to izkustvo zelo koristilo; se jasneje se je zavedel, da je ni avtoritete na svetu, ki bi si mogla lastiti resnico in jo deliti manj pametnim, se zlasti pa je spoznal, da se bo moral do resnice - če naj bo zares jasna, izkustvena in uporabna - dokopati z lastno glavo; knjige naj bi mu bile pri tem ne več učitelji, temveč sogovorniki, nasprotniki pri kresanju njegovih teoretičnih poskusov. Bral je torej in pisal, postavljal hipoteze in jih rusil, postavljal nove in jih znova rusil, kajti ce niso prenesle izkustvene preverbe, si kaj drugega niso niti zaslužile; znanje, ki bo resnično pravilno, ne bo rusljivo.

Njegovi spekulativni poskusi niso rodili plovov; niso mu prinesli zadovoljujoče teorije, le nekakšne filozofske, za lase privlecone konstrukte, ki pa so se porusili, čim jih je postavil pod izkustveno lupo. Ni več vztrajal na tak način, pač pa se je usmeril k bistvu problema: k raz-

skovanju tistih procesov, ki so pravzaprav ustvarjali znanje, k procesom opažanja in misljenja. Poglobil se je torej v svojo notranost in že kmalu je dognal, da je kvaliteta znanja v največji meri odvisna od kvalitete miselnih procesov, ki jo oblikujejo, in le malo od izkustvenih podatkov. To je pomenilo, da se bo moral pri gradnji svojega znanja usmeriti poleg objekta spoznavanja še na tista notranja dogajanja, ki iz objektivne surovine ustvarjajo subjektivno, teoretično, abstraktno sliko sveta.

Pa se nekaj je ugotovil. Dotlej je mislil, da je spoznavanje sveta nekakšno njegovo cutno snemanje ter razumsko prodiranje v njegova notranja, osem skrita bivanja, zdaj pa mu je postalo jasno, da je drugače: s svojimi predstavami (mislimi, psihičnimi slikami, teorijami, miselnimi modeli) ne prodira onstran pojavnega sveta, ampak ga z njimi kvečjemu dopolnjuje; z intelektom si gradi abstraktne miselne konstrukte, ki jih dodaja svetu izkustev in z njimi povezuje njegove dele v smiselno strukturalno in dinamsko celoto.

Po vseh teh dognanjih je kazalo, da bo Filozofova pot k enotni teoriji sveta že veliko lažja. Ni se mu namreč bilo treba več zaganjati zgolj h kopičenju podatkov in slepim poskusom njihovega povezovanja, ampak se je lahko zavestno podal naravnost navzgor. Upal je, da je pojav jasne, celostne in dejstvom aдекватne teorije sveta le se vprašanje casa.

Vendar se je nekoliko ustel. Miselnih procesov, ki naj bi jih sistematično vodil k cilju, ni bilo enostavno niti razumeti, kaj sele obvladati in jih usmerjati. Padal je iz zanke v zanko in ko je že skoraj vrgel puško v koruzo in se pričel prepričevati, da je enotna teorija sveta le fikcija ali kvečjemu stvar prihodnjih rodov, se mu je neko noč zgodilo, da se je preprosto pojavila pred njegovimi očmi. Sanjal jo je, jasno, kristalno čisto, sistematično urejeno, lepo zapomljivo in čudovito združljivo z vsem, kamor jo je vstavil...

REPORTAŽA / RAZSTAVA SPACE EXPO JE NAMENJENA ŠIRŠI JAVNOSTI

Sprehod po vesolju

Zgodovina vesoljskih raziskav, Evropa v kozmosu in prihodnost

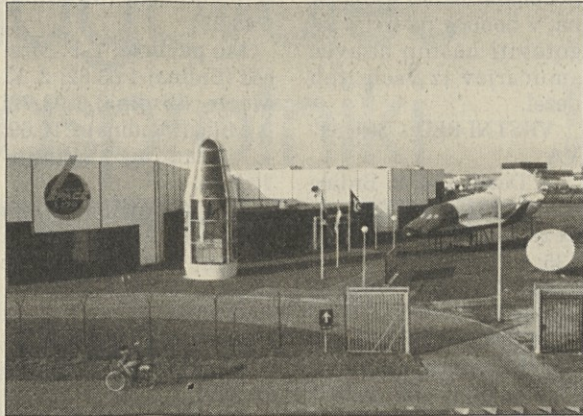
DEJAN ZAGORAC

Evropa ima že kar nekaj let zelo uspešen vesoljski raziskovalni program in prav tako cvetoco vesoljsko industrijo. Kakorkoli že, ljudje, ki jih to področje zanima, so lahko čez leto obiskali kar nekaj zasnovanih razstav o vesolju v različnih mestih po Evropi. Na teh razstavah so lahko dobili poglobljene informacije o dejavnosti Evropske vesoljske agencije (European

Space Agency - ESA). Evropsko stalno razstavo o vesolju, ki so jo postavili v neposredni bližini Evropskega centra za raziskovanje vesolja in vesoljske tehnologije (ESTEC), srca ESA-e, so poimenovali Noordwijk Space Expo (-NSE). Njen direktor Ben W. M. van Gool je v pogovoru za Republiko z zadovoljstvom poudaril, da je najboljša potrditev, kako potrebna je bila postavitev tovrstne razstave v Evropi, veliko število njenih ob-

iskovalcev. Samo v prejšnjem letu, mednarodnem letu vesolja, si jo je ogledalo skoraj 400.000 obiskovalcev. Pojasnil je, da je sama razstava namenjena širšemu krogu ljudi, saj na poljuden in izviren način prikazuje ter kronološko predstavlja razvoj raziskovanja vesolja - od zgodovine do najnovejših dosežkov in odkritij na tem področju. Vse to je na ogled na 1600 kvadratnih metrih. Programi, ki so se ali pa se se vedno ukvarjajo z

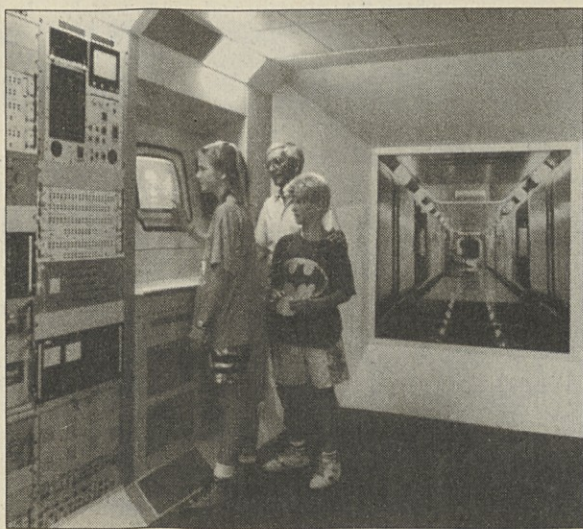
raziskovanjem vesolja, so na Noordwijk Space Expo ponazorjeni z modeli, večina jih je razstavljenih kar v naravni velikosti, imajo pa tudi originalne ekspozate. Tri vodilne teme razstave obravnavajo zgodovino raziskovanja vesolja, Evropo v vesolju in prihodnost raziskovanja vesolja. Obiskovalci si lahko ogledajo kamen z Lune, veliko pozornost vzbujajo tudi originalni pogonski motor Ariane 1, model Giotta in natančen model Ulyssesa, vesoljskega plovila, ki je že nekaj casa na poti proti Jupitru. V naravni velikosti je razstavljen modul Columbus, ki naj bi ga izstrelili do konca tega desetletja. V NSE je na ogled tudi testni model enega od prvih evropskih satelitov ESRO-1 in model lunarnega modula Apollo. Obiskovalci lahko prav tako vidijo nekaj zelo dobrih modelov ostalih vesoljskih plovil, mnogo fotografij z izstrelitvami raket ESA, satelitske posnetke večjih mest na Zemlji, čudovite posnetke planetov in njihovih lun, fotografiranih z vesoljskih plovil Mariner, Viking in Voyager, na televizijskih zaslonih pa si lahko ogledajo različne kratke dokumentarne oddaje. Na posebnem monitorju si lahko vsakdo ogleda trenutno vremensko sliko Evrope, ki jo sproti pošilja satelit Meteosat, v neposredni bližini pa je njegov model v naravni velikosti. Poleg evropskega vesoljskega programa NSE poseben prostor namenja prikazu in predstavitvi ruskega in ameriškega vesoljskega programa, v katerem so seveda najbolj znani Mir, Sojuz in Apollo.

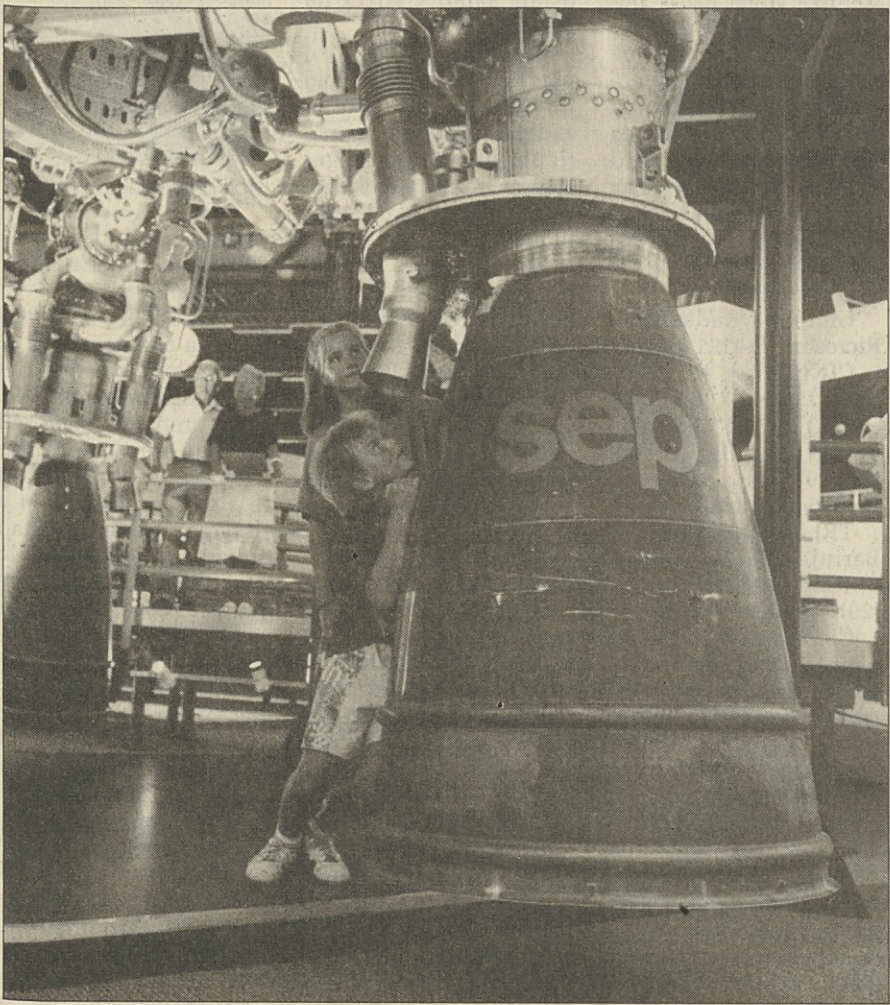
Maketa Ariane in vesoljskega letala Hermes. (Foto: ESA)

Modeli raket in modulov. (Foto: ESA)

Pred sliko s satelita Meteosat. (Foto: ESA)

Pogonski motor Ariane 1, v ozadju model Giotta. (Foto: ESA)

ŽENSKA ODBOJKARSKA C-1 LIGA / OBRAČUN KOIMPEXA

KOŠARKA / PO 1. DELU PROMOCIJSKE LIGE NA GORIŠKEM

Peterlin: Izkupiček ni najboljši, vendar....

ALEKSANDER KOREN

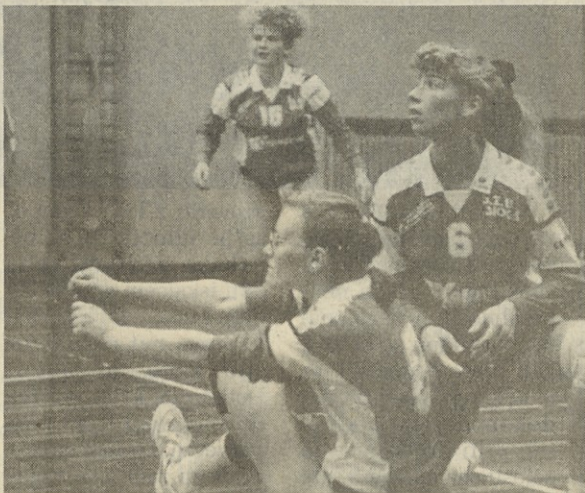
Z uvrstitvijo po prvem delu gotovo ne morete biti zadovoljni. V Trstu so mnogi pričakovali, da bo to »vaša sezona«. Kje tisti vzroki za tako skromen izkupiček točk?

Ne bi bil iskren, če bi trdil, da smo z dosedanjimi rezultati povsem zadovoljni. Res je, pričakovali smo boljši izkupiček, vendar ne smemo prezreti dejstva, da smo imeli tudi nekaj smole, saj smo kar tri domače tekme izgubili v loteriji tie breaka, nekaj je bilo tudi poskodb, pa tudi v ravnotežju ekipe je prislo do zapletov, tako da se danes nismo povsem homogene celota. Vsekakor se med favorite nismo uvrščali sami, v ta krog so nas postavljali drugi, predvsem tisk, ki pa se prevečkrat zadovolji samo z ogledom tekme, ne pogloblja pa se, kar je razumljivo, v morebitno problematiko ekipe. Je pa morda se več drugih razlogov za navidezni zastoj. Letos igramo v pomlajnem sestavu, z novim režiserjem, kar ni tako enostavno. V ekipi je tudi nekaj novih, mlajših moči in te je treba se tehnično izdelati. In tudi to ni tako lahko. In tu je mogoče se dejstvo, da treniramo trikrat tedensko, kar je verjetno najmanj v ligi. Odgovor na vprašanje tiči gotovo v teh postavkah.

Letos smo pri večini Sloginih nastopov pogresali tradicionalno borbenost igralk...

S to trditvijo se nikakor ne strinjam. Vse moje igralko igrajo vsako tekmo s srcem in veliko željo po uspehu. Če pride do zapletov na igrišču, to nikakor ni sad nekega indiferentnega pristopa, ampak dejstvo, da v igralškem mehanizmu nekaj se ne gre. Zakaj ne gre, pa je vprašanje, na katero sem prejle odgovoril. Ocitati nam neborbenost je povsem zgrešeno in tega aspekta ne sprejemam.

Kadar stvari ne gredo po načrtih, se pogosto pojavljajo govornice, v zvezi z vami na primer ta, da so nekatere igralko nezadovoljne, ker premalo

Fabrizi, Gregori in Pertot doslej zadovoljile (f. Ferrari)

igrajo. Je to res?

V našem mestu krozi vedno veliko »cakol« in velikokrat so te sad zavisti in skodoželjnosti drugih sredin. Vsekakor je pa prav gotovo tudi res, da je igralec, ki ne gre na igrišče, vedno potr in demoraliziran, posebno če je v svoji neobjektivnosti prepričan, da je najboljši in da bi moral več igrati. In tudi to je res, da se take stvari pojavljajo, ko izostanejo rezultati. Dejstvo je, da enostavno na igrišče ni mogoče razvrstiti dvanajst igralk in zadovoljiti vse. Igrajo pač tiste, ki so po mojem mnenju v najboljši formi, ki so s taktičnega vidika v najboljšem položaju, da se zopersta-

vijo nasprotniku na drugi strani mreže, potem je tu še konstanta na treningih in tako dalje. Sam se držim tega pravila in kar je važnejše, vedno se naslanjam na izsledke statistik. To so dejstva, ostalo so »cakole«.

Nekaj pozitivnih stvari je vendarle bilo. Na primer napredek mladih Goricanek Briscove in Zottijeve...

Ne bi uporabljal besedice le, kot da bi tu ze opravljal sedmino po pogrebu. Odvisno je namreč tudi od tega, s kakšnega zornega kota ocenjujemo stvari. Sam sem, recimo, zadovoljen s tehnično rastjo Sosiceve, ki je letos prevzela mesto mite Mire Grgić. Tudi Starčeva dobro napreduje in bo prav kmalu lahko tudi sama »krmarila« Slogino vrsto. Navdušen sem nad tehničnim vzponom Briscove in nad vključitvijo v igralne sheme druge novinke Zottijeve. Veliko več letos igra Pertotova, pa tudi o Ukmarjev res ne moremo govoriti, da ravno stagnira. Na novem igralnem mestu se uveljavlja Gregorijeva, solidno igra vsekozi Fabrizijeva in tudi Miotova nudi dobršno pomoč. Več sem pričakoval pravzaprav samo od Pittoneve, ki se v našo sredino s tehničnega vidika

ocitno ni vključila, medtem ko je Magnaldijeva po treh mesecih, zaradi poskodb opustila igranje. Zelo mi je žal za poskodbu Garbinijeve in za njeno verjetno dolgotrajno odsotnost, saj je to izredno pozitiven tip igralko in to v vseh ozirih. Če bi osvojili tiste tri domače tekme, ki smo jih nerodno zapravili v tie breaku, bi verjetno nihče ne spraševal, kaj je sploh pozitivnega...

Zdi se, da glede obznanja vsekakor ne bi smeli imeti težav. Kaj pravzaprav pričakujete od povratnega dela? Boste zasledovali kakšne specifične cilje?

Prvenstvo je dolgo in izenaceno, zato ni vnaprejšnjih zmagovalcev, pa tudi poražencev ne. Resnično upam, da se ne bomo več vpleli v boj za obstanek, vendar tudi te možnosti ne izključujem. Sezona, ki se rodi in odvija pod nesrečno zvezdo je včasih sila nezanesljiva in noben rezultat ni vnaprejšnji otipljiv. S svoje strani samo upam, da bodo igralko se naprej verovale trdno predvsem v same sebe in ker sam neomajno verujem v njihovo interno moc, sem prepričan, da se bomo izrekli iz povprečnosti, v kateri se nahajamo in segli po odmevnejših rezultatih. To smo dolžni našim članom, našemu sponzorju in predvsem samim sebi.

MARKO LUTMAN

Ob koncu prvega dela kosarkarskega promocijskega prvenstva na Goriškem smo se obrnili do kapetana peterke Doma Livia Semolice, da bi skupaj analizirali nastope slovenskih kosarkarjev. Domovci se doslej niso posebej izkazali, lahko bi celo rekli, da so razočarali, saj so sklenili prvi del prvenstvenih bojev na vse prej kot spodbudnem predzadnjem mestu na razpredelnici. V desetih tekmah so nasi predstavniki slavili samo dve zmagi: proti pepelki lige, peterki iz Ronk in pa proti vodilnemu Senatorsu. V bistvu, ce izvzamemo pravi in povsem nepricakovani podvig proti mestnemu tekmeu in enemu izmed glavnih favoritov za prestop v D ligo, belordeci niso upravičili zacetnih pričakovanj, ko so tako odborniki drustva kot sami igralci racunali na uvrstitev na sredini lestvice.

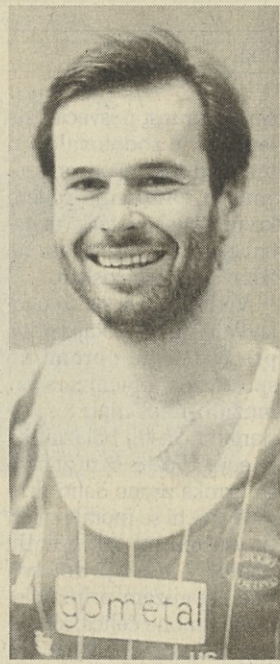
»Ceprav ni moj namen iskati razna opravicila za dosedanje slabe nastope, vsekakor kaže podcrtati, da smo kljub vsem pomanjkljivostim imeli letos zvrhano mero smole,« nam je uvodoma dejal nas sogovornik. »Ze od samega zacetka

prvenstva so nas pestile poskodb, tako da smo za dalj casa izgubili enega za drugim Ambrosija, Dornika in Brica. K sreči se je slednji ponovno vrnil na igrišče, kar se je v zadnjih tekmah se kako poznalo. Ce k temu damo, da od lanske ekipe ni vec ne Principa ne Orzana ter da je pred kratkim zapustil ekipo se Battello, si lahko tudi razlagamo ne najbolj spodbuden položaj ne lestvici.

»Kljub vsem tem ne zgodebam pa sem prepričan, da bi lahko vseeno dosegli boljso uvrstitev. Ne gre namreč pozabiti, da smo nerodno izgubili kar tri tekme. Se najbolj neverjeten pa je bil poraz proti Albi, potem ko smo ze vodili za 18 tock. Izpod vsake kritike sta dva res katastrofalna nastopa, ko smo brez vsake motivacije bili lahek plen nasih nasprotnikov.

Letos je prevzel trenersko mesto pri Domu Lucio Miani, ki vodi tudi mladinsko peterko. Kako se je bivši trener Sotoca iz Gradišca (C-liga) vključil v vašo sredino?

Težave, ki sem jih ze omenil, so bistveno pogojevale delo našega trenerja, tako da je danes

Livio Semolice

težko ocenjevati njegovo delo. Ob samih poskodbah pa gre tukaj omeniti se na skrajno pomanjkljivo prisotnost na treningih. Zaradi službenih ali studijskih obveznosti se dober del igralcev ne udeležuje redno treningov. Vse to seveda vpliva na razpoloženje na igrišču, kjer je zaradi pomanjkanja uigranosti igra v napadu zelo razdrobljena. Ni slučaj torej, da s težavo presegamo povprečno 60 tock na tekmo.

Sprico vseh teh negativnih okoliščin je trener Miani vključil v postavo

kar šest mladincev, ki nastopajo letos v dveh prvenstvih. Na dan prihaja tako dolocena neizkušenost in v ekipi je opaziti odsotnost pravega liderja. Sodec po zadnjih nastopih bi to lahko bil devetnajstletni Matej Pecanec, ki je na trenutke v napadu res neustavljiv. Tudi Dusan Košta ima izredne strelske sposobnosti in bi znal postati za nasprotnike neresljiva uganaka.

Boste v drugem delu uspešni izboljšali vaš položaj na lestvici?

Glede na moc ostalih ekip sem mnenja, da bi se z nekaj vec sportne sreče in z vecjo mero samozavesti lahko se povzpeli na peto ali sedmo mesto. Letosnje prvenstvo je namreč zelo izenaceno, ce izkvzamemo prve stiri ekipe na lestvici. Tudi nivo igre je zadovoljiv. Prav zato bi predstavljala uvrstitev na sredini lestvice dober rezultat za nase drustvo v trenutku, ko je prislo v klanski ekipi do velikih kadrovskih zamenjav. Zavedam pa se, da bomo morali v povratnem delu zaigrati predvsem bolj odločno in bolj prepričani v lastne moči. Če bomo uspešni predvajati dobro kosarko, kot nam je to uspelo proti Senatorsu, tudi uspehi ne bodo izostali.

NOVICE

Mladinski nogomet Mlajši cicibani

Primorje - San Luigi 5:0 (3:0) STRELCI ZA PRIMORJE: Pilat 2, Kante 2, Milic 1.

PRIMORJE: Suc, Antonini, Milic, Pilat, Svara, Kante, Tomizza, Pucar, Stoka, Furlan I, Furlan II.

V polfinalu so nasi mladi nogometasi visoko premagali trzasko ekipo San Luigi. Rdce-rumeni so dobro igrali in takoj na zacetu kar trikrat potresli nasprotnikovo mrezo. Gostom ni uspelo reagirati in tako so nasi v nadaljevanju dosegli še dva gola.

Za izdatno zmago in dobro igro je treba pohvaliti vso ekipo. V finalu pa se bodo Prosečani pomerili z Montebellom, 27. t.m., v Trstu, na igrišču Sv. Alojzija. (Gorazd)

Fabio Ruzzier prvi v Gorici

V soboto se je v Gorici odvijalo mednarodno tekmovanje v dvourni hoji za prvi zimski pokal.

Tekmovanja se je udeležilo skupno trinajst atletov sedmih drustev, med katerimi tudi dva atleta iz Svice. Startal je tudi Fabio Ruzzier, ki je zmagal in prehodil v dveh urah 25 km 669 m, kar je peti rezultat vseh casov v Italiji. Na drugo mesto se je uvrstil clan Coina iz Mester Silvio Dorigo z dvema km zaostanka, medtem ko je tretje mesto zasedel Daniele Carobbio (Lugano iz Svice).

Košarka: Polet igra jutri v 1. moški diviziji

Poletovi kosarkarji, ki so bili v 3. kolu 1. moske divizije (Skupina A) prosti, bodo v 4. kolu igrali ze jutri proti ekipi Agip, ki je eden od kandidatov za napredovanje. Openci so doslej enkrat izgubili, enkrat pa so zmagali. Se vedno praznih rok pa so Prosečani. IZIDI 3. KOLA: AGI Campi Elisi - Ferroviario 106:55, Bevirosso - Lavoratori del Porto 69:42, Gel. Nicola - Viale Sport 87:98, La Talpa - Prosek 65:37, Polet Prost.

VRSTNI RED: Bevirosso 6, Gel. Nicola, La Talpa in Agip 4, Polet, Lavoratori del Porto in Viale Sport 2, Ferroviario in Prosek 0.

PRIHODNJE KOLO: Agip - Polet (jutri ob 21.30 v Trstu, Ul. Forlanini), Prosek - Ferroviario (6.02. ob 16.00), Lav. Porto - Gel. Nicola, Viale Sport - La Talpa, prost Muretto.

Prvenstvo dečkov

IZIDI 8. KOLA: Libertas - Polet Zidarič 107:75, SGT - Don Bosco B 48:82, Don Bosco A - Stefan 54:90, Servolana - Poggi 95:72.

VRSTNI RED: Stefan 16, Don Bosco B 14, Servolana in Libertas 10, Don Bosco A 6, Polet Zidarič 4, SGT in Poggi 2.

PRIHODNJE KOLO: Polet Zidarič - SGT (6.2. ob 16.00 v Brisicikih, dom Ervati), Stefan - Servolana, Don Bosco B - Don Bosco A, Libertas - Poggi.

SMUČANJE / POKAL TREH DEŽEL V PODKLOŠTRU

Volpi in Šuberjeva v nedeljo najhitrejša

V nedeljo je bil v Podklostru v Avstriji tradicionalni smučarski Pokal prijateljstva treh dežel. Organizatorja tega veleslalom sta bila SK Devin in SK Sneznik iz Ilirske Bistrice. Treba je takoj reči, da je bila organizacija res dobra. V lepem sončnem dnevu so tamkajšnji smučarski delavci pripravili res dobro in dolgo progno. Na tekmovanju je nastopilo skoraj 200 smučarjev, škoda da so tudi letos manjkali Korosci in ni bilo lanskih zmagovalcev SK Rijeke. Tekma je potekala v pravem prijateljskem vzdušju in tudi z rezultati moramo biti zadovoljni. V večini kategorij so z manjšimi izjemami prednjaci tekmovalci smučarske selekcije Indules, kar pomeni, da so letos dobro pripravljeni. Najboljša casa sta dosegla smučarja Brdine Kristjan Volpi za moske ter Valentina Suber za ženske. Med drustvi je letos zaslužen zmagal SK Devin, ki je imel tudi najbolj številno ekipo. Na splošno je ocena

nedeljske tekme psositivna, v bodoče pa treba zagotoviti nastop cimvec smučarjev iz vseh treh dežel.

VRSTNI RED - DRUSTVA

1. Devin 664; 2. Brdina 402; 3. Sneznik 256; 4. Sezana 190; 5. Mladina 135; 6. Breg 21.

REZULTATI POSAMEZNIKOVA

ML. CICIBANKE: 1. Bogatec (Mladina) 46.22; 2. Paulina (Devin) 47.84; 3. I. Gantar (Devin) 50.95; 4. M. Gantar (Devin) 56.80; 5. Puric (Brdina) 1:06.57; 6. Picini (Brdina) 1:23.41; 7. Milic (Devin) 5:45.48.

ML. CICIBANI: 1. Adamic (Devin) 42.24; 2. Furlani (Devin) 47.31; 3. B. Milic (Devin) 50.49; 4. Ghezzi (Mladina) 53.62; 5. A. Milic (Mladina) 1:21.58.

CICIBANKE: 1. Skerk (Devin) 1:14.48; 2. Furlani (Devin) 1:19.31; 3. Legisa (Devin) 2:02.78.

CICIBANI: 1. Kocjančič (Devin) 1:08.73; 2. Pitacco (Brdina) 1:08.79; 3. Piccini (Brdina) 1:10.79; 4. Christmancich (Devin) 1:14.92;

5. Sadlowski (Mladina) 1:43.22.

ML. PIONIRKE: 1. F. Mezgec (Brdina) 1:03.62; 2. K. Mezgec (Brdina) 1:03.72; 3. Milic (Mladina) 1:10.69; 4. Trumpuz (Devin) 1:17.24.

ML. PIONIRJI: 1. Stoka (Sezana) 1:11.84; 2. Sirca (Devin) 1:16.31; 3. Milic (Devin) 1:20.79; 5. Simoneta (Devin) 1:26.45; 6. Pertot (Devin) 1:29.35.

PIONIRKE: 1. Kufersin (Brdina) 1:16.47.

PIONIRJI: 1. Talotti (Brdina) 58.50; 3. Cuk (Brdina) 1:00.88; 5. Praselj (Breg) 1:02.87; 6. Tence (Breg) 1:03.06; 7. Paulina (Devin) 1:04.50; 8. Legisa (Devin) 1:04.55; 10. Lovrečič (Devin) 1:12.28; 11. Legisa (Devin) 1:13.17; 13. Simoneta (Devin) 1:20.00.

ML. MLADINKE: 1. Suber (Brdina) 56.93; 4. Greco (Devin) 1:17.39; 5. Godina (Devin) 1:23.88.

ML. MLADINCI: 1. Drnovšek (Sezana) 1:02.24; 2. Ferfila (Brdina) 1:03.05; 3. Rolic (Brdina) 1:05.37; 5. Sirca (Devin) 1:08.13; 6. Praselj (Mladina) 1:08.32;

8. Ferlan (Devin) 1:20.00.

MLADINKE: 1. Sosić (Devin) 1:03.76; 2. V. Mezgec (Brdina) 1:11.69; 3. Praselj (Mladina) 1:14.12; 4. Ferlan (Devin) 1:19.13.

MLADINCI: 1. Volpi (Brdina) 55.20; 2. Toscano (Devin) 1:01.60; 4. Bratos (Brdina) 1:16.54; 5. Ferluga (Brdina) 1:47.21.

CLANICE: 1. Pieri (Devin) 1:07.46; 2. W. Puric (Devin) 1:09.55; 4. T. Puric (Devin) 1:10.85; 6. P. Puric (Brdina) 1:33.98; 7. Zampar (Devin) 1:42.26; 8. Skerk (Devin) 1:46.64; 9. Milic (Devin) 2:03.00.

CLANI: 1. Taucer (Brdina) 55.50; 2. Sosić (Devin) 58.78; 3. Taucer (Brdina) 58.47; 5. Bergamasco 1:00.91; 7. Basso 1:02.18; 9. Franza 1:04.67; 10. Skerk 1:05.10; 11. Jelen 1:07.02; 12. Zidaric 1:08.28; 13. Peric 1:08.82; 14. Carli 1:09.73; 15. Adamic 1:13.14; 16. Turco 1:13.45; 17. Giorgi 1:16.75; 18. Kocijancic (vsi Devin) 1:42.98.

DAME: 1. Porocnik (Sneznik) 1:14.08; 3. Legisa (Devin) 1:24.64; 4. Pi-tacco (Brdina) 1:26.00; 7. Pregarc (Devin) 1:40.75; 8. Ferluga (Brdina) 1:44.23.

ST. CLANI: 1. Milic (Mladina) 1:03.50; 7. Ferletic (Devin) 1:10.00; 8. Bogatec (Mladina) 1:10.83; 11. Greco (Devin) 1:13.52; 13. Ghezzi (Mladina) 1:14.91; 14. Paulina 1:16.27; 16. Furlani (Devin) 1:28.84.

VETERANI: 1. Sosić (Devin) 1:04.35; 3. Suber (Brdina) 1:08.40; 4. Puric (Devin) 1:19.58; 5. Ban (Devin) 1:20.87; 6. Skabar (Brdina) 1:22.32; 8. Bratos (Brdina) 1:33.13; 9. D. Legisa 1:34.61; 11. Skerk 1:40.50; 12. L. Legisa (vsi Devin) 1:45.15. (E.M.)

Mladi tekmovalci SK Devin z učiteljem Alešem Poljakom

KOŠARKA / MLADINSKO DEŽELNO PRVENSTVO

Kontovelci končali tekmo s tremi igralci

Cicibonaši igrali kar 8 minut s 4 košarkarji

Kontovel - Intermuggia 83:91 (47:42)

KONTOVEL: Ban 2, Gulic 13 (3:5), Milic 2, Krizman, Kralj 15 (2:3), Hmeljak 32 (2:6), Daneu 4, Vodopivec 8 (1:1), Turk 7 (1:5), trener Furlan.

PM: 9:20. ON: 36. PON: Kralj (30), Turk (30), Daneu (30), Gulic (34), Hmeljak (37), Vodopivec (39), TRI TOCKE: Kralj 1, Vodopivec 1.

Kaj sta v ponedeljek na mladinski tekmi Kontovel - Intermuggia pocela sodnika Giust in De Lucia, je res težko opisati. Podatek, da je moralo na klop zaradi osebnih napak kar 7 Kontovelcev, ki so ostali v starih na igrišču, ko je bil izid 78:81 za goste, pove vse. Zadno minuto pa so ostali na terenu le v treh: Ban, Milic in Kralj.

Zares zalostno! Cicibona Radenska - Ricreatori 114:21 (52:54)

CICIBONA RADENSKA: Punis 27 (6:9), Rudez 10 (0:2), Krizmancic 10 (1:6), Barini 28 (12:19), Bajc 33 (1:7), Baitz 6 (0:2), trener Jogan. TRI TOCKE: Punis 3, Barini 2, Krizmancic 1. PM: 20:45. PON: Rudez (29), Krizmancic (33).

Cicibonam se za las ni uspel podvig, da bi premagali ekipo Ricreatorja, ceprav so kar osem minut igrali s samo štirimi kosarkarji, vsi ostali pa so bili obremenjeni najmanj s tremi osebnimi napakami.

Samo srečanje je bilo zelo zanimivo in izenaceno, in zares škoda, da se je nasa ekipa predstavila z zelo okrnjeno postavo, s samo šestimi igralci.

Kljub temu pa so se cicibonaši odločno vrgli v boj in bili Ricreatorji povsem enakovredni tekme. Ekipi sta se tako skozi vse prvi polcas stalno menjavali v vodstvu.

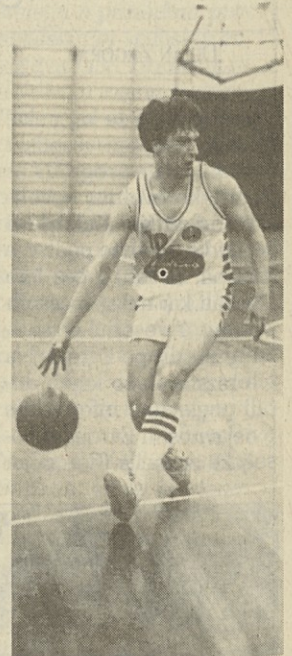
Tudi v drugem polcasu se je ponovila enaka slika s prvega dela. Tekma pa je bila se bolj dramatična, saj si je pri gostiteljih Rudez je v 29. min. prisluzil peto osebnih napako, enaka usoda pa je doletela Krizmancica v 33. min. in tako je Joganova ekipa ostala samo v starih na igrišču.

Cicibonasi pa se niso predali in v 38. min. celo povedli s 109:106, v zadnjih in skoraj dramatičnih akcijah pa je gostom vendarle uspelo ohraniti mirnejše živce in tudi zmagati.

Za zvrhano mero poztvornosti je treba pohvaliti vseh šest cicibonasev, vseh šest cicibonasev, saj si je pri gostiteljih Rudez je v 29. min. prisluzil peto osebnih napako, enaka usoda pa je doletela Krizmancica v 33. min. in tako je Joganova ekipa ostala samo v starih na igrišču.

Cicibonasi pa se niso predali in v 38. min. celo povedli s 109:106, v zadnjih in skoraj dramatičnih akcijah pa je gostom vendarle uspelo ohraniti mirnejše živce in tudi zmagati.

Za zvrhano mero poztvornosti je treba pohvaliti vseh šest cicibonasev, vseh šest cicibonasev, saj si je pri gostiteljih Rudez je v 29. min. prisluzil peto osebnih napako, enaka usoda pa je doletela Krizmancica v 33. min. in tako je Joganova ekipa ostala samo v starih na igrišču.

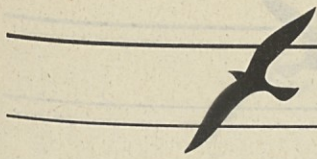

Iztok Bajc - Cicibona

salezijancev, ki so z visoko prednostjo zaključili prvi polcas (+25).

V uvodnih minutah drugega dela tekme so se belo-zeleni »priblizali« na 15 tock zaostanka. Nato so proti zelo agresivni obrambi domacinov brezglavo igrali. Debeljuh, ki je stopil na igrišče le v drugem polcasu, in ostali so izgubili veliko stevilo zog v napadu, predvsem pri prenosu zoge. Poleg tega so bili borovci pomanjkljivi tudi v skoku pod lastnim košem, tako da niso mogli izpeljati protinapadov. Domacini so zato brez problemov nizali kos za kosom z lepimi potezami v protinapadih. Tudi proti Borovski obrambi so zadeli kos skoraj ob vsaki akciji.

V Borovih vrstah sta bila odstopna Cupin in Samec, in to se je se kako poznalo. (U.A.)

MOŠKI SMUK / LOTERIJA Z VREMENOM

Prve polemike

Huda poškodba ameriškega smukača na treningu

Iz MORIOKE ANDREI DEKLEVA

MORIOKA. SI-ZUKUISE - Sneg, ki si ga v Evropi vsi, ki so od njega odvisni, tako želijo, je lahko tudi nadloga. Na prizorišču svetovnega prvenstva v alpskem smučanju skoraj neprestano naletava in na progah ga je že več kot dovolj. V noci s ponedeljeka na torek ga je zapadlo novih 20 cm.

Dovolj, da so se prireditelji morali odločiti za izvedbo enega izmed dveh za torek načrtovanih treningov smuka. In odločili so se za prvega moškega na progi Takakura z istoimenskega vrha 1400 metrov visokega vrha.

Moski, na startni listi združenega treninga za kombinacijski in specialni smuk jih je bilo 116, so se zaradi ne najbolj idealnega na progo prvič spustili s 100 metrov nižje ležečega kombinacijskega starta.

Vtisi po prvem treningu so bili polemичni.

»Proga je zelo lahka. Nekoliko težja bo, ce se bo utrdila in pomrznila,« je po treningu povedal odlični Svicar Franz Heinzer, v letošnji zimi že trikrat zmagovalec v smukih za svetovni pokal ter tudi na svetovnem prvenstvu eden izmed velikih favoritov, čeprav je na prvem treningu dosegel 33. cas. Najhitrejši je bil sicer »zbiralec zlomov«, Francoz Luc Alphand, dve stotinki je bil od njega počasnejši American Tommy Moe. Luksemburzan Girardelli pa je dejal, da je taka proga

kvecjemu dobra za testiranje smuci, nikakor pa ni primerna za smuk na svetovnem prvenstvu.

Tako nedolžna proga vendarle ni, saj je zahtevala tudi že prvi dve zrtvi. Zapored so grdo padli American Erik Schlopy, Japonec Takuja Isioaka in se en American, Paul Casey Puckett. Japonec se je takoj pobral in odklonil pomoč reševalcev, Americana pa sta so v dolino odpeljali z akijem (nasliki AP), Schlopy, sicer vele- in superveslalo-

mist, ima zdrobljeno eno izmed vretenec trtice ter lažje poškodovano koleno, komolec in jezik, njegov kolega »Puck« pa si je pri padcu prigriznil jezik.

Na startni listi prvega treninga smuka so bili tudi vsi stiri slovenski tekmovalci, na progo pa je sel le Andrej Miklavc. Jure Kosir in Mitja Kunc sta od doma pripotovala sele v ponedeljek pozno zvečer in sta prvi trening izpustila. Gregor Grilc pa v kombinaciji ne bo na-

stopil in se ekipi pridruži sele jutri. Miklavc je bil ob prvem srečanju s progo predviden in je dosegel 78. cas. Naj bodo casi z uradnih treningov smuka se tako bled podatke za napoved favoritov na tekmovalcu, so si smukaci edini v tem, da bodo o odličjih odločale hitre in pravilno namazane smuci. Da si bodo tekmovalci na startu nataknil prave smuci skrbijo njihovi serviserji, nekateri od njih pa so začeli smuci in maze na progah nad Sizukuisijem preizkusati že deset dni pred prihodom prvih

tekmovalcev. Večina jih trdi, da so prav oni našli carobno formulo in nekateri rezultati z uradnih treningov to tudi potrjujejo, a končna odlo-

tev bo pri večini ekip se vedno igra na srečo. Enako bo tudi v ženskem smuku.

Rezultati: 1. Alphand (Fra) 1:41, 68, 2. Moe (ZDA) 1:41, 70, 3. Rey (Fra) 1:42, 18, 4. Lehmann (Svi) 1:42, 36, 5. Hudson (ZDA) 1:42, 68, 6. Duviard (Fra) in Mahrer (Svi) 1:42, 47, 8. Linberg (Nor) 1:42, 79, 9. Kitt (ZDA) 1:42, 89, 10. Assinger (Avs) 1:43, 17,78. Miklavc (Slo) 1:52, 49.

MENJAVANJE VREMENA POVZROČA TEŽAVE

S katerimi smučmi?

Azzurri Runggaldier, Martin in Polig (od leve) iščejo pravi »material« (telefoto AP)

IZ MILANA / NA POT ITALIJANSKI SLALOMISTI

Tomba nekoliko vraževeren

Na SP doslej osvojil le bronasto medaljo v Crans Montani

MILAN - Včeraj so z milanskega letališča proti Morioki odpotovali italijanski slalomisti z Albertom Tombo na celu. V ekipi so se Matteo Belfrond, Sergio Bergamelli, Fabio De Crignis, Carlo Gerosa in Fabrizio Tesca. Pred odhodom je bil najboljše razpoložen Tomba. »Sem v dobri formi, letos sem osemkrat stal na stopnicah za zmagovance in upam, da se bom v Morioki povz-

pel na enako stopničko kot v Garmischu.« Tomba sicer ni hotel uporabiti besede »zmaga«, vendar pa primerjava z Garmischem, kjer je dosegel edino prvo mesto, povsem jasno kaže, kaksne so njegove želje.

Toda Tomba tudi ne skriva določene zaskrbljenosti, saj doslej na svetovnih prvenstvih ni bil preveč uspešen. V

svoji zbirki ima le bronasto kolajno iz Crans Montane. »Neparna leta mi niso nikoli prinesla nič dobrega, boljše je bilo v parnih letih, ko so na vrsti olimpiade. Upajmo, da to pravilo tokrat ne bo veljalo in da bom tako uspešen kot na olimpijskih igrah,« je dejal Tomba in spomnil, da ima v svojih vitrinah že tri zlate olimpijske kolajne.

Miospray

USPEŠNO BLAZI BOLECINE

INTERVJU Z MARCOM GIRARDELLIJEM

V smučanju je pomembno le to, da si individualist in po možnosti zmagovalec v boju s svojimi nasprotniki

NOVARA - Marc Girardelli živi v Italiji, v majhnem mestecu Bodele, oddaljenem le slabe tri kilometre od meje s Svico. Bodele so prijeten in miren kraj, kjer le redko zaidejo turisti in verjetno je bil to eden izmed osnovnih razlogov, da so Girardellijevi izbrali prav ta kraj za svoj dom. Ze leta 1983 so odkupili Alpen Hotel, ki se nahaja prav v centru mesteca.

Skorajda neverjetna simbioza združuje očeta in sina ze petnajst let, od nastopa na danes ze legendarnem "Trofeo Topolino".

Pravzaprav o tem, kaj za Marca pomeni oče Helmuth vedo ze vsi, tudi tisti, ki smučanja ne spremljajo redno. Pri stitiranjstih letih je Marc redno nastopal na tekmovalnih smučarje od šestnajstega leta starosti ter na njih pobral večino zmag. Toda v avstrijski reprezentanci so nekateri vplivni ljudje menili, da se Marc se ni dovolj izkazal in da bo moral svoj talent sele dokazati. Oče Helmuth je pobesnel ter podpisal izjavo, da jemlje sina iz avstrijske državne reprezentance. Mnogi so menili, da je Helmuth Girardelli s tem dejanjem ze na začetku uničil sinovo tekmovalno kariero. Toda nihce ni dovolj dobro poznal Helmuthovega karakterja. Skupaj s sinom se je preselil v Luksemburg, verjetno edino državo v Evropi brez enega samega smučisca. Helmuth je tako Marcu poleg očeta postal se vodja reprezentance, trener in manager. Nekega dne je Helmutha obiskal legendarni Toni Sailer, da bi mu čestital za vztrajnost: »Čestitam, tvoj sin je eden izmed najboljših mladincev na svetu.« Odgovor pa ni bil nič kaj diplomatski, temveč oster, kot najostrejša rezilo: »Ne, motiš se Toni. Ni eden od najboljših ampak je dalec najboljši!«

Marc bo pri devetindvajsetih letih postavil na omaro, kjer ima shranjena vsa odličja, ze peti kristalni globus. To lahko ze trdimo, saj ima v Svetovnem pokalu ze skoraj nedosegljivo prednost. Mnogi se čudijo letosnjim sijajnim dosežkom Marca Girardellija, hkrati pa so o očetu Helmuthu trdili, da je nesposoben in

nepopoljšljivi nergač. Toda prav ta "nesposobni" Helmuth je Marca naučil vse najpomembnejše stvari, tudi vstajanja ob petih zjutraj, ker je bil ravno zjutraj snež najbolj primeren za dober trening. Marc govori pet jezikov, poleti pa redno potuje v Indijo na meditacijo, je močce izven smučarskih prog dolgocasen, toda na treningu in pripravah se prikaze v popolnoma drugi luci. Je velik garač - trenira po pet, šest ur dnevno skozi celo leto - kar mu je zelo pomagalo tudi pri okrevanju po trinajstih operacijah, ki jih je prenesel brez večjega vznemirjenja, pa čeprav je ze kazalo, da se bo moral predačasno posloviti od tekmovalja.

»Oseba, ki me najbolj pozna, je Dick Steadman, ortoped iz Veila, ki mi je pozdravil mnoge poškodbe ter me vedno vzpodbujal naj nadaljujem z aktivnih tekmovaljem,« se je poskušal malo posaliti Marc. »Pred dvema letoma sem bil zadnjic operiran, vendar se vedno ne čutim levega bedra. Lahko bi mi zapicil noz, pa se vedno ne bi cutil nicesar.«

Neverjetna osebnost je Marc Girardelli. Telesno je izredno dobro pripravljen (sposoben je preteci 100 m v casu 11", 400 m pa v 52"), brez posebnega treninga, posle sklepa izjemno spretno, zelo je zbran in miren tudi v najbolj zapletenih trenutkih (Ne razumem kaj zeli doseči Tomba), v zasebnem krogu pa je pred kratkim izjavil, da je preobremenjen. »Utrujen sem in počasi razmišljam o slovesu. Res ne vem koliko casa bom se lahko zdrzal takšen ritem.« Potuje v helikopterju (ima pilotsko dovoljenje, zato sam pilotira), njegova najbolj priljubljena hobija sta squash ter hitrostno drsanje (za slednje so ga navdusili Svedi) in ce ima možnost pretece na drsaliscu priblizno 10 km dnevno.

LEO BASSI - FREEPRESS

V Novari se je ustavil zaradi podpisa nove sponorske pogodbe z znanim svetovnim proizvajalcem oblačil Sergiom Tacchinijem, s katero bo letno zaslužil 350.000 USD, ce pa bo osvojil Svetovni pokal pa se bo vsota povečala na 500.000 USD letno. Girardelli v navadni obleki ni niti najmanj podoben smučarskemu šampionu. Rahlo sepa, ce zeli brati si mora nadeti ocala, na smučeh pa se prelevi v povsem drugega cloveka.

Marc, osvojil si pet kristalnih globusov. Meniš, da si s tem postal smučar številka 1 vseh casov?

»Ne, menim, da nisem številka ena, ampak samo številka.«

In zakaj ne številka 1?

»Sploh ni vazno, ali si prvi, drugi ali tretji. Pomembno je le to, da si individualist, po možnosti zmagovalec, med vsemi ostalimi ki nastopajo.«

Jean Claude Killy je dejal, da z očetom marširata loceno, udarita pa skupaj.

»Hm, to je bombastična izjava, ki

pa z resnico nima nič skupnega. Udariti, ta beseda mi sploh ni všeč. Brez očetove pomoči Marca Girardellija sploh ne bi bilo.«

Nekdo si dejal: »V družini me je resilo smučanje. Menili so, da sem bedak, ker je brat Patrick v soli bil mnogo boljši od mene.«

Si to res dejal?

»Res. Brat je bil v soli vedno precej boljši od mene. Seveda pa je vprašanje po kaksnih kriterijih nekdo ocenjuje, kaj je dobro in kaj slabo.«

Odkritosrčno povej, kaj misliš o Tombi?

»O Tombi je težko govoriti, ker je nekaj posebnega znotraj našega smučarskega sveta. Vendar me preseneca, ker zelo hitro spreminja odločitve. Nekdo, ki ve, kaj zeli, teh stvari ne počne. Vseeno pa je jasno, da Tomba za Italijo mnogo pomeni.«

Ali je res prednost na strani tistih, ki sami trenirajo, (v to skupino sodiš tudi ti), kot pa ostalih, ki trenirajo skupaj z državnimi reprezentanci?

»Jaz sploh ne vem kakšen je način dela v ekipi. Jaz, moj oče, pripravljalec smučni Reinstadler, ki mi večkrat pomaga tudi v cilju ter predstavnik Tacchinija Tiziano Blua smo celotna ekipa. Določena prednost je, vendar je ta minimalna. Večkrat se zgodi, da je na določenih smučskih prevec turistov in je nemogoče trenirati zato se vsedemo v helikopter ter poiščemo naslednje smučisce.«

Tomba je nezadovoljen, ker je v letosnjem programu veleslalomu manj, v zameno pa so dodali se dva superveleslalom. Pravi, da je FIS tak program sprejela nacrtno, v njegovo škodo. Kaj ti meniš?

Jaz nisem v izvršnem doboru mednarodne smučarske zveze!

Da, ampak ali res obstaja nekakšna svicarska zarota proti Tombi?

»Ce bi svicarska zarota res ob-

stajala, ne bi bil v vodstvu skupnega seštevka Svetovnega pokala.«

Večkrat si se sprl z očetom, nekajkrat pa tako hudo, da si preprosto odšel. Je to res?

»Nekoč sva se res večkrat sprla, toda to je preteklost.«

Na drugi del moje trditve pa nisi odgovoril, zato jo ponavljam kot vprašanje. Ali si se res odšel?

»Da, da, zd se mi da dvakrat ali trikrat.«

Zamera očitno ni dolgo trajala. Kdo je prvi popustil?

»Oče me je prvi poklical. Sam pa sem doumel, da lahko samo z njim kot trenerjem dosegem vrhunske rezultate.«

Kaj pa meniš o Kosirju?

»Kosir bo za vse v prihodnjih letih zelo neugoden tekmovalcev. Ta fant je pravi šampion in ne bom presenečen, ce bo nekoč zmagovalec Svetovnega pokala. Zelo cenim slovensko reprezentanco, ki je očitno dobro trenirala. Tudi ostali fantje veliko obetajo, menim pa, da je Kosir vsekakor udarna moč Slovencev. Na svetovnem prvenstvu pa bi lahko presenetil uveljavljene šampione.«

Tudi smučanje se spreminja. Kot primer bi dejal, da so letošnji veleslalom le nekoliko prehitri?

»S tem bi se strinjal. Toda ne verjamem, da je to neka dolgoročna sprememba. Precej je odvisno od postavljajca proge. Thoeni ve, kaj ustreza Italijanom, ravno tako razmišljajo tudi svicarski in norveški trenerji. Ena od nujnih novosti v Svetovnem pokalu je zamenjava trenerjev državnih reprezentanc s profesionalnimi in neodvisnimi trenerji, ki bi znatno bolj uravnoteženo postavljali proge. Vendar bi take trenerje težko našli.«

Marc, kaj ti pomeni smučanje?

»Smučanje je zelo resno delo. Pred tremi leti so se vsi salili na moj račun, ker sem si z računalnikom beležil vse možne postavitve prog, kar pa sedaj počnejo več ali manj vsi. Po mojem mnenju bi morali tudi znanoost vnesti v smučarski sport, čeprav je predvsem od sposobnosti vsakega posameznika najbolj odvisno kakšen bo končni rezultat.«

NOVICE

Marco Van Basten nogometaš leta 1992

LIZBONA - Portugalski športni dnevnik »A bola« je v sodelovanju z mednarodno nogometno zvezo (FIFA) proglasil nizozemskega asa in Milanovega clana Marca Van Bastna za nogometaša leta 1992. Van Bastnu so izročili priznanje na posebni slovesnosti v Estorilu pri Lizboni (na sliki AP skupaj z Lotharjem Matthäusom).

Srebrno trofejo je dobil bolgarski reprezentant in član Barcelone Hristo Stojkov, bronasto pa Nemec, sicer nogometaš Rome, Thomas Hässler. Van Basten, rojen 30.10.1964 v Utrechtu (Nizozemska), je osvojil skoraj vse, kar se v nogometu osvojit da. Njegove najbolj prestižne etape pa so: srebrni čevlji (France Football, 1983/84); zlati čevlji (France Football 1985/86); državni nizozemski prvak z Ajaxom leta 1982, 1983 in 1985; 1. mesto v pokalu pokalnih zmagovancev leta 1987; italijanski prvak z Milanom leta 1988 in 1992; trikrat najboljši strellec Nizozemske; najboljši evropski nogometaš leta 1988; najboljši evropski strellec leta 1988; zlati čevlji (France Football) leta 1988, 1989 in 1992; 58 nastopov za nizozemsko državno reprezentanco in 24 golov; 89 zadetkov v italijanskem prvenstvu; najboljši strellec italijanske lige v sezoni 1991/92 (25 golov).

Italijanski nogometni pokal

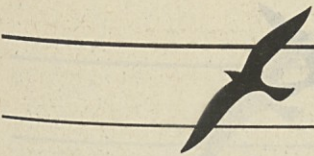
MILAN - Italijanska nogometna zveza je objavila urnik povratnih četrtfinalnih tekem za državni pokal, ki bodo v sredo, 10. t.m.: Inter - Milan (20.30), Torino - Lazio (20.30), Parma - Juventus (19.45), v torek, 9. t.m.: Roma - Napoli (20.30).

Umrla hčerka Quirotove

HAVANA - Hčerka znane kubanske atletinje Ane Fidelie Quirot Javianna je včeraj umrla zaradi nastalih komplikacij po prezgodnjem porodu pred tednom dni. Kot je znano, je bila Quirotova tedaj zrtve hude nesreče in je skoraj zgorela v svojem stanovanju.

Agassi s težavo

SAN FRANCISCO - V 1. kolu mednarodnega teniskega turnirja v San Franciscu American Andre Agassi s težavo premagal rojaka Jonathana Starka (st. 76 na svetu) s 6:2, 7:6. Svedski veteran Bjorn Borg pa je kar namucil Brazilca Jaimeja Oncisa (46. na svetu), saj je izgubil le s 4:6, 7:6, 4:6.

Gledališča

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 20. uri (Stihova dvorana) Ob letu osorej. Cena vstopnic je 500 SIT.

V PRIHODNIH DNEH: 9. 2. ob 20. uri (Stihova dvorana) Ob letu osorej. Cena vstopnic je 500 SIT. NAPOVEDUJEMO: 21. 2. ob 18. uri, 22. 2. ob 19. uri in 23. 2. ob 11. uri (Gallusova dvorana) W. Shakespeare: Kralj Lear. Cena vstopnic 600, 500 in 400 SIT. Za predstavi 21. 2. in 22. 2. je na voljo le še nekaj vstopnic.

Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19.30 uri J. B. P. Moliere: Svata po silih (za abonma Sreda in izven).

Ob 20. uri (Mala drama) Mrozek: Tango. Za izven. Javna uprizoritev studentov 4. letnika ACRFT.

JUTRI: ob 19.30 uri J. B. P. Moliere: Svata po silih (za abonma Cetrtek in izven).

V PRIHODNIH DNEH: 5. 2. ob 19.30 G. Strmisa: Samorog. Za izven in konto.

Ob 21. uri (Mala drama) Nicolaj: Prva klasa. Za izven in konto. predstava z gostom iz Rima - gosposod Aldom Nicolajem osebo.

6. 2. ob 20. uri Nicolaj: Blagi pokojniki, dragi možje. Monodramski nastop Polone Vetrhi. Predstava z gostom iz Rima - gosposod Aldom Nicolajem osebo!

6. 2. ob 20. uri (Mala drama) Nicolaj: Prva klasa. Za izven in konto.

Informacije in rezervacije vsak delavnik ob 11. do 12. ure ter od 18. ure do zacetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET

DANES: ob 19. uri J. Golob: Krpanova kobila.

V PRIHODNIH DNEH: 6. in 20. 2. ob 19. uri R. Strauss: Netopir.

8. 2. ob 19. uri J. Golob: Krpanova kobila.

Blagajna je odprta med 11. in 13. uro ter med 17. in 19. uro. Rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 15.30 uri (za abonma Sreda Popoldan in iven) E. Flisar: Kaj pa Leonardo?

JUTRI: ob 19.30 uri (za abonma Red B in izven) E. Flisar: Kaj pa Leonardo?

V PRIHODNIH DNEH: 5. 2. ob 19. uri A.P. Cohov-T. Brasch: Platonov. Za abonma petek in izven.

Informacije in rezervacije od 10. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 20. 00 uri Skupina Matjaža Farica - Derr (Potoples), Plesejo: Dominika Kacin, Andreja Obreza, Dusan Teropsic, Fredi Fontanot, Ursula Terzan, Darko Vrebac in Daniela Pietrasanta.

JUTRI: ob 19.30 H. Achternbusch: Susan. Za izven.

V PRIHODNIH DNEH: 5. 2. ob 19.30 H. Achternbusch: Sun. Za izven.

6. 2. ob 19.00 uri A. A. Rozman: Tartif. Za izven. Prodaja in rezervacije vstopnic v Galeriji SMG na Trgu francoske revolucije 5, med 10. in 12. uro ter med 15.30 in 17.30, na dan predstave pa tudi uro pred predstavo pri blagajni SMG.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

JUTRI: Gavran: Moz moje zene.

Prodaja in rezervacije vstopnic vsak dan razen nedelje od 9. do 13. ure in od 16. do 19. ure v Jelovskovem salovu Kulturnega doma in uro pred predstavo pri blagajni. Tel. 061/448-922.

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 9. 2. ob 21. uri Prometej brez skodelice. Ponovitev razprodane predstave Barbare Jozelj in eksperimentalne skupine Rezares. Informacije na tel. 061/113-282.

MARIBOR

SNG DRAMA

V PRIHODNIH DNEH: 5. in 6. 2. ob 19.30 Car men - popoldan na robu evropske zgodovine.

8. 2. dan odprtih vrat SNG Maribor - ob slovenskem kulturnem prazniku:

Ob 18. uri Ogled gledališča.

Ob 19.30 W. Shakespeare: Hamlet. Jubilejna, 50. predstava. Brezplačne vstopnice lahko obiskovalci dvignejo pri gledališki blagajni najkasneje do 4. 2. Tel. 062/211-461.

SNG OPERA

DANES: ob 19.30 uri (za red Opera) G. Puccini: La Boheme.

Informacije in rezervacije vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure, ob sobotah do 13. ure, ter uro pred predstavo na tel. 062/211-461.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 5. 2. ob 17. uri Moliere: Namisljeni bolnik. Za abonma Solski III in izven.

SLG Celje obvešča svoje obiskovalce, da so vse predstave, vključene v Dneve komedije, ki bodo potekale vsak petek in soboto od 12. 2. do 6. 3. 1993, zal, ze razprodane.

Informacije na tel. 063/25-332.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 6. 2. ob 19.30 R. Cooney: Zbezi od zene. Za izven in konto. Razprodano.

8. 2. ob 20. uri Mateja Puhar: Homo, mozačni plesni spektakel.

13. 2. ob 19.30 uri H. Ibsen: Nora. Za konto in izven.

Informacije na tel. 064/222-681.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 5. 2. ob 10.15 in ob 20. uri R. Vitrac: Volkodlak. V izvedbi PDG Nova Gorica.

6. 2. ob 20. uri R. Vitrac: Volkodlak. V izvedbi PDG Nova gorica.

Informacije na tel. 065/25-326.

KOPER

GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 18. 2. ob 20. uri R. Vitrac: Volkodlak. Gostuje PDG Nova Gorica. Informacije na tel. 066/21-027.

GORNJA RADGONA

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 6. 2. ob 19.30 uri B. Nusič: Mister Dolar. Komedija v priredbi Milana Jesiha. Gostuje skupina KUD Zarja Trnovlje-Celje.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE ROSSETTI

JUTRI: ob 20.30 bo skupina Teatro d'Arte predstavlja B. Brechtovo delo Madre coraggio. Igra Piera Degli Esposti, režija Antonio Calenda. V abonmaju odrezek st. 7. Predprodaja vstopnic pri

osrednji blagajni v Pasazi Protti in pri blagajni gledališča Rossetti.

DVORANA TRIPCOVICH

DANES: ob 20. uri (red B) druga predstava Poulencove »Le Voix Humaine« in Mascagnijeve »Cavalleria rusticana«. Dirigent Niska Bazea. Predprodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripovich. Urnik blagajne: od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprti.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

DANES: ob 20.30 W. Shakespeare - Kakor vam drago - v izvedbi gledališke skupine Teatro dei Fiodrammatici iz Milana. Režija Nanni Garella, scene in kostumi Antonio Fiorentino. V glavnih vlogah Marisa Della Pasqua, Paola Della Pasqua, Marco Balbi in Rosanna Bruzzo. Predstave bodo trajale do 7. februarja.

VIDEM

VIDEMSKI GRAD - DVORANA PARLAMENTA

DANES: ob 20.00 in ob 21.30 »Sinjebralec« v izvedbi gledališke skupine Compagnia del Centro Servizi e Spettacoli iz Vidma. Režija Cesare Lievi. Predstave bodo trajale do 9. t. m.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 Der Kontrabass (Patrick Suskind).

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

SLOVENSKA FILHARMONIJA

DANES: ob 20. uri koncert Arcadia Tria. V okviru abonmaja Pro musica - Vpis abonmaja je možen na sedežu koncertne agencije Gallus International (Ljubljana, Krakovski nasip 6) in v Galeriji Labirint, tel. 150-155.

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 9. 2. ob 21. uri (po zaključku gled. predstave Prometej brez skodelice) večer novoročerske scene iz Seattlea.

11. 2. ob 20. uri Furclap. Nastop renomirane furlanske folk/rock skupine.

16. 2. ob 21. uri koncert Tomoza Pengova, promocija novega CD Rimska cesta.

18. 2. ob 22. uri Oldies Goldies noc z gosti Moonlight Cats. Informacije na tel. 061/113-282.

MARIBOR

UNIONSKA DVORANA

V PRIHODNIH DNEH: 8. 2. ob 19.30 Rossini: Stabat Mater. V izvedbi Opere SNG. Koncert je v okviru Odprtih vrat SNG Maribor - ob slovenskem kulturnem prazniku. Obiskovalce vabijo, da brezplačne vstopnice

POSTOJNA

RESTAVRACIJA HOTELA JAMA

V PRIHODNIH DNEH: 6. 2. ob 19. uri kulturni večer posvečen ljudskemu glasbenemu izročilu. Nastopajo: Duo Piscić in Dario Marušić, Ljuba Jenca, Ana Braniselj. Vstopnice so naprodaj v poslovalnici Kompas v Postojni. Informacije in rezervacije na tel. 067/21-220.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 7. 2. ob 19.30 uri koncert Ljubljanskih madrigalistov. Informacije na tel. 064/222-681.

RADENCI

HOTEL RADIN

V PRIHODNIH DNEH: 7. 2. ob 20. uri koncert učiteljev Glasbene sole iz Gornje Radgone in avstrijske skupine Radkersburger Musikanten.

GORNJA RADGONA

GLASBENA SOLA

V PRIHODNIH DNEH: 5. 2. ob 17. uri otvoritev prizidka in obnove dvorane. Nastopili bodo učenci glasbene sole in pihalni orkester.

26. 2. ob 18. uri koncert ZePZ Manko Golar iz Gornje Radgone in Pihalnega orkestra Gornja Radgona.

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 8. 2. ob 19. uri osrednja prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku. Koncert učiteljev Glasbene sole iz Gornje Radgone in avstrijske skupine Radkersburger Musikanten.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 8. t. m., ob 20.30 koncert Trzaskega koncertnega društva. Nastopila bosta Mischa Maisky in Pavel Gililov.

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES IN V PRIHODNIH DNEH: ob 6. 2. ob 20. uri (Linhartova, Kosovelova dvorana) Noc na zemlji, film Jima Jarmuscha. Vstopnina je 300 SIT.

JUTRI: ob 19. uri ((Stihova dvorana) Literarni večer ob slovenskem kulturnem prazniku, v sodelovanju z Društvom slovenskih pisateljev. Vstop je prost.

Informacije na tel. 061/222-815.

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 5. 2. ob 22. uri Dance Machine in tetoviranje. Dance Machine predstavlja Knjigo o tetoviranju Dimitrija Vremca. Spremnji projekciji ekskluzivnega videa in diavov.

7. 2. ob 22. uri nastop Salome, prve dame transestivske scene in otvoritev foto razstave Primoža Dolničarja.

8. 2. ob 21. uri Duhovnost južne Indije. Diapozitivi in poredavanje Roberta Krzisluka, glasba in ples.

MARIBOR

KNJIZNICA STUDENCI

V PRIHODNIH DNEH: 5. 2. ob 17. uri pogovor z dr. Tilko Hren ob njeni novi knjigi Ideali maturantov.

KOPER

GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 8. 2. ob 20. uri osrednja proslava ob slovenskem kulturnem prazniku. Informacije na tel. 066/21-027.

DOMŽALE

PROSTORI NAD TRGOVINO KOVINAR

DANES: ob 17. uri Kozmetika za najstnike - pre-

davanja in prikaz, vodi kozmetičarka Janja Skrinjar-Osojnik.

JUTRI: ob 17. uri srečanje s čarovnikom Miranom canakom.

V PRIHODNIH DNEH: 5. 2. ob 17. uri Predavanje o astrologiji.

6. 2. ob 17. uri - presenečenje.

Informacije in prijave: Društvo SMO, Domžale, Ljubljanska 71, prvo nadstropje. Tel 061/711-875.

ŠKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAVCARJA

JUTRI: ob 17.30 Na lepi modri Donavi. Diapozitivi.

V PRIHODNIH DNEH: 5. 2. Dan odprtih vrat knjižnice. Ob 19. uri Literarni večer poezije Haiku Slavka Kvasa.

17. 2. ob 18. uri Anapurna 1992 - večer z diapozitivi.

18. 2. ob 17. uri Zivalski svet, diapozitivi. Informacija na tel. 0664/620-200.

ŽALEC

DOM II. SLOVENSKEGA TABORA

V PRIHODNIH DNEH: 6. 2. ob 18. uri osrednja proslava slovenskega kulturnega praznika v občini Žalec. Sodelujejo: slavnostni govornik pesnik Ervin Fritz ter glasbenika Mojca Zlobko in Franci Rizmal.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SALA STURZO

Ul. Sturzo 2

DANES: ob 21. uri bo v dvorani Sturzo v zupnišcu Madonna del mare v Ul. Sturzo 2, projekcija afriškega filma »Badis« (Maroko 1989).

Projekcije bodo trajale do 12. 2. s sledečim programom: 5. 2. »Layla, ma raison« (Tunizija 1989); 8. 2. - »Ken Bugul« (Senegal 1990); 10. 2. »Ta donaa« (Mali 1991); 12. 2. »Laada« (Burkina Faso 1991).

Koroška

TINJE

DOM PROSVETE

JUTRI: ob 19.30 - Predavanje univ. prof. dr. Erike Weinzierl, Dunaj: Fasistične tendence v skupni Evropi. Uvod in vodja diskusije: univ. ass. dr. Valentin Sima, univerza Celovec.

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 5. 2. ob 17. uri (Kulturnica) Z. Florian: Tobija. Za izven.

10. 2. ob 16.30 in 18. uri (Lutkoteka) Jan Malik: Zogica Marogica. Vstopnice so ze v prodaji.

Informacije ob sredah, četrtek in petkih od 11. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/314-962.

KUD FRANCE PRESEREN

V PRIHODNIH DNEH: 6. 2. ob 17. uri igrica Ciriču čiriba, v izvedbi Lutkovne skupine pri GM Jesenice. Informacije na tel. 061/332-288.

MARIBOR

AVTOBUSNA POSTAJA

V okviru Otroskega razstavišča, v organizaciji Zveze kulturnih organizacij Maribor in Avtobusne postaje Maribor, je na ogled razstava likovnih del učencev O. S. Prežihov Voranc, Maribor. Razstava je nastala pod mentorstvom Bozidarija Mursca.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 7. 2. ob 11.00 uri Jana Kolaric: O pajku, goski in slonu balonu.

8. 2. ob 9.45 uri (Razstavišče Avla LGM) otvoritev razstave gledaliških likovnih osnutkov Brede Varl.

Ob 10. in 11.00 uri J. Kolar: Slon balon. Brezplačne vstopnice za obe predstavi lahko dvignete pri Maticu ali v LGM ob delavnikih od 10. do 12. ure na Rotovskem trgu 2.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

DANES: ob 10.00, ob 11.30, ob 13.30 in ob 15.30 uri Milan Dekleva: Mi se ne damo, musical za otroke.

JUTRI: ob 10.00, ob 11.30 in ob 13.00 uri Milan Dekleva: Mi se ne damo, musical za otroke.

V PRIHODNIH DNEH: 5. 2. ob 9.30 Z. Zupancic: Norcavi stricek Frak. Informacije na tel. 061/222-681.

KOPER

GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 9.30 in 11.30 H. C. Andersen. Slavček. Gostovanje PDG Nova Gorica.

V PRIHODNIH DNEH: 9. 2. ob 9.30, 10.30 in 11.30 uri Z. Zupancic: Norcavi stricek Frak. Gostovanje Presernovega gledališča iz Kranja.

13. 2. ob 10. uri Crvica zgodba. V izvedbi luktove skupine Us. Informacije na tel. 066/21-027.

TRBOVLJE

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 10. 2. ob 10.30 in 15.30 uri Z. Zupancic: Norcavi stricek Frak. Gostovanje Presernovega gledališča iz Kranja.

DOMŽALE

PROSTORI NAD TRGOVINO KOVINAR

DANES IN V PRIHODNIH DNEH: Vesele zimske počitnice od 1. do 5. 2. od 8. do 14. ure. Organizirano počitniško varstvo za otroke nižjih razredov.

Modelarska delavnica - izdelava zmaja. 1., 2. in 3. 2. od 13. do 15. ure. Za otroke od 1. do 4. razreda.

Racunalniški tečaj - od 1. do 5. 2. od 9. do 10.30 ure za otroke 1. do 4. razreda.

Organizira društvo SMO (Starsi-Mladi-Otroci) ob pomoči Napredka Trgovine, d.o.o. Informacije od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure po telefonu 711—875.

KAMNIK

GALERIJA VERONIKA

V naročju vetra (24)

Slovo od Wallisa — S slovenskimi »domačini« na Novi Gvineji - Po več kot letu dni vrnitev domov

Sreda, 30. septembra, zadnje jutro Wallisa

Zadnje jutro na Wallisu. Zbudil sem se prej kot Luc in se enkrat očistil dno barke.

Včeraj dopoldne sem na barko slisal presunljivo pasje lajanje, ki mu je odgovoril cel pasji zbor. Zvečer se je potem kadilo iz hise ob obali. To je bila »adrenalinska kura« s kasnejšo pojedino. Se sreča, da tu ni več »dolgi svinj«.

Potem sva se z Lucom poslovila. Kar dolgo sva plula skupaj in rekel bi, da sem bil ves ta čas v dobri družbi. Luc bo odplul na sosednji otok Futuno, kjer se je pred nekaj dnevi potopila večja jadrnica. Ker je odlični potapljač, bo zadelo raziskal in mogoče tudi nasel kaj zase. Jaz pa odplujem proti Port Moresbyju na Novi Gvineji.

Okrog poldneva dvigeva sidri in prekrižava laguno. Kmalu sva spet na odprtem morju. Dolgo gledam majhno piko na obzorju, tam je prijatelj...

Poslušam polinezijsko glasbo z radia Wallis. Tudi to je slovo... Zbogom Polinezijska, kdaj te bom spet videl? Ali sploh se kdaj?

11. oktober, 12. dan plovbe

Bila je lepa noc, z malo oblaci. Prava pasatna romantika. Proti jutru pa se je naredilo popolno brezvetrje. Vreme je bilo ze nekaj dni, rekel bi, anticklonsko. Nebo brez oblaka, sonce pa je zahajalo cisto rdece, kot pri nas po lepem vremenu.

Včeraj sem plul med otokoma Vanua Lava in Santa Maria. Spadajo v državo in otocje Vanuatu. Mikalo me je, da bi pristal, pa nisem hotel tvegati. Po radiu sem namreč slišal, da imajo na Vanuatu malarijo. Upam, da mi na barko ni priletel kak komar.

Ob starih popoldne zagledam po dolgem času ladjo. Pluje od severa proti jugu in gre najbrž na Novo Kaledonijo.

Ko proti večeru delam nekaj na krmi, nenadoma zagledam nad seboj visok val. Le dobro prijeti se imam se čas, potem pa se val podre naravnost name. Sploh ni bilo neprijetno. Po tej vročini malo prhe dobro dene.

Naslednjega dne veter močno naziga, kar pa me bolj ali manj preganja že ves čas od

Wallisa. Da ne recem kar cez cel Pacifik. Očitno se s tem spet trudi prekleto El Niño. Bolj ko grem proti zahodu, močnejši so vetrovi in bolj pogosto je, rekel bi, viharo vreme. Letosnja zima je tu res huda. Na Novi Zelandiji je se sedaj, na začetku pomladi, na južnem otoku dva metra snega, od mraza pa je poginilo kar 2 milijona ovac.

Hladne fronte prihajajo iz Avstralije cez Tasmanovo morje in potem obračajo proti severu ter »pometajo« globoko v tropskih krajih. Njihova posledica so ti močni vetrovi. Pojav je podoben norderjem v zahodnem Karibskem morju.

Razlogi za pot okoli sveta

17. oktobra se pogovarjam s Sandro iz Buenos Airesa. Vpraša me, zakaj sem se podal na to plovbo. Odgovor:

1. Ponesti zastavo neodvisne Slovenije na prvi jadrnici okoli sveta.

2. Preizkusiti samega sebe.

3. Spoznati in videti nove dežele in pridobiti nove prijatelje.

Sandrita je sicer snaha radioamaterja

Orlanda, argentinskega diplomata, s katerim se večkrat slisim. Pogovor z njo in nežni glas mi dobro dene... Vsaj nekaj ženske miline na tem prekletem, trdem in krutem morju! Na Orlandovo vprašanje, kako mi je, odgovorim:

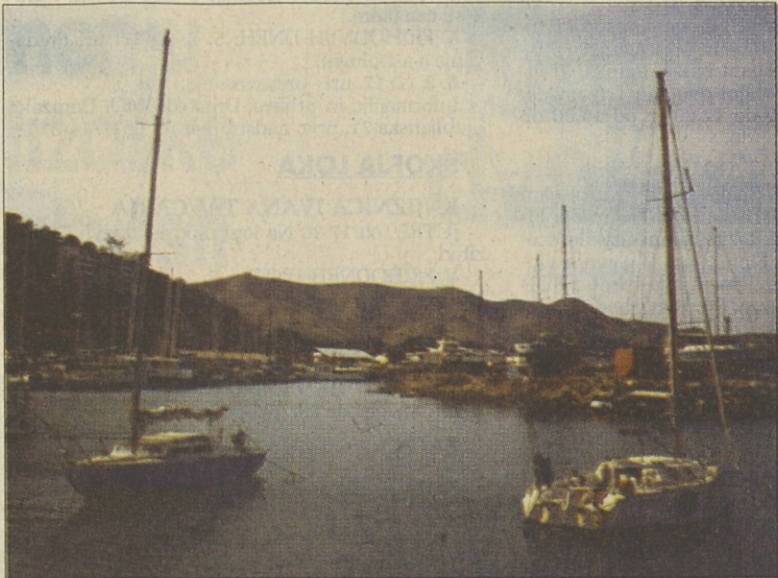
»Trdo, trdo... prekleto si zelim kopna...«

Moram vzdržati! Do Port Moresbyja je le še šest dni!

Drugega dne zjutraj opazujem drobno pticko, kako sedi na morju in počiva. Opazam, da me močan tok odnasa proti zahodu in obenem malo proti severu. Končno je vreme spet enkrat takšno, kakršnega si želim. Pasatni oblaki, sončen dan, vetra, ki piha v hrbet, ravno prav; približno za dobro stirič ga je. Vremenska napoved: južno je tropski ciklon, severno pa črna tropska konvergenca. No, pri meni je ravno prav: vzhodnik ali severovzhodnik z močjo 15 do 20 vozlov.

Ponoči sem dobro spal. Sicer pa je to pri tako lepem vetru kar nujno.

Do kopnega je še 411 milj.

Port Moresby (Foto: Jure Šterk)

Končno na cilju

Pa sem tu. Kako lepo se je razgledovati po luki in opazovati barke okoli sebe. Pa prihod v luko ni bil niti malo naiven. Med približevanjem koralnemu grebenu pred Moresbyjem je bila vidljivost slaba in sem plul s pomočjo GPS.

Sele, ko sem končno zagledal svetilnik na plitvini Basilisk, je bilo v glavnem vse končano. Prišel sem ravno se ob pravem času. Rekel bi, da sem tokrat dobro planiral. Vem namreč, da se tu termični veter proti poldnevno močno okrepi; pogosto kar do polne osmice. Takrat pa sem bil že na varnem za grebenom.

Potem veslam v banani k bregu in potem... seveda k sanku... Tu potem primerjam svoje »sposobnosti« z znamenitimi avstralskimi pivci piva...

Lahko rečem, da nisem ravno pivski »sampion«, preživim pa le nekako. Po telefonu poklicem slovenskega poslovneza Tonyja Pavšiča, ki je pognal korenine ravno tu, v Port Moresbyju. Cez pol ure je že v klubu. Oh, kako mi dobro dene domača beseda. In to kar »zivo«!

Zvečer me Pavšičevi povabijo na zabavo v neko precej ekskluzivno restavracijo, kjer so imeli »grski večer«. Prinesli so na raznjo pečeno ovco, bilo je polno balkanskih specialitet. Za nagrade so zebali številke jedilnih listov, ena od nagrad pa je bila zastraševalnega značaja, popotovanje v »Bosno« namreč...

No, potem smo dobili kroznike za razbijanje, ki so jih začeli Avstralcji takoj veselo unicevati. Nato so Grki ali »Grki« po crepinjah odplesali nekaj sirtakiju podobnega, zatem pa se je začel ob huronskem navijanju

se avstralski »sirtaki«...

Vsekakor dobra hrana, dobra družba in velika zabava...

Naslednjih nekaj dni sem užival v gostoljubju Pavšičevih. Po vsem tem morju se ga je bilo kar težko privaditi. Tony ima tu dve ali pa kaksno podjetje več in rekel bi, da v čast slovenski poslovnosti in podjetnosti. Sicer pa je država Papua Nova Gvineja bogata dežela. Imajo rudnike bakra in zlata, denar pa je mogoče odnesti iz dežele brez težav.

31. oktobra sva s Tonyjevim starejšim sinom odplula iz Moresbyja proti marini v 10 milj oddaljenem zalivu. Neodvisna Slovenija bo morala počakati, da se vrnem. Na južnih morjih se je namreč že začela sezona močnih nasprotnih vetrov in dežja, pa tudi orkanov. Do sezone ugodnih vetrov bo bar-

cica počakala v marini, sam pa grem domov, kajti 6 mesecev tu ne bi mogel čakati. Na istem kot moja je tu se nekaj bark, ki pa so od nje vsaj dvakrat daljše.

5. november zadnji dan na Novi Gvineji

Pavšičevi so priredili krasno večerjo. Tu sta se dva para, tudi gorenski Avstralcji so zraven. Vrtijo video o zemlji, ki so jo kupili pri Bledu, neke ob Savi. Zanimiv je prepričanje med gorenskimi in primorskimi Avstralcji, katera reka je lepša, Sava ali Soca...

Naslednjega dne je veliki dan. Dvigne se letalo Air New Glini. Z menoj na krovu seveda... Po letu in čez bom spet doma. Zbogom domotozje!

Mi bo na meji zadržalo po neodvisnosti, tako kot na Zahodni Samoi?

(Konec)

JUTRI

4. februarja

Silno radi in pogosto delamo napako, da presojamo zgodovino preveč statično, kot sosledje zaokroženih stanj. Ta napaka izvira iz tega, da nasedamo vtisu, ki je posledica metode, s katero sele lahko analiziramo zgodovinske pojave in dogajanja. Sprejmemo, da so se posamezna obdobja, ki jih zelo natančno označujemo, se kako prepletala, včasih do nespoznavnosti, in da sega paleta medsebojnih učinkovanj v neskončnost.

Mogoče prav zato za popolnejše vedenje o zgodovini potrebujemo tudi umetniško perspektivo.

Predvsem pa ob tem ne smemo spregledati tistih stalnic, ki vendarle tičijo za vsem tem vrenjem.

Ena teh je dejstvo, da neke blizu vzhodu od nas že vso znano zgodovino poteka ločnica, prek katere pluskajo civilizacijski valovi, enkrat z vzhoda, drugič z zahoda.

Ni naključje, da je Rim razpadel na tej crti, čisto nič ni nenavadno, da je bila Avstro-Ogrska iz dveh polovic, popolnoma logično je, da je bil nekdo v Jugoslaviji odveč.

Josip Juraj Strossmayer, ki si je zanj veliko prizadeval, se je rodil 4. februarja leta 1815.

RECEPT

Opečeno zelje

SESTAVINE:
600 g svežega zelja, 600 g krompirja, 100 g slaninice, goveja juha iz kocke, 2 rumenjaka, sol, maslo
CAS PRIPRAVE: 40 do 50 minut

Zelje liste kuhamo v slani vodi približno 10 minut, nato jih odcedimo in sesekljamo. Segretemu maslu dodamo sesekljano cebulo, na kocke narezano slanino, zelje in zalijemo z belim vinom in juho ter dušimo, dokler se zelje ne zmehča. Posebej skuhamo krompir, mu dodamo malo kumine in ga pretlačimo. Primesamo rumenjaka, malo muskatnega oreščka in solimo. Ognjevarno posodo namazemo z maslom, dno in stene obložimo s pretlačenim krompirjem in na to stresemo zelje. Pokrijemo s preostalim krompirjem in potresemo z maslom. Postavimo v pečico in pečemo približno 20 minut.

Opečeno zelje zvrnemo na krožnik, razrežemo in ponudimo z naribanim sirom kot prilogo k mesu.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Piškotji z lanenimi semeni

SESTAVINE:
350 g cele pšenične moke, 100 g lanenih semen, sol, mleti ingver, kumina, 100 g masla, 2-3 žlice vode

Iz nastetih sestavin in malo vode zamesimo gosto testo in ga temeljito pregnetemo. Nato ga razvaljamo, narezemo z nožem ali modelom in piškote polagamo na pladenj za peko piškotov, potresen z moko. Pladenj postavimo v pečico in pečemo pri srednji temperaturi približno 25 minut, da postanejo piškoti svetlo rjavi. Ponudimo jih kot krekerje z različnimi namazi za začetno jed.

(Neva Miklavcic Predan)

MOJ VRT

Brez znanja ni vrtnarja

MILKA PANCE — ČZP KMEČKI GLAS

Pri nas kdo ve zakaj prevladuje zmotno prepričanje, da je za sonaravno pridelovanje hrane dovolj, da se odpovemo uporabi umetnih gnojil in kemičnih zadrževalcev in seveda skodljivo, zato ponavadi tudi pridelki ne ustrezajo pričakovanjem.

Sonaravno vrtnarjenje v resnici zahteva poglobljeno znanje o življenju v tleh, gnojenju, rastlinah, zivalih in sožitju v naravi in na splošno. Dober vrtnar pozna sestavo tal v svojem vrtu in temu prilagaja obdelavo, gnojenje ter vzgojo in nego posameznih vrst rastlin. Skrbi, da rastejo v sožitju z vsem, kar jih obdaja, in bogato obrodijo. Obelovanje pesčenih tal se na primer precej razlikuje od obdelave glinenih, ilovnatih tal. Pesčena tla so lahka, tako da voda z njih zlahka odteka. Najbolje jih je obdelovati takrat, ko druga tla zaradi prevelike mokrote za to še niso primerna. Zelo hitro se tudi segrejejo, in so primerna za pridelovanje zgodnjih vrst zelenjave.

Obdelovanje je preprosto in ni posebej vezano na letni čas tako kot pri ilovnatih tleh, za katera je dobro, če jih jeseni globoko prelopatamo in čez zimo prepustimo delovanju mraza, dežja in zmrazu.

li, da zemlja razpade na drobnejše delce. Ponašajo se peščena tla plitvo prekopljemo spomladi, tik pred setvijo. Pri tem upoštevamo staro pravilo, da nikoli ne hodimo po zemlji, če je ta tako mokra, da se oprijema skornjev. Za razliko od glinenih taksna tla med letom precej izgubljajo vlogo, nekaj zaradi površinskega izhlapevanja, predvsem pa zato, ker so propustna in voda zlahka odteka v globino.

Nevarnost izsusetve zmanjšamo tako, da tla med rastlinami čim pogosteje zastiramo z organskimi snovmi ali zastirkjo (kompost, listje, pokosena trava in drugi zeleni deli rastlin). S tem izboljšamo tudi sestavo zemlje. Zelo pomembno je tudi, da pesčeni zemlji vsako leto dodajamo precej grobih organskih snovi. Zaradi dobrih drenaznih lastnosti tal snovi hitro pridejo v globlje dele zemlje in do korenin. Zato globoko prekopavanje zemlje ni potrebno in zadošča, da organske snovi kot so hlevski gnoj, kompost in slama zakopljemo v vrhno plast, le nekaj centimetrov pod površino, ali pa jih razporedimo kar po površini. Najbolj se peščena tla spirajo pozimi, zato naj bo rastlinska odeja takrat na površini najdebelejša. Pozimi bo zato najboljše, da na gredah gojimo rastline za zeleno gnojenje in jih po-

tem spomladi podkopljemo. Tako bomo tla obogatili dvakrat; prvič pozimi, ker s tem zadržimo v tleh mnogo hranilnih snovi, drugič pa spomladi, ker jim bomo dodali precej organskih snovi.

Sadni vrt
Zgodaj cvetoče sadno drevje je pogosto izpostavljeno spomladanski pozebi, zato izkušeni sadjarji v tem času zamrznjeno zemljo okrog drevesa pokrijejo s slamo, listjem ali čim podobnim. Pod debelo plastjo kolobarja bo zemlja ostala zmrznjena dalj časa, s tem pa nekoliko zadržimo razvoj prezgodnjih cvetov. Seveda le

za nekaj dni, kar pa je lahko odločilno. Zdaj je tudi pravi čas za zimsko rez sadnega drevja, da bo obloženost ogrodnih vej z rodnimi vejicami bolj enakomerna. Z zimsko rezjo preprečujemo tudi ogolitev starejših vej. Pri mladih drevesih je močno krajšanje vej umestno tudi zato, ker je treba najprej vzgojiti močno nosilno ogrodje. Dreves, ki že rodijo, pa ne smemo obrezovati preveč v živo. Nastavimo pasti glodalcev. V tem času so voluharji v sadnem vrtu največji škodljivci; ker jim je zmanjkalo zimskih zalog hrane, glodajo korenine.

Gorčica je hitro rastoča rastlina in zato primerna za zeleni podor. Preden zacveti, jo porežemo in zakopljemo v tla.

ZDRAVA HRANA

Pšenična torta

BRANE ŽILAVEC

Pšenica (Triticum vulgare) je enoletna rastlina iz rodu trav, doma iz jugozahodne Azije. Je najbolj cenjena in razširjena vrsta žita na svetu. Največ je porabimo za kruh in pecivo.

Pšenično zrno vsebuje 70 odstotkov ogljikovih hidratov, 10,2 odstotka beljakovin, 2 odstotka maščob, 1,7 odstotka mineralov, vitamine B, E, D, K in provitamin A. Med minerali ima največ fosforja (50 odstotkov), magnezija, kalcija in železa, nekateri minerali so v sledovih.

Seveda veljajo ti podatki za celo pšenično zrno, ne pa za tiste pšenične oblike (kot so bela moka, zdrob ipd.), ki jih danes največ porabimo. Namesto da bi uporabljali ves naravni po-

tencial, ki nam ga pšenica ponuja, ji z napacno predelavo odvzemamo najpomembnejše biološke, hranljive in zdravilne lastnosti.

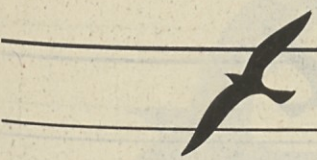
Te lastnosti pšenice so ogrožene tudi z uporabo sodobnih agrotehničnih metod in kemičnih sredstev pri pridelavi, zato je pomembno, da si priskrbimo biološko pridelano pšenico.

Uporabljamo jo kot polnovredno pšenično moko ali zdrob, kot pšenične kosmiče ali v zrnju. Kot primer takšne uporabe vam predstavljamo recept za pšenično torto:

Sestavine: 350 g pšenice v zrnju, 50 g sojinih kosmičev, 250 g ječmenovega slada (ali medu), 200 g lešnikov (ali orehov), 100 g rozin.

Priprava: Pšenico in 6 dcl vode kuhamo v loncu na pritisk približno eno uro. Če jo kuhamo v navadni posodi, jo moramo pred tem dobro namočiti (najbolje čez noč). Pšenica mora biti skuhanja do mehkega. Ko se malo ohladi, jo večji del zmeljemo (za ta namen je najboljši strojek za mletje mesa), nekaj pa je pustimo v zrnju. Sojine kosmiče prelijemo z 0,5 dcl vrele vode in pustimo, da se napnejo. Lešnike prepražimo in zmeljemo. Dodamo vse sestavine in dobro premešamo. Pazimo, da masa ne bo prevlažna. Damo jo v model za torto in poravnamo. Pustimo v hladilniku čez noč. Naslednji dan lahko torto okrasimo in razrežemo.

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

09.00	Zimski počitniški program
09.45	Skratek in mala vila, finski film
11.10	Milena, 2/4 del koprodukcijske nadaljevanke, ponovitev, VPS 1105
12.00	Osmi dan, ponovitev, VPS 1200
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza, ponovitev
13.15	Morske steze, 4/5 del angleske poljudnoznanstvene serije, ponovitev
14.00	Filmsko popoldne
14.05	V avtobusu, 2. del angleske naniz., ponov., VPS 1400
14.25	Kenny Rogers - kockar, 3., zadnji del ameriske nadaljevanke, ponovitev, VPS 1425
15.55	Iskanje resnice, 1/4 del angleske nadaljevanke, ponovitev, VPS 1555
17.00	TV Dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15	Zlati cekin, 2. oddaja
18.10	H. Fallada: Ana Barbara - zgodba o cekinu
18.50	Pari, tv-igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme
19.55	Sport
20.00	Zarišce
20.35	Film tedna: Prestopnik, francoski film, VPS 2035
22.15	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215
22.38	Sport
22.45	Oci kritike
23.45	Video strani

SLOVENIJA 2

11.05	Iz življenja za življenje: Da ne bi bolelo, ponovitev
11.30	Macke, 5., zadnji del angleske poljudnoznanstvene serije, ponovitev
12.00	Portret slovenskega glasbenika: Primož Ramovs, ponov.
13.00	Poročila
16.00	Omizje, ponovitev
18.00	Beverly Hills, 90210 , 5/22 del ameriske naniz., ponov.
18.50	Svedska
19.10	Slovenija - umetnostni vodnik: Sladka Gora, ponovitev
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Litija: Mednarodna prijateljska rokometna tekma (Z)
21.20	Košarka, NBA liga
22.20	Glasbeni utrinek: B. Smetana - Vltava
22.35	Sova
23.50	Buntz z Beverly Hillsa, 6/13 del ameriske nanizanke
	Iskanje resnice, 2/4 del angleske nadaljevanke
	Video strani

KANAL A

10.30	Astrološka napoved
10.40	RIS, risanke in spoti
11.00	Drugacen svet, ponovitev 87. dela
18.20	Božidar Jakac: Podobe na filmskem traku , 20. del
18.30	Male zivali
19.00	Ninja zelve, 43. del ameriske nadaljevanke
19.40	MCM
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Kult-ura, pol ure kulture
21.05	Smithsonian, 2. del dokumentarne serije
22.00	Drugacen svet, 88. del ameriske nadaljevanke
22.05	Dnevnoinformativni program in vreme, ponovitev
23.05	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
23.35	Astrološka napoved
00.25	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Studio 2 - otroški program
	Primorska kronika

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: L'orso ed io (pust., '74), vmes (11.00) dnevnik 1
12.00	Variete: Servizio a domicilio, vmes (12.30) dnevnik 1
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e...
14.30	Italijanska kronika
15.15	Variete: Buona fortuna
15.30	Otroski variete
16.00	Mladinski variete: Big!
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45	Variete: Ci siamo? (vodi Gigi Sabani)
19.50	Vreme in dnevnik
20.40	Variete: New Model Today '92
22.35	Caffè italiano
23.00	Dnevnik 1
23.15	Sportna sreda
0.15	Dnevnik in vreme
0.45	Danes v Parlamentu
0.55	Rubrika opolnoci

RAI 2

7.00	Otroski variete
8.45	Vesti - Euronews
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Molti sogni per le strade (dram., '48)
11.00	Nan.: Lassie
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, rubrika o motorjih, vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Kronika v živo
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Il coraggio di vivere
18.20	Nan.: Hunter, vreme
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Varieteja: Ventieventi, 20.40 Acqua calda
22.30	Mixer in Pegaz
23.55	Nocni dnevnik
0.10	Glasba DOC
1.15	Nocni sport

RAI 3

6.45	Dok.: L'altrarete, vmes (6.50, 11.30) vesti
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Chi è di scena?
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Dokumenti
15.45	Samo za sport
17.20	Derby in dok. Geo
18.30	Nan.: Lassie
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.15	Blob in Una cartolina
20.30	Aktualno: Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Milano, Italia, 23.40 Podmanian
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.30 dalje vsakih 30 min. vesti
8.00	Nad.: General Hospital, 9.00 Marilena, 10.00 Ines, 11.00 Amanda, 12.00 Celeste, vmes (10.30) vesti
12.50	Variete: A casa nostra
13.30	TG 4 vesti
14.00	Variete: Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.10 Grecia, 16.10 Anche i ricchi piangono, 16.55 Febbre d'amore
17.25	Rubrika o lepoti
17.30	TG 4 vesti
17.35	Aktualno: C'eravamo tanto amanti
18.05	Nad.: La signora in rosa, vmes (18.55) vesti
19.35	Kviz: La cena è servita
20.30	Film: Ufficiale e gentiluomo (dram., '82)
22.45	Film: La ciociara, vmes (23.30) vesti
0.55	Nan.: Top Secret

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
10.30	Nan.: La casa nella prateria
11.30	Variete: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.30 Agenzia matrimoniale, Ti amo parliamone, 15.30 Scene da un matrimonio
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	TV film: Giustizia privata (dram., ZDA '91, i. Donna Mills)
22.35	Aktualno: Spazio 5
23.20	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.20	Pregled tiska
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odpri studio
13.00	Otroski variete
14.15	Varieteja: Non è la Rai, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: Baywatch
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.35 Mitico
18.10	Nan.: MacGyver
19.10	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke, vmes (19.30) sport
20.30	Nan.: Quelli della Speciale, 22.15 Le ragazze della Terra sono meglio (i. D. Cameron)
23.30	Variete: No limits
23.45	Film: Una spina nel cuore (dram., '86)
0.30	Odpri studio in sport

TMC

7.00	Euronews
9.00	Nad.: Doppio imbroglio, 9.45 Potere
10.15	Rubrika: Zenska TV
12.00	SP v smučanju: zenski smuk
13.00	TMC News - Sport
14.00	Film: Fumo nel vento (pust., ZDA 1971)
15.45	Risanke
16.15	Nan.: Batman
16.45	Dok. oddaja: Prijateljska narava
17.15	Rubriki: Zenska TV, 19.10 Guardaroba (obisk pri Lelli Costa, vodi B. Barzini)
19.25	Vremenska napoved in TMC News
20.00	Nan.: Maguy
20.30	Film: Il prossimo uomo (dram., ZDA 1976, i. Sean Connery, Adolfo Celi)
22.20	SP v smučanju
22.35	Sportna oddaja: Mondocalcio
23.45	TMC vesti in vreme
0.05	Film: I due mondi di Kevin (fant., 1983)
1.50	SP v smučanju: smuk

ITALIA 7

7.30	Risanke
12.00	Nad.: Cara a cara
13.05	Nan.: I Campbell
13.35	News Line - Vesti
14.00	Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.50	Dezelni programi
17.15	Filmske novosti
17.30	Sette in allegria
19.30	News Line - Vesti
19.35	Nan.: Buck Rogers
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: La spirale di fuoco (krim., VB-ZDA 1970, i. Chad Everett)
22.30	News Line - Vesti
22.45	Colpo grosso story
24.00	Film: Lo chiamavano Mezzogiorno (western, It. '73, i. R. Crenna)
2.00	News Line - Vesti

TELEFRIULI

15.30	Film
16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Villa Arzilla
18.30	Nad.: Destinì
19.00	Vecerne vesti
19.30	Rubrika o obrtnstvu
20.00	Ena rastlina na dan
20.30	Film: Soltanto se tu vuoi (dram., ZDA '69)
22.30	Nocne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Harry O., am. nan.
13.50	Istrska paberkovanja
14.35	Out, ponovitev 5/6 dela angl. nad.
15.30	Glasbeni vrtljak
16.00	TV novice
16.05	Robin Hood iz vesolja
17.30	Virgilji in jedec zab, norv. mladinski film - po povestih O. L. Kirkogaarda
17.30	Mestne sanje, ponovitev avstralske dok. reportaze
18.00	Otroski program-Studio 2 mladi
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Harry O., am. tv nan.
20.15	Nočni sodnik, am. nan.
20.40	Bersaglio
21.20	Sok moderne umetnosti, ameriška dokumentarna serija
21.50	TV dnevnik
22.00	Arhitektovi nasveti
22.20	Hlad v srcu, it. film 1971, igrajo: Enrico Maria Salerno, Rada Rassimov in drugi

ORF Avstrija 1

09.00	Jutranji spored
10.30	Hollywoodski detektiv, ponovitev filma
13.35	Sinha Mocca, 89. del
14.45	Družina Meier, serija
15.05	Peter Pan in gusarji
15.30	Lutkovni cirkus klovna Habakuka
15.50	Dekle iz prihodnosti
16.30	Otroci se pogovarjajo z znanimi ljudmi
18.00	Cas v sliki
18.30	Hribovski zdravnik
19.30	Cas v sliki
20.29	Po dolgem casu, 1/4 del fr./kan./nemske nadaljevanke
22.20	Aljaska
22.55	Kraj srečanja Nica, francoski tv film
00.25	Zakon v L.A., ameriška nanizanka
01.15	Poročila; Tisoc mojstrov

ORF Avstrija 2

13.10	SP v alpskem smučanju
14.55	Dogodivcine družine Robinson v divjini, ameriški film
17.00	Zemlja in ljudje
17.30	SP v alpskem smučanju
18.30	Gaudimax, igra
19.30	Cas v sliki
20.00	Sport
20.15	Skandal v jumbo jetu
22.20	Cas v sliki
22.30	Sport
00.15	Round Midnight
01.00	Poročila; Tisoc mojstrov
01.50	SP v alpskem smučanju, smuk, Z., iz Marjorie (do 03.00)

Hrvaška 1

08.00	Dobro jutro, Hrvaska
	Poročila
	Zgodbe iz Monticella, 55. del
10.00	Poročila
10.05	TV sola
11.30	Marijana, 7/13 del francoskega animiranega filma
12.00	Poročila
	Ko se svet vrti, 55. del
13.25	Monofon
14.00	Poročila
14.05	Slika na sliko
14.50	Ike, ponovitev 6., zadnjega dela am. nadaljevanke
16.00	Poročila
16.05	Učimo o Hrvaški
16.35	Divji svet otrok, 18/26 del
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Poročila
18.05	Moja knjiga o dzungli: Kdo je gospodar pragozda?, 5/27 del
18.35	Santa Barbara, 317. del
19.18	Risanka
19.30	Dnevnik 1
20.15	Romunska pmlad, angleški tv film
22.35	Dnevnik 2
23.10	Slika na sliko
00.00	Poročila

Hrvaška 2

19.00	Volitve 93
	Risanke
19.30	Dnevnik 1
20.15	Pravi igralci, 7/15 del ameriske humoristicne serije
20.50	Zivljenjske preizkušnje, 6/13 del dokumentarne serije
21.35	Palaca vetrov, 1/6 del ameriske nadaljevanke po romanu The far Pavilions M.M. Kayea, igrajo: Amny Irving Omar Sharif, Ben Cross, C. Lee in drugi
23.15	SP v alp. smučanju, komb. smuk, M, posnetek

MTV Madžarska

08.35	Cez dan
09.00	Peklenski raj, brazil-ska serija
10.00	Lovejoy: Spansko je treba znati, nadaljev.
11.00	Igra
11.15	Hisa lutk
12.00	Poročila
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Pozabljena dezela, ballet
16.45	Igra
17.00	Kupil bom to zensko, 147. del
17.30	Cez dan
17.50	Svet denarja
18.45	Vecerna pravljica
19.00	Miami Vice: Mali princ, serija
20.00	Dnevnik
20.40	Mali rop na vlaku, jug. film
22.20	Stalingrad, dok. film

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz)

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Minute za smeh; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Odkodna deska; 20.20 Glasbena panorama; 21.05 Koncert za besedo; 22.30 Etno glasba sveta; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)

6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.30 Popoldne na valu; 20.2; 8.40 Prireditve; 9.45 Kje vas čevlji zuli; 10.40 Primorski val; 11.00 Moped Show; 12.00 Opoldne; 12.20 Avtomobilizem; 12.40 Stojerski val; 13.00 Danes

do 13-ih; 14.00 Drobčinice; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Sport; 19.30 Melodije po pošti; 21.30 Metalna glasba; 22.20 Rock'n'roll radio.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz; od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Umetniška beseda; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojmo in Igramo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasbenih revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Glasbena panorama; 16.45 Naši umetniki; 17.00 Koncert; 19.35 Intermezzo; 20.00 Oskar Dev; 21.30 Ars Antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje...; 23.55 Literarni utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.30 Jutranjik; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled ti-

ska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 10.00 Iz oodvetnikov pisarne; 11.00 Moped Show; 11.30 Hladno...toplo...vroče; 12.30 Opoldnevnik RK; 13.00 Jagode in podoknike; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi, prenos RS; 16.00 Glasbeni desert; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik, osmrtnice; 18.00 Glasbene aktualnosti; 19.30 Prenos RS.

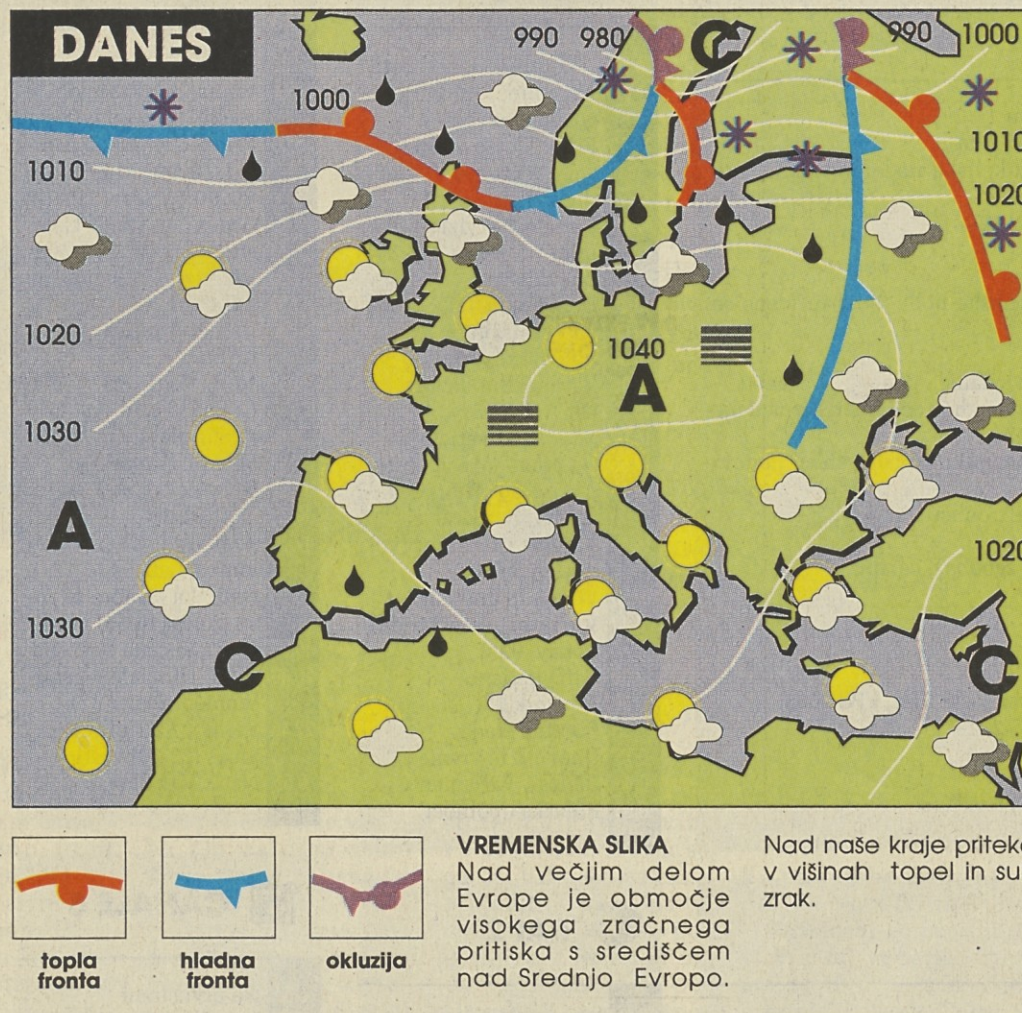
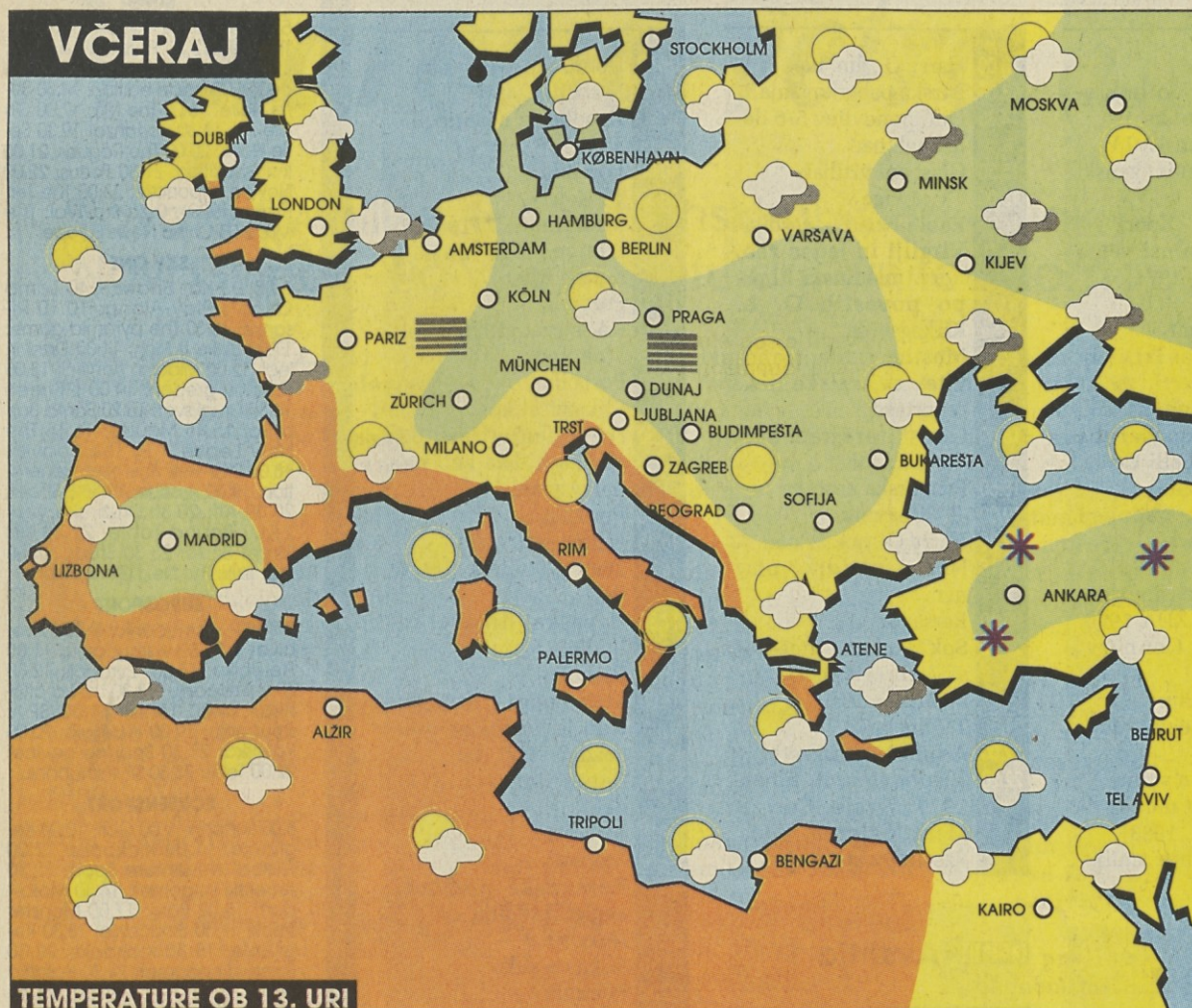
Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.20 Drobci; 7.15 Dober dan, otroci; 7.45 Prireditve; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.35 Popevka tedna; 9.00 Ulica velikih vrtov; 9.35 Uglajmo skupaj; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Tema dneva; 11.00 Iz kulturnega sveta; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Zlata leta rocka; 16.00 Ob starih popoldne; 16.10 Promocija plošče; 16.20 Prireditve; 16.35 Butik Galus; 17.20 Single tedna; 17.50 Prireditve uspešne; 18.00 Spomin iz Italije; 18.45 Novi glasbeni tokovi; 19.30 Dnevnik, nočni program.

Radio Trst A

EVROPA / JASNO, PO NIŽINAH MEGLA

VREMENSKE NAPOVEDI
HIDROMETEOROLOŠKEGA
ZAVODA SLOVENIJE

TEMPERATURE

PO SVETU	
HELSINKI	-1/0
OSLO	-1/4
STOCKHOLM	-1/2
KØBENHAVN	-4/3
MOSKVA	-9/-8
BERLIN	-2/2
VARSAVA	-9/-2
LONDON	6/8
AMSTERDAM	-2/5
BRUSELJ	-4/5
BONN	-6/2
FRANKFURT	-5/-2
PARIZ	1/5
DUNAJ	-17/-13
MÜNCHEN	-8/-3
ZÜRICH	1/5
ŽENEVA	-1/8
RIM	-1/12
MILAN	-4/8
BEOGRAD	-13/-4
NICA	5/13
BARCELONA	11/14
BUKARESTA	-11/-2
CARIGRAD	-1/2
MADRID	5/13
LIZBONA	9/14
ATENE	2/7
LARNAKA	4/12
TUNIS	11/17
ALŽIR	7/21
MALTA	12/16
JERUZALEM	4/11
KAIRO	-1/18

VREMENSKA SLIKA

Nad večjim delom Evrope je območje visokega zračnega pritiska s središčem nad Srednjo Evropo.

Nad naše kraje priteka v višinah topel in suh zrak.

C središče ciklona
A središče anticiklona

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo danes vstalo ob 07.22 in zašlo ob 17.10. Dan bo dolg 9 ur in 48 minut. Luna bo vstala ob 13. uri 13 minut in zašla ob 04. uri 18 minut.

PLIMOVANJE

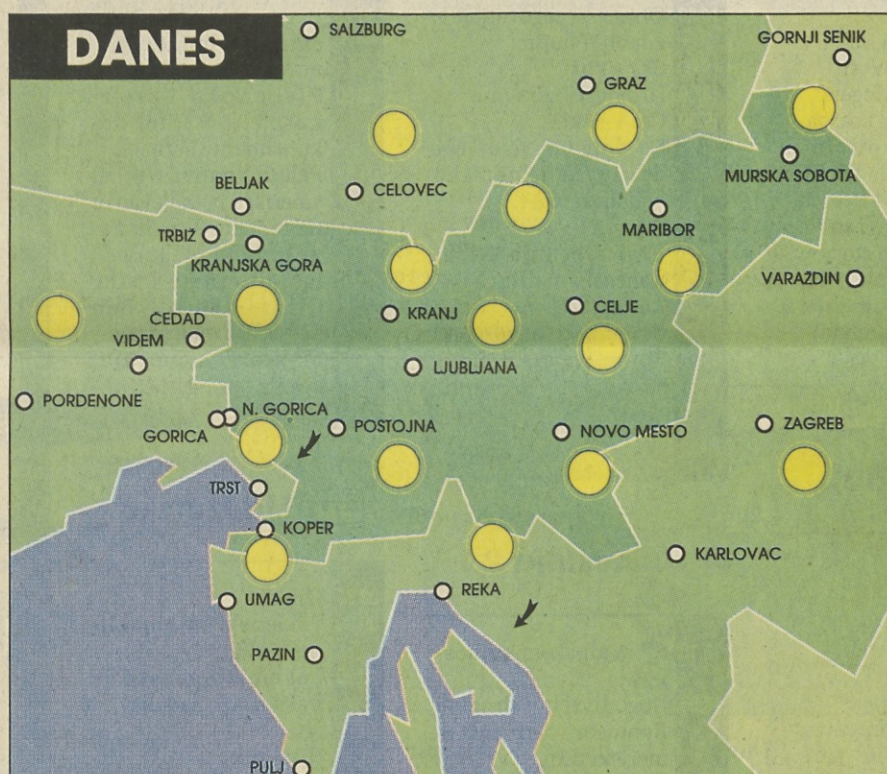
Danes: ob 0.48 najnižje -2 cm, ob 6.34 najvišje 35 cm, ob 13.43 najnižje -51 cm, ob 20.29 najvišje 27 cm. Jutri: ob 1.42 najnižje -10 cm, ob 7.24 najvišje 41 cm, ob 14.16 najnižje -59 cm, ob 20.55 najvišje 36 cm.

ALPE-JADRAN / SONČNO, PONEKOD ZJUTRAJ MEGLA

TEMPERATURE

VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

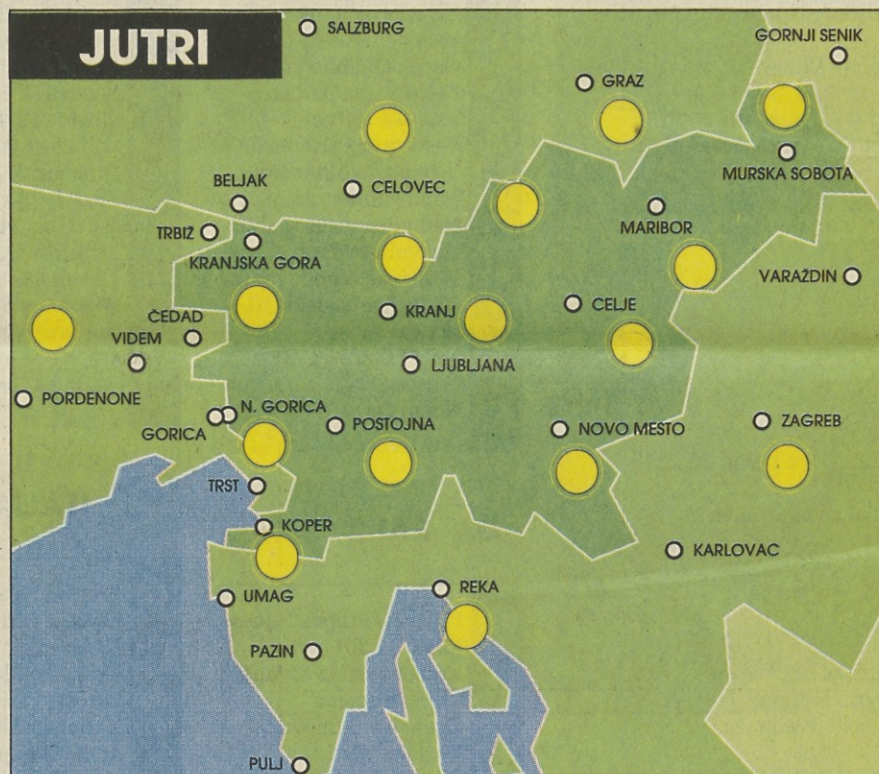
LJUBLJANA	-7/2
TRST	7/12
CELOVEC	-11/1
BRNIK	-8/4
MARIBOR	-8/3
CELJE	-9/4
NOVO MESTO	-9/3
NOVA GORICA	-2/12
MUR. SOBOTA	-10/-
PORTOROŽ	+1/13
POSTOJNA	-3/3
IL. BISTRICA	-2/8
KOČEVJE	-11/3
ČRNOMELJ	-10/2
SL. GRADEC	-11/2
BOVEC	-6/4
RATEČE	-10/4
VOGEL	+1/8
KREDARICA	-3/-1
VIDEM	-1/10
GRADEC	-10/3
MONOSTER	-9/2
ZAGREB	-8/3
REKA	5/12

V SLOVENIJI: Danes bo pretežno jasno. Najnižje jutranje temperature bodo od -10 do -5, ob mrzu okoli 0, najvišje dnevne pa od 2 do 7, na Primorskem do 13°C.

SOSEDNJE POKRAJINE: Tudi v sosednjih pokrajinah bo jasno, ponekod bo zjutraj megla.

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

V SLOVENIJI: V četrtek bo precej jasno. Po nekaterih kotlinah se bo zjutraj začela pojavljati megla.

OBETI: V petek se ne bo spremembe vremena.

ONESNAŽENOST
ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	161
Maribor	244
Celje	222
Trbovlje	221
Hrastnik	187
Zagorje	47
Šoštanj	47

Kritična 24-urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

Mura, G. Radgona:	108
Drava HE Dravograd:	150
Sava Radovljica:	38
Sava Šentjakob:	—
Sava Radeče:	112
Sora Suha:	—
Ljubljana Moste:	54
Savinja Nazarje:	—
Savinja Laško:	94
Kolpa Podbočje:	81
Radenci:	81

HOROSKOP

Pisec:
Aleksandra Zorc Berco

OVEN 21-3/20-4: Se sreča, da so se vam danes povrnila moči in energija, zato ste se ambiciozno lotili poslova. Uživali boste, ker vam bo uspelo združiti prijetno s koristnim.

BIK 21-4/20-5: Dovolite ustvarjalnosti in domisljiji, da se svobodno izrazata. Premislite o svojih predlogih in ugotovili boste, da samo materialna korist ni več dovolj.

DVOJČKA 21-5/21-6: Denarne zadeve, povezane z drugimi osebami, so ponovno v središču vaše pozornosti. Postajate kandidat tako za stres kot za uspeh.

RAK 22-6/22-7: Nasprotja s partnerjem bodo danes se bolj očitna; tokrat bosta oba potrebovala vsaj en dan za pomiritev razburkanih čustev, da bi lahko razčistila zapleteno situacijo.

LEV 23-7/23-8: V službi se boste zelo zabavali ob odkritju romantičnih nagnjenj nekega sodelavca. Držite oči in usesa dobro odprta, saj vam tudi najmanjša podrobnost ne sme uiti.

DEVICA 24-8/22-9: Vse, kar vam je bilo včeraj odtegnjeno, boste lahko doživeli danes. V trenutku sreče in navdušenja boste predstavili potovalne brusure.

TEHTNICA 23-9/22-10: Sprijaznite se z dejstvom, da morajo vasi določeni projekti počakati na trenutek, ko bodo »izravnane« in »razčiscene« vse razlike. Potrpežljiv pogovor prinese rešitev.

ŠKORPIJON 23-10/22-11: Stik z osebami iz daljnih krajev vas bo zelo ganil. Z vašimi potovanji je povezana ljubljena oseba. Oddahnite si!

STRELEC 23-11/21-12: Danes boste imeli nesteto priložnosti, da kaj ukrenete in naredite korak naprej. Ne morete si privoščiti resnega tveganja, saj je od vas odvisna cela družina.

KOZOROG 22-12/20-1: Povečana samozavest bo prinesla določene spremembe, pri tem pa se ne boste nikomur zamerili, ampak dosegli nasprotno - vas bodo vprašali za nasvet.

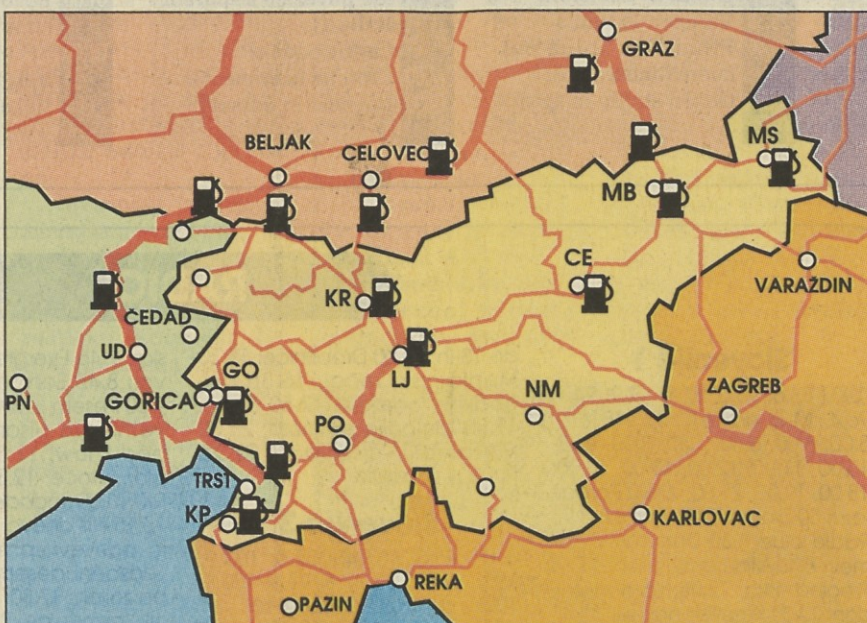

VODNAR 21-1/19-2: Nenadoma imate priložnost, da »potegnate vse konce« in si uspete pridobiti novi status v službi. Ne oklevajte, kajti zamujeni trenutek se ne povrne.

RIBI 20-2/20-3: Zaključite tisto poslovno zadevo, za katero samo »zapravljate« vas čas. Če ne veste kako, povprašajte za nasvet bolj izkušene.

CESTE / SUHE IN NORMALNO PREVOZNE

Ceste v Sloveniji so večinoma suhe ter normalno prevozne. Oviri, ki bi jih povzročalo vreme ni. Temperature so v povprečju sicer nizke, vendar nevarnost poledice ne obstaja. Promet na mejnih prehodih je tekoc.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kope.....20/30	Cimolais.....-/	Podkloster.....-/40
Vrhe.....-/	Claut.....-/	Bad Kleinkirchheim.....20/70
Lontovž.....-/	Plancavallo.....30/60	Pilberk/Peca.....-/30
Stari vrh.....-/	Zabnice/Ovčja vas.....-/	Slovenji Plajberk.....-/50
Rogla.....30/40	Raibl.....-/	Dobrac.....30/80
Kanin...../90	Forni Avoltri.....-/	Nassfeld/Mokrine.....60/80
Cerkno...../25	Forni di Sopra.....30/80	Spittal/Goldeck.....10/60
Soriška planina.....-/	Paluzza-Timau.....20/30	Heiligenblut.....20/140
Vogel.....-/	Paularo.....-/	Katschberg.....60/110
Kobla.....-/	Pontebba.....50/50	Koralpe/Golica.....-/30
Mariborsko Pohorje.....25/40	Pradibosco.....60/90	Kötschach/Mauthen.....30/40
Kranjska gora.....-/	Prato Carnico.....-/	Malnitz.....20/140
Pokljuka...../20	Zoncolan.....10/40	AVSTRIJA
Rog - Črmošnjice.....-/	Sauris.....10/20	Arlberg.....60/250
Privine.....-/	Sella Chianzutan.....0/20	Seefeld.....35/90
Jezersko.....-/	Nevejsko sedlo.....20/80	Kitzbühel.....10/30
Ulova.....-/	Višarje.....35/60	Obertauern.....140/260
Krvavec.....-/	VENETO	Zell am See.....20/80
Črni vrh.....-/	Sappada.....30/100	Schlading/Planai.....30/100

V VEDNOST

Arteška
voda tudi
pri nas

Sredi osemnajstega stoletja so v pokrajini Artois na severu Francije začeli graditi vodnjake, v katerih se je voda sama dvigala iz globine in se prosto izlivala na površje. Iz imena pokrajine je bilo pozneje izpeljano ime arteška voda.

Gre za podzemno vodo pod pritiskom, ujeta v vodonosno plast, ki je navzgor zaprta z razmeroma neprepustno krovno plastjo. Ko vrtamo skozi krovno, je vrtna brezvodna; tisti hip, ko jo prevrtamo, pa začne pritekati voda in se dvigne do piezometrične gladine. Včasih je piezometrična gladina pod površjem in takrat govorimo o subartski vodi. Arteška voda se pojavi takrat, ko je področje, kjer se zbira voda in odkod priteka v vodonosno plast, dovolj visoko, da se v vodonosniku ustvari ustrezen pritisk za dvig gladine nad koto terena.

V Sloveniji je več pojavov arteške vode, nekaj celo v neposredni okolici Ljubljane. V vrtni pri Črni vasi na Ljubljanskem barju je gladina vode približno poldrugi meter nad površjem.

Zlatko Mikulic

